

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА ОТ СТАРОЗАГОРСКИ СЪДЕБЕН РАЙОН ПРЕЗ 2015 ГОДИНА

Като орган на съдебната власт ОС Стара Загора осъществява правораздаване **в съдебен район, включващ пет районни съдилища.**

През отчетната 2015г. дейността на съда беше подчинена на идеята за гравивна промяна в съдебната система, създадена да функционира на основата на безпристрастност и професионализъм, при спазване на законите и вътрешното убеждение за справедливост.

Правораздавателната работа през годината беше обусловена до голяма степен и от географските, демографските и икономическите характеристики на съдебния район.

Динамиката на постъпилите, респективно свършили дела се предопределя от общата картина на един динамично развиващ регион, носещ разбира се и белезите на световната икономическа криза и следващите от нея усложнени отношения и плащания между търговските субекти.

В годишния доклад за 2015г. в аналитичен вид са представени данни, изводи, констатирани проблеми и конкретни предложения за дейността на съда. Анализите са съпоставени с данните от 2014г., 2013г. и 2012г. Представени и анализирани са данните от дейността на районните съдилища в съдебен район Стара Загора.

Основната част на доклада касае правораздавателната работа, отчетена отделно за наказателните, гражданските и търговските дела, като в рамките на тези раздели са изложени данните относно постъпили, разгледани и свършени производства, обособени като дела първа инстанция и въззивни дела.

През 2015г. в Старозагорски съдебен район са постъпили 22502 бр. граждански, наказателни и изпълнителни дела.

Налице е увеличение на постъплението от към брой дела в сравнение с 2014г. със 7 %, и намаление спрямо 2013г. – с 2% и спрямо 2012г. – със 6%.

Брой постъпили дела в Старозагорски съдебен район

Съд	Брой постъп. дела през 2012 г.	Брой постъп. дела през 2013 г.	Брой постъп. дела през 2014 г.	Брой постъп. дела през 2015 г.	Промяна прямо 2014 г. в %
ОС Ст. Загора	2808	2607	2513	2527	+1%
Районни съдилища	18990	17601	16805	18936	+13%
Съдебно изпълнение	2073	2807	1645	1039	-37%
Общо:	23871	23015	20963	22502	+7 %

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Окръжен съд Стара Загора

1.1 Съдии и младши съдии

Към 31.12.2015г. магистратските длъжности в ОС Стара Загора са 24 бр., от които: 1 председател, 3 заместник-председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. Няма незаети щатни бройки за длъжността “съдия”. През анализирания четиригодишен период щатната численост на съдийския състав не е променяна.

Тримата заместник председатели на съда ръководят, както следва: г-жа Даниела Телбизова – Гражданско отделение, г-н Димитър Христов – Търговско отделение и г-жа Спасена Драготинова – Наказателно отделение.

В съда са обособени три отделения – гражданско, наказателно и търговско и фирмено. Съдиите са разпределени съответно: В наказателно отделение в настоящия момент работят 9 съдии. В търговско и фирмено отделение в настоящия момент работят 6 съдии. В гражданско отделение работят 7 съдии.

Считано от 05.01.2015г. до 30.06.2015г. младши съдия Асен Цветанов е командирован в РС Раднево, съгласно Заповеди №880/29.12.2014г. и №247/02.04.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора. Съгласно Решение на ВСС по Протокол №35/18.06.2015г., считано от 02.07.2015г. е назначен на длъжност “съдия” в РС Чирпан. Съгласно Заповед № 516/06.07.2015г. на Председателч на ОС Стара Загора е командирован в РС Раднево за срок от 6 /шест/ месеца, считано от 02.07.2015г.

Считано от 01.09.2014г. до 01.07.2015г. в ОС Стара Загора работи само един младши съдия /Ваня Тенева/, която е с натоварване 70% въззивни граждански дела и 30% въззивни търговски дела. Съгласно Решение на ВСС по Протокол №35/18.06.2015г., считано от 02.07.2015г. младши съдия Тенева е назначена на длъжност “съдия” в РС Казъанлък.

Съгласно Решение на ВСС по Протокол №21/29.04.2015г. съдия Иванела Атанасова Караджова на основание чл.234 ЗСВ е повишена в ранг и заплата “съдия във ВКС и ВАС”.

1.2 Съдебни служители

Към 31.12.2015г. числеността на съдебните служители в ОС Стара Загора е **51 щатни длъжности, включително и 2 бр. съдебни помощници. Няма незаети щатни бройки.**

Структурата на съдебната администрация е следната:

а/ Ръководни длъжности:

- Съдебен администратор – 1 бр.
- Административен секретар и служител по сигурността на информацията – 1 бр.
- Главен счетоводител – 1 бр.

б/ Обща администрация

- Системен администратор – 2 бр.
- Главен специалист – статистик и вещи лица – 1 бр.
- Началник служба “Стопанско управление на съд. имущество” – 1 бр.
- Старши специалист – касиер – 1 бр.
- Домакин – 1 бр.
- Работник, поддръжка сгради – огняр – 1 бр.
- Чистач – 3 бр.

в/ Специализирана администрация

- Съдебни помощници – 2бр
- Съдебен деловодител класифицирана информация – 1 бр.
- Съдебен деловодител – регистратура – 1 бр.
- Съдебни деловодители – 12 бр.
- Съдебни секретари – 16 бр.
- Съдебен архивар – 2 бр.
- Съдебен призовкар – 4 бр.

През изминалата година не настъпиха съществени промени в състава на съдебните служители. Постигна се до голяма степен оптимизиране работата на съдебната администрация.

Със Заповед №38/19.01.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора е преназначена София Христова Чиликова от длъжност “Началник служба” на длъжност “Съдебен деловодител”.

Със Заповед №39/19.01.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора е преназначена Христина Златиева Луканова от длъжност “Съдебен секретар” на длъжност “Началник служба”.

Със Заповед №318/29.04.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора и във вр. с Решение на ВСС по Протокол №17/02.04.2015г. е назначена Николинка Ангелова Генова на длъжността “Чистач”, считано от 04.05.2015г.

Със Заповед №338/12.05.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора бе преназначена Христина Златиева Луканова от длъжност

“Началник служба” на длъжност “Съдебен администратор”, считано от 12.05.2015г.

Със Заповед №379/27.05.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора бе назначена Северина Илкова Петкова на длъжност “Съдебен деловодител”, считано от 01.06.2015г.

Със Заповед №380/27.05.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора бе назначен Румен Георгиев Конов на длъжност “Призовкар”, считано от 01.06.2015г.

Със Заповед №838/06.11.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора бе назначен Мирослав Петков Владов на длъжност “Системен администратор – I степен”, считано от 09.11.2015г.

На основание чл.153, ал.1 и сл.от ПАС през месец декември 2015г. бе извършена атестация на всички съдебни служители. Със Заповед №946/07.12.2015г. на Председателя на ОС Стара Загора бяха повишени в по – висок ранг на показалите висок професионализъм.

2. Предложения за промени в щата

2.1 Окръжен съд Стара Загора

В настоящия момент по щат в **Окръжен съд Стара Загора има 24 съдии**, в т.ч. Административен ръководител – Председател, трима заместник административни ръководители и заместник председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. ОС Стара Загора традиционно е сред трите най – натоварени съдилища в страната. **За първото полугодие на 2015г. резултатите са още по – добри – единствено ОС Пловдив /изключвайки СГС, който се води свръхнатоварен/ е с по – високи показатели. По данни на ВСС:**

а/ натовареност по щат към брой дела за разглеждане:

ОС Пловдив – 14.26 бр. дела, ОС Стара Загора – 13.41 бр. дела

б/ натовареност по щат към свършени дела:

ОС Пловдив – 10.82 бр. дела, ОС Стара Загора – 9.92 бр. дела

В настоящия момент липсват данни за цялата 2015г., но имайки предвид динамиката в постъплението откъм брой дела, очаквам аналогични резултати. Изнесените по – горе данни са красноречиви. **От трети – четвърти по натовареност съд в страната, през последните две години ОС Стара Загора стана втори.**

Въпреки констатираното натоварване на магистратите /видно от изнесените по – горе данни за натовареността на ОС Стара Загора, в сравнение с тази на други окръжни съдилища/ считам, че на този етап не е необходимо щатът на съдиите да се коригира, още повече като се оценят и възможностите на бюджета на съдебната власт.

Въз основа на резултатите от дейността на ОС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, **считам, че реална и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съда с една щатна бройка – “Съдебен помощник”, както и от трансформирането на една щатна бройка “Съдебен секретар” в “Завеждащ служба – съдебни секретари, той и съдебен секретар” и на една щатна бройка “Съдебен деловодител” в “Завеждащ служба – съдебни деловодители, той и съдебен деловодител”. Мотивите ми за това са следните:**

Добра възможност за разрешаване проблема с натовареността е ефективно разпределената работа на съдебните помощници

В настоящия момент в ОС Стара Загора са обособени и функционират **три отделения:** гражданско, търговско и наказателно. По щат има двама съдебни помощници, като **в задълженията им влизат:**

- Да извършват проверка по редовността и допустимостта на жалбите, протестите и молбите за отмяна, като подпомагат образуването на делата, да следят за спазване на законоустановените срокове, на законовите изисквания относно съдържанието и основанието им, на изискванията за легитимация на страните;

- Да изготвят проекти на съдебни актове;

- Да проучват, анализира и обобщава правната доктрина и съдебната практика по конкретни въпроси;

- Да изготвят проекти на отговори по постъпили в съда писма и сигнали, за които се изискват специални правни знания;

- Да дават мнения по дела, изготвя доклади и становища по правни въпроси;

- Да изпълнява и други задачи, възложени от административния ръководител, неговите заместници, от ръководителите на отделения, съдебния администратор, или съдии.

През 2015г. в ОС Стара Загора има 3088 бр. дела за разглеждане, в т.ч. 561 бр. висящи и 2527 бр. новопостъпили. Очевидно е, че при този голям брой дела и функционирането на три самостоятелни отделения, **двама съдебни помощници са крайно недостатъчни**, за да могат да изпълняват и наполовина задълженията си по длъжностна характеристика. За нормалното функциониране на съдопроизводствения процес, магистратите сами извършват администрирането на входящите документи, по които се образуват дела, а деловодителите – на постъпилите по тях жалби. Макар и юристи по образование, липсата на професионален опит се явява не бих казал пречка, но сериозен проблем, съдебните помощници да разглеждат едновременно граждански, търговски и наказателни дела. А това се налага, ако единият съдебен помощник е в платен отпуск, отсъства по болест, или друга причина. **Това определено е проблем с оглед констатираното по – горе натоварване на магистратите от ОС Стара**

Загора.

При наличие **на трима съдебни помощници е вече налице реална възможност** да им бъде възложено администрирането на входящите документи, по които се образуват дела, а именно **попълване на контролен лист, в който са указани:** номер на делото, което се изпраща, и на приложените дела; входящ номер и дата на касационната жалба/ касационна частна жалба; дата на връчване на решението /определението/ на страните; дата, на която жалбата е връчена на другите страни; депозиран отговор на жалбата; цена на иска по делото към датата на завеждане на исковата молба /в случай, че искът е оценяем/; жалбоподателят освободен ли е от такси в производството; съответствие на жалбата с изискванията на ГПК /НПК/ и т.н. **Считам, че това ще облекчи от една страна работата на съдиите – докладчици и от друга страна ще ускори значително съдопроизводствения процес.**

На следващо място място, намирам, че е необходимо задълбочено разискване на обстоятелствата, довели до отмяна на актовете от по–горна инстанция. **Смятам да ангажирам съдебните помощници да проучват, анализира и обобщават правната доктрина и съдебната практика въобще, както и по конкретни въпроси, практиката на ЕС, както и тази ЕСПЧ.**

Добрата практика да се прави подробен анализ на всяко едно от делата върнати за ново разглеждане от ПАС и ВКС на общо събрание на съдиите от наказателната колегия вече е приета и от гражданските и търговски съдии. Това спомага за подобряване работата на съдиите и уеднаквяване на практиката по отделните видове дела. От друга страна повишава личната мотивация на съдиите след отчитане на постигнатите от тях добри резултати. **Това е още една страна от дейността на ОС Стара Загора, която смятам да вменя на съдебните помощници.**

КПКИТС към ВСС, след като направи обстоен анализ на постъпилите през 2012г., 2013г. и 2014г. предложения, намери за наложително да изготви нови индекси, съобразени с действащите ГПК, НПК и АПК. **Задължи съдилищата да отчетат върнатите от обжалване дела през второто полугодие на 2015г. по изцяло нови статистически форми. Ще вметна, че правилното отразяване на резултата от въззивната/касационната проверка е от значение за вярната преценка, относно професионалната квалификация и умение на съдиите при атестацията и кариерното им развитие. Качеството на правораздавателната дейност на конкретния съдия се преценява при командироването му в по – горен по степен съд, при преместването на друга равна по степен длъжност и при изборите на административни ръководители на съдилищата. Индексът с резултата от въззивната /касационна/ проверка се поставя след връщане на делото в съда, където е образувано от заместник председателя на съответното отделение /колегия./.**

Считам, че коректното отчитане е само първата необходима направена крачка. Много важно е да се направи втората стъпка – анализ на причините за отмяна /включително и ако има обективни такива/, систематизирани по групи, например: “отменен и върнато за ново разглеждане на въззивния съд”, “отменен и върнато за ново разглеждане на първоинстанционния съд”, “отменен и върнато на прокурора”, “отменен с постановяване на нова присъда” и т.н. Считам, че съдебните помощници могат да се включат активно в тази дейност, чрез изготвяне на ежемесечни доклади с подробен анализ на отменените /изменени/ съдебни актове и акцент върху “по – интересните” казуси. Това от една страна ще помогне за професионалното им развитие, чрез запознаване, обобщаване и анализиране на съдебната практика. От друга страна ще е много ценно и за всички останали магистрати, защото ще спомогне за уеднаквяване на съдебната практика.

Ще отбележа, че постоянната динамика в законодателството не винаги е съответна на съществуващите обществени отношения, понякога с неточни и непълни разпоредби, което води до затруднения, които следва и могат да бъдат преодолени, при съобразяване и спазване от страна на законодателя на изискванията на Закона за нормативните актове и правилата по приложението му. **От съществено значение в тези случаи е тълкувателната дейност на ВКС, но реализацията ѝ изисква време, с оглед за установяване нееднаквата съдебна практика. В някои случаи затрудненията на съда произтичат от съществуващата противоречива практика на ВКС, водеща и до различен краен резултат по едни и същи сходни казуси. Запознаване с тълкувателните решения на ВКС чрез изготвяне на обобщени доклади и обсъждането им по отделения са още един аспект от дейността на съда, който смятам да вменя на съдебните помощници.**

Считам за удачно да включа съдебните помощници в осъществяването на контрол във връзка със събирането на държавни такси, глоби и суми по изпълнителни листове, издадени от ОС Стара Загора преди архивиране на делата.

В настоящия момент съдебните деловодители и архиварят извършават необходимата проверка, като полагат за това и подписа си. Има обаче случаи, които са изцяло от компетенцията на юрист – например делата за непозволено увреждане, когато в решението си съдията – докладчик е пропуснал при присъждане на разносните дължимата държавната такса, съобразно уважената част от иска. **Считам, че е удачно сформирането на комисия, единият член на която на ротационен принцип е съдебния помощник, която през определен период от време да проверява на случаен принцип определен брой дела преди архивиране /регламентирани със заповед/.**

С оглед всичко визирано по – горе и във връзка с необходимостта за нормалното протичане на работния процес в ОС Стара Загора, считам, че реална и обоснована е необходимостта от отпускане на една щатна бройка за длъжността “съдебен помощник”.

Констатираната по – горе увеличена натовареност на магистратите се отразява и на работата на съдебните служители, от които се иска много по – активно съдействие. От друга страна колективът /магистрати и служители/ си е поставил амбициозни задачи. Сред приоритетите ни през 2016г. е интернет – страницата на съда да бъде обновена изцяло и то със собствен човешки ресурс. В по – дългосрочен план идеята ни е в интернет – страницата на съда да се създаде чуждо – езикова версия, както и вариант, пригоден за хора със затруднено зрение.

Сградата, с която ОС Стара Загора разполага в момента е модерна, функционална, но обезпечавя само до някъде нуждите на хората с увреждания. Считаю, че за улесняване достъпа на хора със специфични нужди, би могло да се помисли за обучение на един съдебен служител на жестомимичен език за работа с глухонеме лица, а в по – дългосрочен план може да се предвиди организиране на работно място, оборудвано със софтуер, който позволява прослушване на текст от хора със специфични потребности.

За издръжка на съда /данни към 31.12.2015г./ е предвидена сума в размер на 189772.00 лв. /колкото тази за 2014г. – 188387.00 лв./ Ясно е, че предвидените средства са крайно недостатъчни. Ясно е също, че на този етап алтернатива за по – добър бюджет няма и трябва да се съобразяваме с реалността – с наличния бюджет и човешки ресурс да направим реални стъпки към електронно правосъдие.

Няма да влизам в повече подробности за приоритетите в работата на ОС Стара Загора. Но за осъществяването на всички тези амбициозни цели и задачи е необходим екип от образовани, компетентни, мотивирани съдебни служители, изпълняващи не само преките си служебни задължения, но и допълнителни такива.

Към 30.06.2015г. съотношението съдебни служители към магистрати в ОС Стара Загора е 2.08, т.е. около средното за страната /2.01/. За ефикасното протичане на съдопроизводствения процес се налага някои от съдебните служители да съвместяват различни функции. Административният секретар /по щат/ изпълнява функции на служител по сигурността на информацията, както и на звено “Човешки ресурси”. Един от съдебните ни секретари изпълнява функцията “Ръководител служба съдебни секретари”. Домакинът ни /по щат/ изпълнява функциите и на шофьор. Районните съдилища в Старозагорски съдебен район нямат щат “Управител съдебни сгради”, като за участие в комисии, изготвяне на мотивирани искания за отпускане на средства за текущи и аварийни

ремонт и т.н. се разчита изцяло и единствено на началник служба “Стопанско управление на съдебното имущество” на ОС Стара Загора. Старозагорският окръжен съд е сред най – големите и най – натоварени съдилища в страната, но за да се спестят щатове и най – вече бюджетни средства няма средно ниво ръководни служби. Не малката като брой специализирана администрация е подчинена на съдебния администратор, а в негово отсъствие на административния секретар, което определено създава трудности, а в някои случаи и проблеми.

Въпреки констатираното растящо натоварване /видно от изнесените по – горе статистически данни/ и свързаната с него необходимост някои съдебни служители да съвместяват различни функции, считам, че на този етап не е необходимо щатът да се коригира /в посока увеличаване/, още повече като се оценят и възможностите на бюджета на съдебната власт. Същевременно, с оглед гореизложеното, изразявам становище, че е удачно трансформирането на две щатни бройки /секретар и деловодител/ в две щатни бройки “началник служба”, които ще подпомагат в голяма степен работата на административния секретар и съдебния администратор. Същевременно ще бъдат икономисани бюджетни средства, тъй като необходимите такива за исканите трансформации на длъжности са минимални.

2.2 Районни съдилища

- Старозагорски районен съд

Големият брой постъпили дела, както и натовареността на РС Стара Загора на база брой дела за разглеждане и брой свършени дела /над средната за страната/, налагат кадрова обезпеченост от съдии и съдебни служители. В този смисъл е направено предложение от Председателя на съда за увеличаване щата на съдебните служители съответно с: две щатни бройки за длъжността “съдебен секретар”, две щатни бройки за длъжността “съдебен деловодител”, две щатни бройки за длъжността “призовкар”, една щатна бройка за длъжността “архивар”, една щатна бройка за длъжността “куриер” и една щатна бройка за длъжността “системен администратор”.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, увеличаването на щатната численост на съдиите с една бройка, както и въз основа на изложените съображения от Председателя на съда приемам, че реална и обоснована е необходимостта на първо време от увеличаване числеността на съда с 2 щатни бройки за съдебен секретар.

- Казанлъшки районен съд

През 2015г. е отчетено значително увеличение в постъплението на дела в РС Казанлък: с 404 бр. наказателни и 985 бр. граждански дела

повече. За оптимизиране работата на съда и утвърждаване на екипния принцип на работа, **е мотивирана необходимостта щатът да се увеличи с една съдийска бройка и една бройка за съдебен секретар.** Държавният съдебен изпълнител обслужва целия съдебен район, като при необходимост е замествана от съдиите в гражданско отделение. Това създава неудобство в цялостната организация в съда и съдебно – изпълнителната служба, поради което е мотивирана необходимостта да **бъде разкрита и още една щатна длъжност за държавен съдебен изпълнител.** Приемам, че **реална и обоснована е необходимостта на първо време от увеличаване числеността на съда с 1 щатна бройка за съдебен секретар.**

- **Радневски районен съд**

В годишния доклад на Радневския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Чирпански районен съд**

В годишния доклад на Чирпански районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Гълъбовски районен съд**

В годишния доклад на Гълъбовския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

Статистическите данни показват, че натовареността на районните съдилища в Старозагорски съдебен район расте, особено през последните две години. РС Казанлък е с постоянна висока натовареност /значително над средната за страната/. През 2014г. и 2015г. расте натовареността по щат и за другите три районни съдилища. **Показателни са статистическите данни за натовареност по щат през първото полугодие на 2015г. С най – висока натовареност по отношение на брой свършени дела в страната е РС Нови Пазар /40.63 бр. дела/. Следват три съдилища от Старозагорски съдебен район: РС Гълъбово /39.58 бр. дела/, РС Казанлък /38.87 бр. дела/ и РС Раднево /38.75 бр. дела/. Освен, че са много високи, показателите на трите районни съдилища са и много близки, което говори за постигната оптимизация в щатната численост.**

Натовареност по щат за първото полугодие на 2015г.

I полугодие на 2015г.	РС Казанлък	РС Раднево	РС Чирпан	РС Гълъбово	Средно за страната
към брой свърш. дела	38.87	38.75	29.72	39.58	25.30
към брой дела за разгл.	44.38	42.25	33.33	46.00	31.19

Аналогични данни могат да се изведат и за РС Стара Загора като областен център. Ще анализирам само натовареността по отношение на броя свършени дела, като ще отбележа, че РС Стара Загора традиционно е сред натоварените съдилища – областни центрове в страната. Ще отбележа обаче, че при всички положения между натовареността на двамата съдии в РС Гълъбово и двадесет и един съдии в РС Стара Загора са налице различия – съдиите в РС Стара Загора имат специализация, а тези в Гълъбово разглеждат всички видове дела. От друга страна с основание може да се предполага, че наказателните и граждански дела имат по-сложен предмет. **Това е още едно потвърждение, че без обективни критерии за сложността на делата не е възможно да има точна и пълна картина на натовареността на съдиите и съдилищата.**

Натовареност по щат към брой свършени дела:

РС Стара Загора – 38.82 бр. дела

Средно за страната – 37.58 бр. дела

Въпреки констатираното натоварване на магистратите от някои районни съдилища /видно от изнесените статистически данни/ на този етап считам, че не е необходимо щатът на съдиите и съдебните служители в районните съдилища /с изключение на РС Стара Загора и РС Казанлък/ да се коригира, още повече като се оценят и възможностите на бюджета на съдебната власт. Необходимо е щатната численост да бъде разпределена по най – оптималния начин, с цел ефективното използване на съдии и съдебните служители, като се държи и сметка за възможностите на материално – техническата обезпеченост. **Едва когато всички посочени възможности бъдат изчерпани, може да се помисли за допълнително увеличаване на щата на РС Стара Загора, както и този на РС Казанлък.**

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОС СТАРА ЗАГОРА

1. Постъпили и свършени дела. Тенденции. Анализ на натовареността.

Изводи

За сравнителния анализ на постъпилите и свършени дела се проследи тяхното движение през последните четири години, включително 2015г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Постъпилите през 2015г. в ОС Стара Загора дела са с 1 % повече спрямо 2014г. и съответно с 3% по – малко спрямо 2013г. и с 10% по – малко спрямо 2012г.

Гражданските дела бележат през 2015г. ръст в постъплението от 11%, а наказателните – от 12%. През 2015г. се отчита намаление в

постъплението при търговските дела от 19%. Фирмените дела са нивото от 2014г. Ще отбележа, че на практика не може да се говори за намаление на търговските дела. С оглед препоръките, дадени в Доклада на ПАС, след извършена планова проверка в края на 2014г. в ОС Стара Загора, бяха предприети организационни мерки с цел преустановяване на практиката по граждански спорове да бъдат образувани търговски дела. Така част от делата, разглеждани до този момент от търговските съдии, “преминаха” при гражданските, респективно “увеличи” се постъплението на граждански дела, и “намаля” на търговски.

Постъпили дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой постъп. дела през 2012 г.	Брой постъп. дела през 2013 г.	Брой постъп. дела през 2014 г.	Брой постъп. дела през 2015 г.	Промяна спрямо 2014 г. в %
Граждански дела I и II инст.	751	689	707	781	+11%
Търговски дела I и II инст	916	932	864	699	-19%
Наказателни дела I и II инст	1067	913	879	984	+12%
Фирмени дела	74	73	63	63	-
Общо:	2808	2607	2513	2527	+1%

Броят на свършените през 2015г. /2640 бр./ в ОС Стара Загора дела е с 2% повече спрямо 2014г. и 2013г. с с 5 % по – малко спрямо 2012г.

През 2015г. при гражданските дела се наблюдава ръст от 20% в броя свършени дела, а при наказателните – от 12%. Намаление от 20% се отчита в броя свършени търговски дела. Данните са аналогични на постъплението, аналогични са и причините, които ги обуславят.

Свършени дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой свърш. дела през 2012 г.	Брой свърш. дела през 2013 г.	Брой свърш. дела през 2014 г.	Брой свърш. дела през 2015 г.	Промяна спрямо 2015г. в %
Граждански дела I и II инст.	721	745	683	820	+20%
Търговски дела I и II инст	881	856	944	757	-20%
Наказателни дела I и II инст	1097	916	897	1000	+12%
Фирмени дела	72	75	63	63	-
Общо:	2771	2592	2587	2640	+2%

От изложените данни произтичат следните изводи:

а/ Отчитайки броя постъпили и свършени дела през последните четири години се вижда, че стойностите и на двата показателя

“натовареност по щат” и “действителна натовареност” са стабилни през анализирания период, като през 2015г. е налице минимално увеличение спрямо предходната година.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в ОС Стара Загора по отношение на
“Постъпили дела” и “Свършени дела”**

Година	Постъпили дела		Свършени дела	
	Натовареност по щат	Действителна натовареност	Натовареност по щат	Действителна натовареност
2012г.	9.75	10.80	9.62	10.66
2013г.	9.05	9.69	9.00	9.64
2014г.	8.73	9.31	8.98	9.58
2015г.	8.77	9.43	9.17	9.85

б/ Средната натовареност /по щат/ по видове постъпили дела в ОС Стара Загора през 2015г.е почти изравнена: 911 – при наказателните дела, 9.07 – при търговските и фирмени дела и 8.14 – при гражданските дела.

Данните за 2015г. са изчислени на база 8 бр. съдии по щат за гражданско отделение, 9 бр. – за наказателно отделение и 7 бр. – за търговско отделение.

**Средна натовареност по видове постъпили дела
в ОС Стара Загора /по щат/**

Вид дело	Пост. дела 2012г	Натов. по щат 2012г.	Пост. дела 2013г	Натов. по щат 2013г.	Пост. дела 2014г	Натов. по щат 2014г.	Пост. дела 2015г	Натов. по щат 2015г.
Гр. д.	751	6.95	689	6.75	707	6.93	781	8.14
Нак.д.	1067	8.89	913	8.00	879	7.71	984	9.11
Търг.д.	916	16.50	932	13.96	864	12.88	699	9.07
Фирм.д.	74		73		63		63	
Всичко:	2808	9.75	2607	9.05	2513	8.73	2527	8.77

Средната натовареност по щат по видове свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години е най-висока при търговските дела. /9.76 за 2015г./. Ще отбележа обаче, че през 2015г. тя е почти изравнена с тази на наказателните дела / 9.26/ и гражданските дела /8.54/.

Броят съдии по щат през анализирания четиригодишен период не е променян – 24 бр.

Данните за 2015г. са изчислени на база 8 бр. съдии по щат за гражданско отделение, 9 бр. – за наказателно отделение и 7 бр. – за търговско отделение.

**Средна натовареност по видове свършени дела
в ОС Стара Загора /по щат/**

Вид дело	Свърш. дела 2012г	Натов. по щат 2012г.	Свърш. дела 2013г	Натов. по щат 2013г.	Свърш. дела 2014г	Натов. по щат 2014г.	Свърш. дела 2015г	Натов. по щат 2015г.
Гр. д.	721	6.68	745	7.30	683	6.70	820	8.54
Нак.д.	1097	9.14	916	8.04	897	7.87	1000	9.26
Търг.д.	881	15.88	856	12.93	944	13.98	757	9.76
Фирм.д.	72		75		63		63	
Всичко:	2771	9.62	2592	9.00	2587	8.98	2640	9.17

Малко по различни са данните за действителната натовареност по отделения по отношение на броя постъпили и свършени дела през 2015г. На практика през 2015г. ОС Стара Загора работи само с един младши съдия и то за половин година със 70% натоварване в гражданско отделение и 30% – в търговско отделение. По отношение на постъпилите дела действителната натовареност по отделения е почти изравнена: наказателно отделение /9.20/, гражданско отделение /8.96/, с лек превес за търговско отделение /10.33/. Аналогични са данните и по отношение на свършените дела: наказателно и гражданско отделение /9.40/ и търговско и фирмено отделение /11.11/

Действителна натовареност по отделения за 2015г.

Вид дело	Отработени човекомесеци	Постъпили дела 2015г	Действителна натовареност	Свършени дела 2015г	Действителна натовареност
Гр. д.	87.2	781	8.96	820	9.40
Нак.д.	107	984	9.20	1000	9.40
Търг.д.	73.8	699	10.33	757	11.11
Фирм.д.		63		63	
Всичко:	268	2527	9.43	2640	9.85

2 Движение на граждански дела. Качество на съдопроизводството

Постъплението на гражданските дела през 2015г. бележи ръст /11%/ спрямо предходната година. Спрямо 2013г. се отчита увеличение от 13%, а спрямо 2012г. – от 4%.. Постъпилите дела първа инстанция са на нивото от 2014г. и бележат намаление спрямо 2013г. с 8 %, и спрямо 2012г. – с 22% /2015г. – 152 бр., 2014г. – 149 бр., 2013г. – 165 бр. 2012г. – 195 бр./.

Постъпилите през 2015г. въззивни дела са с 13% повече в сравнение с 2014г., с 20% повече спрямо 2013г. и с 13% повече спрямо 2012г. /2015г. – 629 бр., 2014г. – 558 бр., 2013г. – 524 бр., 2012г. – 556 бр./.

През 2015г. свършените граждански дела са с 20% повече спрямо 2014г., с 10% повече спрямо 2013г. и с 14% повече спрямо 2012г. Респективно плавно увеличен е и броят граждански дела за разглеждане: през 2015г. те са с 12% повече спрямо 2014г., със 7% повече спрямо 2013г. и с 3% спрямо – 2012г.

**Брой постъпили, брой свършени и брой гр. дела за разглеждане
в ОС Стара Загора за периода 2012г. – 2015г.**

Година	Брой постъпили граждански дела	Брой граждански дела за разглеждане	Брой свършени граждански дела
2012 г.	751	924	721
2013 г.	689	892	745
2014 г.	707	854	683
2015 г.	781	952	820

Постъпилите облигационни искиове са 28% през 2015г. и 2014г., 25% през 2013г. и 30% през 2012г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. През последните три години в постъплението на този вид дела се наблюдава спад /2015г. – 43 бр., 2014г. – 42 бр., 2013г. – 41 бр., 2012г. – 59 бр., 2011г. – 62 бр./.

Постъпилите искиове по СК са 27% през 2015г., 34% през 2014г. и 2013г. и 28% през 2012г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. Като брой дела исковете по СК през последните две години бележат спад спрямо 2013г. и 2012г. : 2015г. – 41 бр., 2014г. – 50 бр., 2013г. – 56 бр., 2012г. – 55 бр.

**Постъпили граждански дела като първа инстанция
Постъпили облигационни искиове, искиове по СК и “други искиове”**

Год.	Общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпоблиг. искиове	% от общ бр. пост. гр.д. I инст.	Постъп. искиове по СК	% от общ бр. пост. гр.д. I инст.	Други искиове	% от общ бр. пост. гр.д. I инст.
2012	195	59	30%	55	28%	67	34%
2013	165	41	25%	56	34%	63	38%
2014	149	42	28%	50	34%	48	32%
2015	152	43	28%	41	27%	58	38%

Една голяма част /38% през 2015г., 32% през 2014г., 38% през 2013г. и 34% през 2012г./ от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция са “други искиове”. Към тях влизат основно делата по чл.5 ЗЛС и чл. 422 ГПК. За пореден път ще отбележа, че следва да се извърши прецизиране на видовете дела, отчетани в статистическите таблици като “други”. ВСС предприе първите крачки в тази насока, като направи проучване в съдилищата, какви точно дела /по кои закони/ влизат в категорията “други”, тъй като очевидно техният относителен дял расте. Новите шифри на делата се очакваха с приемането на новите статистически таблици, считано от 01.01.2016г. Очаквано, с оглед

много, включително и обективни причини, въвеждането им се отложи за месец април 2016г.

Процентът на постъпилите въззивни граждански дела спрямо общия брой постъпили граждански дела през четирите години е относително постоянен с тенденция за ръст: 2015г. – 81%, 2014г. – 79%, 2013г. – 76% и 2012г. – 74%/. Постъпилите въззивни граждански дела са най – много за анализирания четиригодишен период – с 13% повече спрямо 2014г. с 20% повече спрямо 2013г. и с 13% повече спрямо 2012г. /2015г. – 629 бр., 2014г. – 558 бр., 2013г. – 524 бр., 2012г. – 556 бр./.

Данните са закономерни. С оглед препоръките, дадени в Доклада на ПАС, след извършена планова проверка в края на 2014г. в ОС Стара Загора, бяха предприети организационни мерки с цел преустановяване на практиката по граждански спорове да бъдат образувани търговски дела. Част от делата, разглеждани до този момент от търговските съдии, “преминаха” при гражданските. **Очакванията ми са за ръст в постъплението на въззивни граждански дела в края на 2015г. се оправдаха.**

Постъпили граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили граждански дела	Постъпили въззивни граждански дела	% от общ брой постъпили гр.д.	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2012 г.
2012	751	556	74%	100%
2013	689	524	76%	94%
2014	707	558	79%	100.4%
2015	781	629	81%	113%

Свършените граждански дела първа инстанция през 2015г. са най – малко през анализирания четиригодишен период. /2015г. – 154 бр., 2014г. – 157 бр., 2013г. – 202 бр., 2012г. – 173 бр./ През 2015г. са свършени 50 бр. облигационни иска /32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, през 2014г. са свършени 39 бр. облигационни искове /25% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, през 2013г. са свършени 64 бр. облигационни искове /32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/ и през 2012г. са свършени 56 бр. облигационни искове /също 32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/. **С изключение на 2014г., получените данни говорят за стабилност в относителния дял на свършените облигационни искове. Като брой свършените искове по СК бележат намаление.** През 2015г. те са 42 бр. /27% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, през 2014г. са 49 бр. /31% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, 59 бр. през 2013г. /29% от общия брой свършени граждански

дела първа инстанция/ и 49 бр. през 2012г. /28% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция през 2012г./.

Голям е относителният дял на свършените “други искиове”: 49 бр. през 2015г. /32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, 62 бр. през 2014г. /39% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, 62 бр. през 2013г. /31% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, 58 бр. през 2012г. /34% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция.

Вече коментирах при постъплението големия брой /респективно процент/ на делата, отчетени в категорията “други искиове”. Тук могат да се направят аналогияни изводи.

**Свършени граждански дела като първа инстанция
Свършени облигационни искиове, искиове по СК и “други искиове”**

Год.	Общ бр. свърш. гр.д I инст	Свърш. облигационни искиове	% от общ бр. свърш. гр.д. I инст.	Свърш. искиове по СК	% от общ бр. свърш. гр.д. I инст.	Други искиове	% от общ бр. свърш. гр.д. I инст.
2012	173	56	32%	49	28%	58	34%
2013	202	64	32%	59	29%	62	31%
2014	157	39	25%	49	31%	62	39%
2015	154	50	32%	42	27%	49	32%

Сред първоинстанционните граждански дела, макар и не много като брой, но представляващи интерес са делата, заведени от КОНПИ по ЗОПДИППД /Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност/.

Седем броя дела с предмет чл. 28 ЗОПДИППД са свършени в ОС Стара Загора през 2015г., в т.ч. 4 бр. с решение и 3 бр. са прекратени. По 3 бр. дела решенията са влезнали в законна сила през 2015г., като и по трите искът е уважен частично. Многото експертизи по тези дела, някои от които изискват продължително време за изготвяне и могат да се извършат едва след изслушване на други оценителни експертизи и се разпитат свидетелите, **изцяло изключват бързото приключване на тези дела.** Друга причина е поведението на страните, изразяващо се в несвоевременно посочване на доказателства и възможността им да правят нови доказателствени искания в подкрепа на твърденията си, до даване ход на делото по същество, затрудненията при намиране на специалисти за изготвяне на назначените по делото експертизи и несвоевременното им представяне по делата.

По отношение времетраенето на съдопроизводството: 71% от общия брой свършени гр.д. първа инстанция през 2015г. са приключени до 3 месеца от образуването им, през 2014г. – 72%, през 2013г. – 64 %, през 2012г. – 62%. През 2014г. и 2015г. се наблюдава подобрене в този показател, но би могло да се постигне още.

Необходимо е да се работи в посока към намаляване времетраенето на съдопроизводството при по – голям брой дела, защото с влизането в сила на новия ГПК, времетраенето тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото, до датата на постановяване на съдебния акт, а един голям брой граждански дела /искове за осиновяване, бащинство и запрещение/ на практика приключват в едно съдебно заседание. 36% от първоинстанционните граждански дела през 2015г. са прекратени, което предполага също по – малко времетраене.

Неблагоприятен е фактът, че се наблюдава значителен спад в показателя “свършени дела със съдебен акт по същество”. След стойности от 77% за 2012г. и 79% през 2013г., през изминалата 2015г. едва 64% от първоинстанционните граждански дела са приключили с решение.

Граждански дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2012	173	107	62%	133	77%
2013	202	129	64%	160	79%
2014	157	113	72%	109	69%
2015	154	110	71%	98	64%

Свършените въззивни граждански дела са 81% през 2015г., 77% през 2014г., 73% през 2013г. и 76 % през 2012г. от общия брой свършени граждански дела. Броят им за периода 2012г. – 2014г. плавно намаляваше, но през 2015г. бележи ръст /2015г. – 666 бр., 2014г. – 526 бр., 2013г. – 543 бр., 2012г. – 548 бр.,/.

Причините за констатираното увеличение вече коментирах.

Свършени граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени гражд. дела	Свършени въззивни гражд. Дела	% от общ брой свършени гражд. дела	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2012г.
2012	721	548	76%	100%
2013	745	543	73%	99%
2014	683	526	77%	96%

2015	820	666	81%	122%
------	-----	-----	-----	------

Традиционно с много високи стойности е показателят на свършените въззивни граждански дела до 3 месеца от образуването им. /2015г. – 92%, 2014г. – 94 %, 2013г. – 93%, 2012г. – 91%/ . По отношение на свършените дела със съдебен акт по същество резултатите също са много добри – 82% през 2015г., 87% през 2014г. 89% през 2013г. и 86% през 2012г. Ще отбележа обаче, че през последните две години се наблюдава влошаване на този показател: 18% от въззивните граждански дела са прекратени през 2015г., докато през 2013г. – само 11%.

Постигнатите резултати се дължат на добрата подготовка – своевременно изготвяне на графици за съдебни заседания и доброто администриране от страна на съдиите–докладчици. Съществен принос имат и въведените в процесуалния закон ограничения за посочване и представяне на нови доказателства пред въззивната инстанция.

Граждански дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. II инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.
2012	548	501	91%	469	86%
2013	543	507	93%	481	89%
2014	526	494	94%	455	87%
2015	666	610	92%	544	82%

След влизането в сила на новия ГПК отлаганията на гражданските дела намаля, тъй като новия закон приучи страните на процесуална дисциплина. Причините за сравнително големия брой несвършени дела /най – вече първа инстанция/ са в повечето случаи обективни – дела с фактическа и правна сложност, при които възниква необходимост от събиране на допълнителни доказателства, разпити на нови свидетели, назначаване на нови експертизи. Дела се отлагат най–често, поради нередовно призоваване, или заболяване на страните, неизготвени заключения на вещи лица. Сведени са до минимум случаите, при които съдията – докладчик оставя неколкократно без движение исковата молба за отстраняване на нередовности, давайки различни указания. Част от несвършените граждански дела първа инстанция с изтекъл срок повече от една година са дела със спряно производство. Тези дела се следят ритмично от съдиите – докладчици и се вземат периодично мерки по движението им – запитване до други съдилища, до държавни институции, до други лица, неучастващи в процеса и др.

Като причини, забавящи своевременното приключване на делата във въззивната инстанция могат да се посочат:

– В Окръжния съд продължава да се изпращат дела, по които по **въззивната жалба не е администрирана**, което налага връщането на делото отново на администриращия съд- районния съд.

– В доста случаи от районните съдилища делата се изпращат във

въззивната инстанция във вид, **несъответстващ на изискванията за подреждане на книгата съобразно ПАС** – книгата не се подрежда по хронологичен ред; приложените дела и трудовите досиета не са поставени на съответното място, а се вмъкват вътре в делата; зашиват се по няколко еднакви екземпляра от представените молби и писмени доказателства; когато са много книгата по едно дело не се съставя втори том, а се слагат само в един, който се препълва и се накъсва. Този начин на работа на деловодствата създава допълнително натоварване на деловодството в ОС Стара Загора и докладчиците по делата, които се налага да ги подреждат наново изцяло и да влагат допълнително материали за това.

– Чувствително се бави и изпращането на въззивните дела в касационната

инстанци. **В много от случаите касационните жалби се подават без да е внесена държавна такса**; липсва приложение към жалбата на касационните основания по чл.280 ГПК, или ако има такова, те са посочени чрез възпроизвеждане само на законовия текст, без обосноваване на всяко от основанията; не се прилагат копия от цитираните съдебни решения, с които страната доказва наличието на някое от посочените касационни основания; жалбата не е изготвена, или приподписана от адвокат. **Всичко това налага оставянето на касационната жалба без движение** /вкл. и след указания на ВКС/ по няколко пъти, което затормозява допълнително работата на деловодството и призовкарите.

По отношение на качеството на правораздаването. През 2015г. са обжалвани 48 бр. граждански дела първа инстанция, или 31% от общия брой свършени дела /154 бр./. С резултат от обжалването са **се върнали 48 бр. дела, от които 23 бр. потвърдени, 14 бр. изменени и 11 бр. отменени съдебни акта**. При въззивните дела броят на обжалваните е 119 бр. , или 18% от общия брой свършени дела /666 бр./. С резултат от обжалването са **се върнали 88 бр. дела, от които 19 бр. потвърдени, 3 бр. изменени, и 14 бр. отменени съдебни акта**. 52 бр. дела не са допуснати до касационно обжалване.

Качество на обжалваните съдебни актове при гражданските дела

Вид дело	Общ бр	Обжалвани дела	% от общ бр.свърш. дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Не доп до
----------	--------	----------------	-------------------------	----------------	---------------	---------------------	---------------	---------------------	-----------

	свърш. дела								кас. обж.
Гр.д . I инст.	154	48	31%	23	14	-	11	-	-
Гр.д . II инст.	666	119	18%	19	3	-	14	-	52
Всичко	820	167	20%	42	17	-	25	-	52

52 бр. въззивни граждански дела /или 59%/ не са допуснати до касационно обжалване и **не са разглеждани по същество**. От разгледаните и върнати през 2015г. **36 бр. съдебни акта по същество**, 19 бр. са потвърдени, 3 бр. изменени и 14 бр. отменени.

Граждански дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свършени дела	Общ брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. до касац жалба	% от бр. върнати дела	Бр. дела разгл. по същество	% от бр. върнати дела
Гр.д . II инст	666	119	88	52	59%	36 в т.ч. 19-потв. 3-измен. 14 -отмен.	41%

Причините за отмяна на решенията по гражданските дела са: поради неправилно приложение на материалния закон, поради съществено нарушение на процесуалните правила, които заемат най-голям относителен дял от отменените решения, поради необоснованост. **Обезсилените решения се дължат на неправилна квалификация на иска, произнасяне по недопустим иск, поради постигната спогодба и отказ от иска пред горната инстанция.**

Следва да се отбележи като част от причините за отмяна на съдебните актове и противоречивата практика на различните състави на ВКС /разбира се до момента на постановяване на Тълкувателни решения от ВКС по противоречиво разрешаваните въпроси, след което задължителната практика, уеднаквена по тълкувателен път, се спазва от съдиите/.

3. Движение на търговските дела. Качество на съдопроизводството

Постъплението на търговските дела през 2015г. бележи намаление с 19% в сравнение с 2014г. , с 25% в сравнение с 2013г. и с 24% спрямо 2012г.

Свършените през 2015г. търговски дела са с 20% по - малко в сравнение с 2014г., с 12 % по – малко в сравнение с 2013г. и с 14% по – малко в сравнение с 2012г.

Плавно намаление се наблюдава и в броя търговски дела за разглеждане /2015г. – 1011 бр., 2014г. – 1256 бр., 2013г. – 1248 бр., 2012г. – 1197 бр./. Причините, които обуславят тези данни вече коментирах.

Брой постъпили, брой свършени и брой търг. дела за разглеждане в ОС Стара Загора за периода 2012г. – 2015г.

Година	Брой постъпили търговски дела	Брой търговски дела за разглеждане	Брой свършени търговски дела
2012 г.	916	1197	881
2013 г.	932	1248	856
2014 г.	864	1256	944
2015 г.	699	1011	757

Постъпилите търговски дела първа инстанция през 2015г. са с 3% по– малко от тези през 2014г., с 11% по – малко от тези през 2013г. и с 26% спрямо 2012г. /2015г. – 368 бр., 2014г. – 381 бр., 2013г. – 414 бр., 2012г. – 499 бр./. Голяма част от търговските дела първа инстанция са облигационните искове и исковете по ТЗ, като през 2015г. процентният дял на последните /тези по ТЗ/, отбелязва ръст спрямо общия брой постъпили първоинстанционни дела /27% през 2015г., 19% през 2014., 21% през 2013г., 32% през 2012г./. Броят на облигационните искове /с изключение на 2014г./ е относително постоянен спрямо общия брой постъпили първоинстанционни търговски дела.: 31% през 2015г., 28% за 2014г. 34% за 2013г., 32% за 2012г. Аналогично на гражданските дела голям е както общият брой /2015г. – 113 бр., 2014г. – 136 бр., 2013г. – 123 бр., 2012г. – 111 бр./, така и относителният дял /31% през 2015г., 36% през 2014., 30% през 2013г., 22% през 2012г./ на “другите” искиви производства. В тях влизат исковете по чл 390 ГПК, по чл 422 ГПК, и т.н. Изводите, направени при гражданските дела, са валидни тук.

**Постъпили търговски дела като първа инстанция
Постъпили облигационни искове, искове по ТЗ и “други искове”**

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Пост. облиг. искове	% от общ бр. пост. т.д. I инст.	Пост. искове по ТЗ	% от общ бр. пост. т.д. I инст.	Други искове	% от общ бр. пост. т.д. I инст.
2012	499	161	32%	162	32%	111	22%

2013	414	139	34%	85	21%	123	30%
2014	381	105	28%	73	19%	136	36%
2015	368	115	31%	98	27%	113	31%

Обобщените изводи са, че през 2015г. намалява като цяло /с 3 %/ постъплението на търговски дела първа инстанция, респективно и на постъпилите облигационни искиове /71% спрямо 2012г./ и искиове по ТЗ /61% спрямо 2012г./. Расте /с 2%/ процентът на “другите” искиви производства. През 2015г. като първоинстанционни търговски дела са постъпили още: 73 бр. дела по чл.390 ГПК /или 20% от първоинстанционните търговски дела/, 27 бр. производства по несъстоятелност /или 7% от първоинстанционните търговски дела/, 39 бр. установителни иска /или 11 % от първоинстанционните търговски дела/ и т.н.

**Процентно изменение на облигационните искиове,
исковете по ТЗ и “други искиове”**

Година	Постъп. обл. искиове	Изменение спр. 2012г. в %	Постъпили искиове по ТЗ	Изменение спр. 2012г. в %	Други искиове	Изменение спр. 2012г. в %
2012	161	100%	162	100%	111	100%
2013	139	86%	85	53%	123	111%
2014	105	65%	73	45%	136	123%
2015	115	71%	98	61%	113	102%

Нарушена е тенденцията през последните три – четири години за увеличаване на постъпилите производства по несъстоятелност. През 2015г. те са едва 27 бр., или 7% от постъпилите първоинстанционни търговски дела, докато през 2014г. са 17% , през 2013г.–15%, през 2012г.–13% от постъпилите първоинстанционни търговски дела.

През 2015г. са постъпили 27 бр. производства по несъстоятелност, което е едва 43% от тези през 2012г. и 2013г. /63 бр./ и 41% от делата през 2014г. – 66 бр.

Постъпили производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили производства по несъстоятелност	% изменение спрямо 2012г.	% от общ брой постъпили т.д. I инст.
2012	499	63	100%	13%
2013	414	63	100%	15%
2014	381	66	105%	17%

2015	368	27	43%	7%
------	-----	----	-----	----

Постъпилите въззивни търговски дела през 2015г. са 47% от общия брой постъпили търговски дела /2014г. – 56%, 2013г. – 56%, 2012г. – 46%/. **Постъплението им през 2015г. бележи намаление от 32% спрямо 2014г. и съответно – от 36% и 21% спрямо 2013г. и 2012г.**

Постъпили търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили търговски дела	Постъпили въззивни търговски дела	% от общ брой постъпили т.д.	% изменение на въззивни т. д. спрямо 2012г.
2012	916	417	46%	100%
2013	932	518	56%	124%
2014	864	483	56%	116%
2015	699	331	47%	79%

Съдиите в търговско отделение разглеждат дела – първа и въззивна инстанция, дела по несъстоятелност, частни жалби, откази на длъжностните лица при Агенция по вписванията за вписване, заличаване и обявяване в търговския регистър, а също така и молби за допускане на обезпечение на бъдещи искиове. **През анализирания период се забелязваше стабилна тенденция на увеличение /с изключение на 2015г. по вече коментирани причини/ в свършилите търговски дела, резултат основно от икономически условия в света и в страната, довели до задълбочаващата се задлъжнялост между търговските дружества, увеличаващи се затруднения у търговците и гражданите за обслужване на задълженията си към банките и други търговски субекти, междуличностни проблеми в търговските дружества.**

Броят на свършените през 2015г. търговски дела е по – малък с оглед факта, че част от делата /както първа, така и въззивна инстанция/ преминаха на разглеждане в гражданско отделение. Свършените през 2015г. търговски дела са с 20% по – малко в сравнение с 2014г., с 12 % по – малко в сравнение с 2013г. и с 14% по – малко в сравнение с 2012г.

Свършените през 2015г. т.д. първа инстанция са с 5% по - малко спрямо 2014г., с 1% по – малко спрямо 2013г. и с 15% по - малко спрямо 2012г. /2015г. – 400 бр., 2014г. – 420 бр., 2013г. – 405 бр., 2012г. – 470 бр./. **Намалява броят на свършените облигационни искиове /2015г. – 123 бр., 2014г. – 139 бр., 2013г. – 145 бр., 2012г. – 169 бр./, както и на искиове по ТЗ /2015г. – 85 бр., 2014г. – 103 бр., 2013г. – 78 бр., 2012г. – 159 бр./.** **Относителният дял на свършените облигационни искиове плавно намалява спрямо общия брой на свършените т.д. първа инстанция /2015г. – 31 %, 2014г. – 33%, 2013г. – 36%, 2012г. – 36%/.** **При исковете по**

ТЗ е налице същата тенденция /2015г. – 21%, 2014г. – 25%, 2013г. – 19%, 2012г. – 34%/. Расте /особено през 2015г./ относителният дял на свършените “други” искиви производства /2015г. – 35%, 2014г. – 28%, 2013г. – 27%, 2012г. – 19%/.

Свършени облигационни искиве, искиве по ТЗ и “други искиве”

Год.	Общ бр. свърш. т.д. I инст.	Свърш. облигац. искиве	% от общ бр. свърш. т.д. I инст.	Свърш. искиве по ТЗ	% от общ бр. свърш. т.д. I инст.	Други искиве	% от общ бр. свърш. т.д. I инст.
2012	470	169	36%	159	34%	89	19%
2013	405	145	36%	78	19%	111	27%
2014	420	139	33%	103	25%	116	28%
2015	400	123	31%	85	21%	141	35%

През 2015г. се наблюдава известно намаление на свършените т.д. първа инстанция до 3 месеца от образуването им. /2015г. – 57%, 2014г. – 60%, 2013г. – 56%, 2012г. – 70%/. На нивото от 2014г. и 2013г. и по – нисък с 4% спрямо 2012г. е показателят “брой свършени дела със съдебен акт по същество” /2015г. – 71%, 2014г. – 71%, 2013г. – 69%, 2012г. – 75%/.

Търговски дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2012	470	331	70%	354	75%
2013	405	225	56%	280	69%
2014	420	253	60%	298	71%
2015	400	228	57%	282	71%

Причините за относително ниските стойности и на двата показателя са най – често чисто обективни. При постановяване на решенията по търговските дела обикновено се разглеждат множество претенции, поради обективно и субективно съединени искиве. Запазва се правилото, че значителна част от предявените оценяеми искиве са с цена, много по – висока от минималната, а и неоченяемите претенции са обичайно с голям търговски интерес

Проблем в работата на съда и пречка за бързото приключване на някои дела създават и отделни добре познати на всички съдии молители, които оспорват всяко едно разпореждане на съда, подават непрекъснато жалби и сигнали, за да предизвикат проверки от по – горните съдилища, като

злоупотребяват с правата си, целейки забавяне на процеса, като проявяват изключителна изобретателност, относно средствата за затормозяване на производството по делото. Такива проблеми има **при търговските дела първа инстанция, където най-често се налага съдиите да полагат значителни усилия за изясняване предмета на спора, за определяне на точната му правна квалификация,** за точното определяне на надлежния ответник и за канализиране на процеса, тъй като молителите подават неясни искови молби, обстоятелствата в които трудно се поддават на точна правна квалификация.

Намалява броят на свършените дела по чл.625 ТЗ. Свършените през 2015г. 41бр. производства по несъстоятелност представляват 10% от общия брой свършени т.д. първа инстанция /2014г. – 60 бр. или 14%, 2013г. – 69 бр. или 17%, 2012г.–51 бр. или 11%/. Свършените през 2015г. 41 бр дела по несъстоятелност са с 32% по – малко от тези през 2014г. и съответно с 41% и с 20% по – малко от делата през 2013г. и 2012г.

Свършени производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени производства по несъстоятелност	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2012	470	51	11%
2013	405	69	17%
2014	420	60	14%
2015	400	41	10%

Производствата по несъстоятелност са съвсем различни от всички други граждански и търговски дела и изискват продължително време за приключване и бързина при произнасянето. Делата по несъстоятелност протичат продължително и в рамките на едно производство съдията докладчик се произнася с множество съдебни актове, голяма част от които подлежат на инстанционен контрол по пътя на обжалването им. **Въпреки това, отчетността при тези дела се води по брой на делата, а не съобразно постановените по тях съдебни актове.**

През 2015г. в ОС Стара Загора са постановени 86 бр. решения и 75 бр. определения /по същество/ по дела за производство по несъстоятелност /2014г. – 92 бр. решения и 47 бр. определения, 2013г. – 87 бр. решения и 59 бр. определения, 2012г. – 63 бр. решения и 31 бр. определения/.

Анализът на производствата по несъстоятелност, като сериозен дял от разглежданите търговски дела, показва, че освен с фактическа и правна сложност, са и доста трудоемки, като се има предвид, че в хода на производството по несъстоятелност, както в никое друго производство, се налага изготвянето на десетки съдебни актове – в т.ч. повече от едно

решение по едно и също дело /за откриване производство по несъстоятелност, впоследствие за обявяване в несъстоятелност, евентуално за спиране, а впоследствие и за възобновяване на производството по несъстоятелност/, както и голям брой определения. При това има съдебни актове – напр. тези по чл.629а, чл. 692 от ТЗ, чл. 679 от ТЗ, по чл. 657 от ТЗ и др., които се постановяват в хода на производството по несъстоятелност и които изискват задълбочена преценка, но не се отчитат отделно като свършена работа от съдията – докладчик. Забавянето на тези производства произтича от спецификата им на универсално принудително изпълнение срещу имуществото на несъстоятелния длъжник и от големия брой участници в него. При тези производства продължават да са налице затруднения за изследването на действителното финансово–икономическо състояние на търговците, поради трудности с достъпа до счетоводната им документация, или липсата на такава. Това създава проблеми при изготвяне на експертните за икономическото състояние на длъжниците, а така също и затормозява работата на синдика и забавя производството. Напоследък са налице и проблеми, свързани с осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността. Влошената икономическа ситуация в страната се проявява в липсата на купувачи за това имущество, което пък пречи да се приключи производството по–бързо. Не са малко случаите, които налагат постановяване на решение по чл. 632, ал.1 ТЗ – спиране на производството по несъстоятелност след неговото откриване, поради липса на имущество за покриване дори на началните разноски в това производство. В тези случаи делата остават висящи в продължение на едногодишния срок по чл. 632, ал.2 от ТЗ и това безспорно влошава показателя за бързо приключване на тези производства, а оттам влияе отрицателно и върху показателя за всички търговски дела. **Тези производства са изключително оспорвани, в тях участниците ангажират целия арсенал от процесуални способности за защита на правата си.** Трябва да се отбележи, че с малки изключения, всички решения и определения по дела по несъстоятелност са постановени в регламентираните по ТЗ и ГПК задължителни срокове.

През 2015г. са постановени **решения по 63 новообразувани фирмени дела и 157 решения по вписване на нови обстоятелства.** Работата във връзка с фирмените дела значително намаля през последните четири години, поради изменената нормативна база. В съда останаха вписванията /регистрацията/ на всички СНЦ, фондации, читалища, религиозни юридически лица, жилищно – строителни кооперации, водни сдружения, ловно – рибарски дружества и други юридически лица, които подлежат на съдебна регистрация по различни закони.

Свършените въззивни търговски дела през 2015г. са с 32% по – малко от тези през 2014г., с 21% по – малко спрямо 2013г. и с 13% по – малко спрямо 2012г. /2015г. – 357 бр., 2014г. – 524 бр., 2013г.– 451 бр., 2012г.– 411 бр./. В процентно изражение свършените въззивни т.д. са **47%**

през 2015г., 56% през 2014г, 53% през 2013г. и 47% през 2012г спрямо общия брой свършени търговски дела.

Свършени търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени т.д.	Свършени въззивни т.д.	% от общ брой свършени т.д.	% изменен. на въззивни т.д. спрямо 2012г.
2012	881	411	47%	100%
2013	856	451	53%	110%
2014	944	524	56%	128%
2015	757	357	47%	87%

През 2015г. е нарушена тенденцията за намаление през периода 2012г. – 2014г. на относителния дял на свършените въззивни търговски дела до 3 месеца от образуването им. /2015г. – 70%, 2014г. – 64%, 2013г. – 73%, 2012г. – 83%/ от общия брой свършени въззивни търговски дела/.

Положителни са данните при свършените въззивни търговски дела със съдебен акт по същество. Те са 89% през 2015г., 91% през 2014г., 92% през 2013г., 86% през 2012г. от общия брой свършени въззивни търговски дела. Ще отбележа все пак, че се наблюдава известен, макар и незначителен спад, за последните три години.

Търговски дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени въззивни т.д.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр.свършени въззивни т.д.	Свършени със съд.акт по с-во	% от общ бр.свършени въззивни т.д.
2012	411	340	83%	353	86%
2013	451	327	73%	414	92%
2014	524	336	64%	479	91%
2015	357	248	70%	317	89%

От общия брой решени първоинстанционни и въззивни търговски дела, почти всички частни търговски дела са решени в едномесечен срок от образуването им. Голяма част от въззивните търговски дела, също са обявени за решаване в срок до един месец от образуването, но трябва да се отбележи, че след това не всички решения са постановени в срока по чл.235,ал.V ГПК, 30 дни от последното съдебно заседание. Същото се отнася и за не малка част от първоинстанционните търговски дела.

Вярно е, че броят на делата, чието разглеждане е продължило повече от инструктивния тримесечен срок и онези, по които има забавяне на постановяване на решението не е много голям, но би следвало за

следващата година съдиите да положат усилия тази практика да се преустанови.

Причините за забавяне и проблеми при движението на търговските дела са аналогични или близки на тези при гражданските дела.

Констатациите са, че делата се отлагат по обективни причини. Като допълнение на казаното до тук, може да се добави, че една от причините за отлагане на делата е **нередовното призоваване**, което пък от своя страна се дължи на затруднения да се призват лица с адрес в отдалечени градове, както и на проблеми при оформяне и връщане на призовки от Кметствата в малките населени места. **Значително е намалял броят на делата, отложени поради заболяване на страните**, или наличие на друга пречка за явяване, което се дължи както на разпоредбата на закона – чл.142, ал.2 ГПК, така и на променената законодателна уредба – Наредбата за медицинската експертиза.

Общ проблем за граждански и търговски дела–първа инстанция е това, че ответниците – физически лица по тези дела не могат да бъдат намерени на посочените в исковите молби адреси, нито на постоянните им адреси, в какъвто случай се налага **назначаването на особен представител** на страната по чл. 47, ал. 6 от ГПК на разноси на ищеца, което пък удължава времето за размяна на книжа, а оттам и висящността на тези дела

Общовалидни както за 2015г., така и за предишните години, са направените вече констатации за голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книжата между страните по делата, както и че търговските дела, най – вече първоинстанционните такива, стават все по–усложнени от фактическа и правна страна.

Макар че засега само в наказателното правораздаване се говори за дела със значим обществен интерес, **в гражданското и търговско право също има такива дела. Делата на КОНПИ, делата по несъстоятелност, някои имуществени спорове определено са обект на особено внимание от страна на обществото**, заради обществената им значимост и подлежат на специален отчет. Разглеждането им се отличава с висока степен на сложност и трудности при събиране на доказателствата, най–вече по допуснатите експертизи, поради значителния обхват на предмета на изследването.

Търговските съдии изпитват сериозни затруднения при намирането на квалифицирани експерти, които да са в състояние да извършат компетентно обследване по сложните съдебно – икономически експертизи, назначавани по тези дела. В тази връзка е нужно да се подчертае **необходимостта от създаване на по – добър модел на национално ниво за подбор и вписване на вещите лица по съдебни райони, за подготовката им като експерти и поддържане нивото на професионалната им квалификация.**

По отношение на качеството на правораздаване през 2015г. са обжалвани 104 бр. дела първа инстанция или 26% от общия брой свършени дела /400 бр./. Потвърдени са 60 бр., изменени 24 бр. и отменени 20 съдебни акта /в т.ч. 3 бр. поради обективни причини/. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 37 бр. дела от общо свършени 357 бр. или 10%. Потвърдени са 6 бр. и отменени 4 бр. съдебни акта /в т.ч. 1 бр. по обективни причини/.

Качество на обжалваните съдебни актове при търговските дела

Вид дело	Брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свърш.дела	Потв. съд. Акт	Изм. съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Не доп. до кас. обж.
Т.д.І инст	400	104	26%	60	24	-	20	3	-
Т.д.ІІ инст.	357	37	10%	6	-	-	4	1	13
Всичко:	757	141	19%	66	24	-	24	4	13

Доколкото касационното обжалване е обусловено от преценката за неговата допустимост по чл.280 от ГПК, в периода от ВКС са върнати множество дела с определения за недопускане на касационно обжалване, поради което решенията, предмет на касационна проверка са ограничен брой.

През 2015г. от касационна проверка са се върнали 23 бр. въззивни търговски дела. ВКС не е допуснал до разглеждане касационната жалба по 13 бр. дела /или 57%/. От разгледаните по същество 10 бр. дела: 6 бр. са потвърдени и 4бр. са отменени /включително 1 бр. по обективни причини/. Разгледаните по същество дела са 43% от общия брой върнати от обжалване дела.

Търговски дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свършени дела	Общ брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. касац жалба	% от бр. върнати дела	Бр. дела разгл. по същество	% от бр върнати дела
Т.д. ІІ инст	357	37	23	13	57%	10 в т.ч. -6 -потв. -4-отм.	43%

Заслужава да се отбележи, че макар основната причина за отмяна на решенията да е била допуснато нарушение на материалния закон, не може да се направи извод за непознаване на законодателството от

страна на съдебните състави. В тази насока категорично говори високият процент на потвърдените съдебни актове, както и фактът, че броят на отменените актове е чувствително по – нисък в сравнение с тези, които са били потвърдени изцяло.

Безспорно е, че следва да се продължи установената през годините практика на задълбочена предварителна подготовка на делата, преди да бъдат внесени в съдебно заседание. Това е законово задължение и допринася за пълното изясняване на правния спор, неговата правилна правна квалификация, съответно събиране на доказателства, съотносими към конкретния казус и решаването в разумни срокове.

По отношение на **частично отменените съдебни актове** характерно е да се отбележи, че **отмяната е засегнала обжалваните решения в една незначителна част.**

Като най – често срещан пример на частично отменени решения, може да се посочат решенията, по които съдът е присъдил определен размер на обезщетение, а въззивната, или касационна инстанция са присъдили различен размер, което е довело до отмяна на решението в отхвърлителната му част.

По – малко са случаите, при които причина за отмяна на съдебни актове /частично, или изцяло/ е **противоречивата съдебна практика** по някои казуси на въззивната, или касационна инстанция. Влизането в сила на ГПК от 01.03.2008г. и залегналите в него основания за касацоинно обжалване и въобще приложното поле на касационното обжалване, доведоха до по – бързо уеднаквяване на съдебната практика, респективно подобряване качеството на съдебните актове. Визираното по – горе е общовалидно както за търговските, така и за гражданските дела.

Отделно от посоченото до тук, като причина за ревизиране на гражданските и търговски съдебни актове на ОС Стара Загора от по – горни инстанции следва да се посочи **динамичното и често несъгласувано законодателство, както и възникващите неясноти при прилагането на процесуалните норми.**

Като обективно свидетелство в тази насока са **множеството образувани тълкувателни дела** от ВКС по граждански /търговски/ – по процесуални и материално–правни въпроси, както и **постановените тълкувателни решения.**

4. Движение на наказателните дела. Качество на съдопроизводството

Постъплението на **наказателни дела през 2015г. бележи увеличение с 12% в сравнение с 2014г. и с 8% в сравнение с 2013г.** Спрямо 2012г. е налице намаление от 8%. **Свършените през 2015г.**

наказателни дела са с 12% повече в сравнение с 2014г. и с 9 % повече в сравнение с 2013г. Спрямо 2012г. е налице намаление от 9%.

Аналогични са данните и по отношение на броя наказателни дела за разглеждане в анализирания четиригодишен период /2015г. – 1062 бр., 2014г. – 975 бр., 2013г. – 1012 бр., 2012г. – 1196 бр./.. Делата за разглеждане през 2015г. са увеличени спрямо 2014г. и 2013г., съответно с 9% и с 5%. Спрямо 2012г. те са с 11% по – малко.

Брой постъпили, брой свършени и брой нак. дела за разглеждане в ОС Стара Загора за периода 2012г. – 2015г.

Година	Брой постъпили наказателни дела	Брой наказателни дела за разглеждане	Брой свършени наказателни дела
2012 г.	1067	1196	1097
2013 г.	913	1012	916
2014 г.	879	975	897
2015 г.	984	1062	1000

През 2015г. са постъпили 88 бр. НОХД. Спрямо 2014г. и 2013г. постъпилите НОХД са с по – малко с 23%, а спрямо спрямо 2012г. – с 34% /2015г. – 88 бр., 2014г. – 114 бр., 2013г. – 114 бр., 2012г. – 134 бр./.

Данните сочат, че броя на НОХД разглеждани в ОС Стара Загора през последните години намалява, но определено има разлика в тяхната правна и фактическа сложност. През отчетната 2014г. в съда продължиха да се образуват дела с множество подсъдими, свидетели, вещи лица, с много голям по обем и сложен доказателствен материал, което не позволява голяма част от делата с фактическа и правна сложност да приключат в 3 месечен срок.

Анализът на този процес сочи, че първопричина е непрекъснатото усложняване на разследванията и на престъпната дейност. В голямата си част обвинителните актове са за престъпления извършени в условията на съвкупност от две и повече престъпления. Намалява броят на престъпленията, извършени само от едно лице. Увеличени са делата, по които подсъдимите са повече от двама, както и тези, които предполагат повече от две лица в друго процесуално качество – като частни обвинители и граждански ищци.

Като пример може да се посочи НОХД 11/2013г. по описа на ОС Стара Загора с докладчик съдия Татяна Гьонева. На подсъдимите е повдигнато обвинение по чл.282, ал.2, ал.1 НК. По делото има 196 бр. свидетели, на досъдебно производство са направени и приети комплексна икономическа, съдебно – техническа и съдебно – графологична експертизи. Съдебните заседания по делото са в рамките на една работна седмица. Делото приключи с оправдателна присъда на 11.02.2016г.

Постъпили НОХД по видове престъпления

Год.	Врой пост. НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансоваданъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Докум. прест. Комп. прест.	Общо пр
2012	134	18	18	29	17	16	3	
2013	114	14	24	10	14	19	1	
2014	114	13	25	17	15	16	-	
2015	88	9	14	14	8	12	1	

Структурата на постъпилите НОХД през 2015г. е най-общо е следната:

– **Престъпления против личността: 9 бр.**, в т.ч. 2 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 2 бр. убийства опит по чл. 115–118 НК, 2 бр. причиняване смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 2 бр. блудство– чл. 149, ал.5 НК и 1 бр. отвлечане на лице – чл.142 НК;

– **Престъпления против собствеността: 14 бр.**, в т.ч. 13 бр. грабежи по чл. 199 НК и 1 бр. присвояване – чл.203, 206, ал.4 НК;

– **Престъпления против стопанството: 14 бр.**, в т.ч. 13 бр. против паричната и кредитна система – чл. 243 – 252 НК;

– **Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 8 бр.**, в т.ч. укриване и неплащане на данъчни задължения – чл.255 – чл.257 НК – 7 бр. и по чл.253, ал.4 НК – 1 бр.;

– **Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 12 бр.**, в т.ч. 8 бр. подкупи и 2 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– **Документни престъпления – 1 бр.** по чл.308, ал1, чл.311, ал.1НК

– **Общопасни престъпления: 30 бр.**, в.т.ч. 15 бр. транспортни престъпления /чл. 343 НК/, 12 бр. престъпления с предмет наркотични вещества /чл.354а НК/ и 3 бр. палеж по чл.330, ал.2 и 3 НК;

През 2015г. е запазена тенденцията за най-голям дял на постъпилите НОХД за общопасни престъпления – 30 бр. или 34% от всички постъпили НОХД, при 25% за 2014г., 28% за 2013г., 25% за 2012г. Статистическите данни показват намаление на постъпилите НОХД по всички останали видове престъпления както следва:

Вътрешна структура на постъпили НОХД през 2014г. и 2015г.

Видове престъпления по НК	Брой постъпили НОХД през 2014г.	Брой постъпили НОХД през 2015г.	% изменение спр.2014г
Престъпления против личността	13	9	-31%
Престъпления против собствеността	25	14	-44%
Престъпления против стопанството	17	14	-18%

Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи:	15	8	-47%
Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации	16	12	-25%
Общопасни престъпления	28	30	+7%

През изминалата 2015г. 73% от образуваните НОХД са по обвинителен акт и 27% са постъпили в окръжния съд със споразумение. За сравнение постъпилите НОХД по обвинителен акт за 2014г. са 70%, за 2013г. са 79%, за 2012г. са 62%. През 2015г е намалял незначително /спрямо 2014г./ броят на сключваните споразумения, както в досъдебна, така и на съдебна фаза. Същевременно броят на делата постъпили със споразумение през 2015г. е по – голям от този през 2013г. и значително по – малък от този през 2012г.

НОХД, постъпили по обвинителен акт и със споразумение

Год.	Общ брой постъпили НОХД	По обвинителен акт	% от общ бр. постъпили НОХД	Със споразумение	% от общ бр. постъпили НОХД
2012	134	83	62%	51	38%
2013	114	90	79%	24	21%
2014	114	80	70%	34	30%
2015	88	64	73%	24	27%

През 2015г. расте броят на постъпилите ЧНД първа инстанция. Увеличението е с 31% спрямо 2014г., с 26% спрямо 2013г. и с 8% спрямо 2012г. В процентно отношение те са: 87% през 2015г., 79% през 2014г и 80% през 2013г. и 2012г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция.

Постъпили ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой постъпили нак. дела първа инст.	Постъпили ЧНД първа инстанция	% от общ брой постъпили нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2012г.
2012	665	530	80%	100%
2013	568	453	80%	86%
2014	551	435	79%	82%
2015	659	571	87%	108%

Постъпилите през 2015г. 175 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД /2014г. – 161 бр., 2013г. – 182 бр., 2012г. – 199 бр./ са с 9% повече от тези през 2014г., с 4% по – малко от тези през 2013 г. и с 12% по – малко спрямо 2012г. По отношение на частните наказателни дела въззивна инстанция постъплението през 2015г. е с 11% по – малко от това през 2014г. и съответно с 8% и с 26% по – малко от това през 2013г. и 2012г. /2015г. – 150 бр., 2014г. – 167 бр., 2013г. – 163 бр., 2012г. – 203 бр./. Следва да се има предвид обаче, че за въззивна проверка в Окръжния съд постъплението е основно от дела с фактическа и правна сложност, както и такива с противоречиви още от досъдебното производство доказателства, които не са позволили срочното им приключване.

Постъпили ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой постъпили ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2012г.	Общ брой постъпили ВЧНД	% изменение спрямо 2012г.
2012	199	100%	203	100%
2013	182	91%	163	80%
2014	161	81%	167	82%
2015	175	88%	150	74%

Свършените през 2015г. НОХД са най – малко като брой в анализирания четиригодишен период. Намалението е с 22% спрямо 2014г. и съответно с 14% и с 38% по – малко спрямо 2013г. и 2012г. /2015г. – 95 бр., 2014г. – 122 бр., 2013г. – 110 бр., 2012г. – 153 бр./.

Коментираните статистически показатели са относими към направения извод, че и през 2015г. наказателните дела /като цяло/ са се движили по оста “намаление по брой - увеличение по фактическа сложност”. Сред първоинстанционните дела преобладават тези, по които са обвинени повече от едно лице, или в различни форми на многоепизодна престъпна дейност. Детайлният анализ на разкритата престъпност /изключвайки общоопасните, които традиционно са най – много/ не дава предимство на определен вид дела.

Свършени НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансова данъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Докум. прест. Комп. прест.	Против общ. спо- койствие	О г пр
2012	153	20	25	26	21	23	2	3	
2013	110	14	19	15	18	14	2	-	
2014	122	13	30	15	16	17	-	-	

2015	95	12	13	13	11	14	1	-
------	----	----	----	----	----	----	---	---

– **Престъпления против личността: 12 бр.**, в т.ч. 4 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 2 бр. – убийство опит по чл. 115 – 118 НК, 3 бр. причиняване смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 2 бр. блудство–чл. 149, ал.5 НК и 1 бр. отвличане – чл 142 НК;

– **Престъпления против собствеността: 13 бр.**, в т.ч. 12 бр. грабеж по чл. 199 НК, 1 бр. присвояване – чл.203, 206, ал.4 НК ;

– **Престъпления против стопанството: 13 бр.**, в т.ч. 12 бр. против паричната и кредитна система – чл. 243 – 252 НК;

– **Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 11 бр.**, в т.ч. 8 бр. по чл. 255 – 257 НК и 3 бр. по чл.253, ал.4 НК;

– **Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 14 бр.**, в т.ч. 9 бр. подкупи и 2 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– **Документни престъпления – 1 бр.** по чл.308, ал1, чл.311, ал.1НК

– **Общопасни престъпления: 31 бр.**, от които 17 бр. транспортни престъпления /чл. 343 НК/, 12 бр. престъпления с предмет наркотични вещества /чл.354а НК/ и 2 бр. палеж по чл.330, ал.2 и 3 НК;

Вътрешната структура за броя свършени НОХД /аналогично на постъпилите/ сочи за известни промени през годините.

Запазва се тенденцията за най-голям дял на свършените НОХД за общопасни престъпления – 31 бр. или 33% от всички свършени НОХД /26% за 2014г. и 2013г., 22% за 2012г./.. Аналогично на постъплението статистическите данни показват намаление на свършените НОХД по всички останали видове престъпления, като най – голямо е за делата за престъпления против собствеността /57%/

Вътрешна структура на свършени НОХД през 2014г. и 2015г.

Видове престъпления по НК	Брой свършени НОХД през 2014г.	Брой свършени НОХД през 2015г.	% измен. спр. 2014г
Престъпления против личността	13	12	-8%
Престъпления против собствеността	30	13	-57%
Престъпления против стопанството	15	13	-13%
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи:	16	11	-31%
Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации	17	14	-18%
Общопасни престъпления	31	31	-

По отношение на НОХД, интерес представляват не само броят свършените през отчетната година, **но и на делата с наказана престъпност /влязла в сила присъда или споразумение/.**

Констатираното вече увеличаване на фактическата и правна сложност на НОХД рефлектира особено осезателно на този показател. Делата с висока фактическа и правна сложност, в частност тези с обществен и медиен интерес, почти на 100% се обжалват на въззивна и касационна инстанция и то нееднократно. **През 2015г. неблагоприятната тенденция от периода 2012г. – 2014г. за намаляване на броя дела с наказана престъпност /2012г. – 86%, 2013г. – 86% и 2014г. – 75% от всички свършени НОХД/ е нарушена. През 2015г. 87% от всички свършени НОХД са с наказана престъпност, като показателят е най – висок за последните четири години.**

НОХД с наказана престъпност в ОС Стара Загора

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2012	134	153	131	98%	86%
2013	114	110	95	83%	87%
2014	114	122	92	81%	75%
2015	88	95	83	94%	87%

Тенденцията за относително нисък брой дела с наказана престъпност се наблюдава за страната като цяло. През 2012г. в Р. България са свършени 3079 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 2084 бр., или 68%. / ОС Стара Загора – 86%/.

През 2013г. в Р. България са свършени 2975 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 2005 бр., или 67% / ОС Стара Загора – 87%/.

През 2014г. в Р. България са свършени 2811 НОХД, тези с наказана престъпност са 1746 бр., или 62%. / ОС Стара Загора – 75%/.

През първото полугодие на 2015г. в Р. България са свършени 1373 НОХД, тези с наказана престъпност са 960 бр., или 70%. / ОС Стара Загора – 80%/.

В страната /както и в ОС Стара Загора/ има ясно изразена тенденция за намаляване на броя дела с наказана престъпност, спрямо общия брой свършени такива за периода 2012г. – 2014г. Освен завишените за 2015г. стойности, през анализирания четиригодишен период показателите на ОС Стара Загора са значително над – средните за страната за всяка една от четирите години.

НОХД с наказана престъпност в ОС Стара Загора и Р. България

Год.	ОС Стара Загора			Република България		
	Общ брой свършени НОХД	Брой дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД	Общ брой свършени НОХД	Брой дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2012	153	131	86%	3079	2084	68%
2013	110	95	87%	2975	2005	67%
2014	122	92	75%	2811	1746	62%

1 пол. 2015г.	54	43	80%	1373	960	70%
------------------	----	----	-----	------	-----	-----

С особен интерес в обществото и медиите се следят три типа дела: делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система, за наркотичните и транспортни престъпления .

Броят на делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система варира с малки отклонения /надолу или нагоре/ през периода 2012г. – 2014г. През 2015г. броят на постъпилите дела е намалял почти двойно. Макар и не в такава степен е намалял и броят на свършените дела. През 2014г. броят на делата с наказана престъпност рязко падна спрямо предходните две години /2012г. – 62%, 2013г. – 61%, 2014г. – 44%/ спрямо общия брой свършени по тези текстове от НК дела. През 2015г. процентът на делата с наказана престъпност расте – от 44% за 2014г. на 55% за 2015г.

НОХД с наказана престъпност за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна системи

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2012	17	21	13	76%	62%
2013	14	18	11	79%	61%
2014	15	16	7	47%	44%
2015	8	11	6	75%	55%

Огромна част от делата за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система” се пада на “данъчните престъпления”. Статистическите данни показват, че това са едни от делата с най – висока фактическа и правна сложност, с най – голяма продължителност и висиящност, ако не тръгнат по пътя на съкратеното съдебно производство, най – често се прекратяват и връщат за доразследване и в много редки случаи приключват със споразумение. Всички тези фактори обуславят ниския процент на делата с наказана престъпност.

Статистическите показатели са красноречиви. През 2012г. са постановени 11 бр. присъди, като 6 от тях /55%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2013г. са постановени 13 бр. присъди, като 6 от тях /46%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2014г. са постановени 8 бр. присъди, като 3 бр. са разгледани като съкратено съдебно производство /38%/.

През 2015г. са постановени 6 бр. присъди, като 2 бр. са разгледани като съкратено съдебно производство /33%/. Налице е ясно изразена тенденцията към намаление на броя “данъчни” дела, разгледани

като съкратено съдебно производство /2011г. – 63%, 2012г. – 55%, 2013г. – 46%, 2014г. – 38%, 2015г. – 33%/.

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че през 2012г. от осъдените 16 бр. лица, 5 са получили ефективни присъди /или 31%/. През 2013г. от осъдените 15 лица, 3 лица са получили ефективни присъди /или 20%/. През 2014г. от осъдените 10 лица, 4 лица са получили ефективни присъди /или 40% /. През 2015г. от осъдените 9 лица, 4 лица са получили ефективни присъди /или 44% /.

За сравнение: по данни на ВСС през 2012г. в Р. България за данъчни престъпления я са осъдени 168 лица, като 20 са получили ефективни присъди, или 12% /ОС Стара Загора – 31%/. За 2013г. в Р. България за данъчни престъпления я са осъдени 157 лица, като 27 са получили ефективни присъди, или 17% /ОС Стара Загора – 20%/. За 2014г. в Р. България за данъчни престъпления я са осъдени 170 лица, като 28 са получили ефективни присъди, или 16% /ОС Стара Загора – 40%/

За първото полугодие на 2015г. в Р. България за данъчни престъпления я са осъдени 104 лица, като 12 са получили ефективни присъди, или 12% /ОС Стара Загора – 40%/.

Налага се извода, че процентът на ефективно осъдените лица в ОС Стара Загора по “данъчни дела” е значително над средния за страната за всяка една от четирите анализирани години.

Ефективно осъдени лица по чл. 255 – 257 НК в ОС Стара Загора и Р. България

Год.	ОС Стара Загора			Република България		
	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% ефективно осъдени спрямо общ брой осъдени	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% ефективно осъдени спрямо общ брой осъдени
2012	16	5	31%	168	20	12%
2013	15	3	20%	157	27	17%
2014	10	4	40%	170	28	16%
1 пол. 2015г.	5	2	40%	104	12	12%

През 2015г. едва 25% от “данъчните” дела са приключили до 3 месеца от образуването им. Една от основните причини за по – голямото времетраене /до произнасяне на присъда/ е, че все по – малко “данъчни дела” приключват по съкратено съдебно следствие.

През 2015г. броят на постъпилите, респективно свършени дела по чл.354а НК е по – нисък в сравнение с 2013г. и 2014г. Висок е процентът

на делата с наказана престъпност. За това способства и фактът, че се увеличава броят на приключили дела по чл.354а със споразумение. През 2012г. и десетте приключили дела са по споразумение. През 2013г. 4 бр. НОХД по чл.354а са приключили с присъда и 11 бр. – със споразумение. През 2014г. всички свършени НОХД по чл.354а НК са приключили със споразумение. **През изминалата 2015г. от 12 приключили дела само 1 бр. е с присъда и съответно 11 бр са приключили със споразумение.** Броят на делата с наказана престъпност е по – висок от 100% , защото са влезнали в сила 2 бр.присъди, обжалвани в предходните години.

НОХД с наказана престъпност за престъпления по чл. 354а НК

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2012	10	10	10	100%	100%
2013	17	15	12	71%	80%
2014	15	15	15	100%	100%
2015	12	12	14	117%	117%

По отношение на “тежестта на наказанието”: през 2015г. се наблюдава увеличаване на процента на ефективно осъдените лица спрямо 2014г. През 2012г. от осъдените 13 лица, 5 са получили ефективни присъди /или 39%/. През 2013г. от осъдените 18 лица, 10 лица са получили ефективни присъди /или 56%/. През 2014г. от осъдените 17 лица, 7 лица са получили ефективни присъди /или 41%/. **През 2015г. от осъдените 14 лица, 6 лица са получили ефективни присъди /или 43%/.**

Ефективно осъдени лица по чл. 354а НК в ОС Стара Загора и Р. България

Год.	ОС Стара Загора			Република България		
	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% ефективно осъдени спрямо общ брой осъдени	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% екективно осъдени спрямо общ брой осъдени
2012	13	5	39%	547	229	42%
2013	18	10	56%	569	199	35%
2014	17	7	41%	554	186	34%
1 пол. 2015г.	6	3	50%	274	103	38%

За сравнение: по данни на ВСС за 2012г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 547 лица, като 229 са получили ефективни присъди, или 42% /ОС Стара Загора – 39%/. За 2013г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 569 лица,

като 199 са получили ефективни присъди, или **35%** /ОС Стара Загора – **56%**/. За **2014г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 554 лица, като 186 са получили ефективни присъди, или **34%** /ОС Стара Загора – **41%**/. През първото полугодие на **2015г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 274 лица, като 103 са получили ефективни присъди, или **38%** /ОС Стара Загора – **50%**/. По този показател /тежест на наказанието/ стойностите на ОС Стара Загора са значително над средните за страната.

През **2015г. броят на постъпилите, респективно свършени дела по чл.343 НК е на нивото от 2014г.** Нарушената през 2014г. тенденцията за висок процент на делата с наказана престъпността за периода 2011г. – 2013г. е възстановена през **2015г. – 82%** дела по **343 НК са се върнали в ОС Стара Загора с влезли в сила присъди /споразумение/. За 2014г. те са едва 33%.**

НОХД с наказана престъпност за престъпления по чл. 343 НК

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2012	23	23	18	78%	78%
2013	15	13	13	87%	100%
2014	15	15	5	33%	33%
2015	15	17	14	93%	82%

По отношение на “тежестта на наказанието”: **макар и нисък, процентът на ефективно осъдените лица расте в анализирания период.** През 2012г. от осъдените 20 лица, 3 са получили ефективни присъди /или 15%/. През 2013г. от осъдените 13 лица, 3 лица са получили ефективни присъди /или 23%/. През 2014г. от осъдените 11 лица, 3 лица са получили ефективни присъди /или 27%/. За сравнение: по данни на ВСС за **2012г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 343 НК са осъдени 279 лица, като 53 са получили ефективни присъди, или **19%** /ОС Стара Загора – **15%**/. За **2013г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 343 НК са осъдени 261 лица, като 51 са получили ефективни присъди, или **20%** /ОС Стара Загора – **23%**/. През **2014г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 343 НК са осъдени 250 лица, като 54 са получили ефективни присъди, или **22%** /ОС Стара Загора – **27%**/. През първото полугодие на **2015г. в Р. България** за извършени престъпления по чл. 343 НК са осъдени 142 лица, като 35 са получили ефективни присъди, или **25%** /ОС Стара Загора – **33%**/. По този показател /тежест на наказанието/ стойностите на ОС Стара Загора /макар и ниски/ са отново над средните за страната.

**Ефективно осъдени лица по чл. 343 НК
в ОС Стара Загора и Р. България**

Год.	ОС Стара Загора			Република България		
	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% ефективно осъдени спрямо общ брой осъдени	Общ брой осъдени лица	Брой лица с ефективни присъди	% ефективно осъдени спрямо общ брой осъдени
2012	20	3	15%	279	53	19%
2013	13	3	23%	261	51	20%
2014	11	3	27%	250	54	22%
1 пол. 2015г.	6	2	33%	142	35	25%

През 2015г. е намален незначително спрямо 2014г. броят на свършените НОХД до три месеца от образуването им: /2015г. – 76%, 2014г. – 78%, 2013г. – 67%, 2012г. – 81 %/. Големият брой дела, приключили със споразумение /респективно малкия брой приключили с присъда/ през 2012г., е една от основните причини за високите стойности на показателя през 2012г. През 2013г. 60% от НОХД са приключили с присъда. Заниженият процент НОХД приключили с присъда през 2014г. /47%/ спрямо 2013г. /60%/ е една от основните причини за по – високия процент НОХД, приключили в тримесечен срок през 2014г. През 2015г. повече от половината приключили НОХД /52%/ са с присъда, като същевременно е висок процентът на приключилите дела в тримесечен срок /76%/. Основна причина за ръста в броя НОХД, приключили с присъда в последните три години са настъпилите промени в законодателството. С изменението на чл. 381, ал. 2 НПК се въведе забраната за прекратяване на наказателното производство със споразумение в случаите на причиняване на смърт /без значение формата на вина /, т.е. обективно се стесни възможността делата по определени текстове от НК да приключват със споразумение.

НОХД, свършени до 3 месеца от образуването им и с присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	% от общ бр. свършени НОХД
2012	153	124	81%	60	39%
2013	110	74	67%	66	60%
2014	122	95	78%	57	47%
2015	95	72	76%	49	52%

През 2010г. – 2012г. се затвърждава още една тенденция. Запазва се относително голям броят на делата, внесени от Прокуратурата с обвинителен акт, по които е сключено споразумение в съдебно

заседание /2012г. – 17бр., 2011г. – 19 бр., 2010г. – 15 бр./. Тази неблагоприятна тенденция е нарушена през периода 2013г. – 2015г. – само 8 бр. през 2013г., 10 бр. дела през 2014г. и 6 бр. дела през 2015г. внесени от Прокуратурата с обвинителен акт са приключили със споразумение в съдебно заседание. Необходимо е да се работи в посока към намаляване броя на тези дела. След като е имало възможност да се сключи споразумение с подсъдимите и защитниците им в съдебно заседание, прокурорите е следвало да се възползват своевременно от възможностите на чл.381 – 382 НПК. По внесените обвинителни актове са образувани НОХД и съответно призовани от съда подсъдими, множество свидетели и вещи лица. Това води до неоправдано ангажиране на множество граждани, както и до увеличаване на разходите на съда за възнаграждения на съдебни заседатели, за вещи лица и свидетели и не на последно място и до отрицателно отношение към съда от призованите лица /без подсъдимия/.

За един по – продължителен период от време, анализът на данните по кои текстове от НК се внасят /постигат в хода на съдебното производство/ споразумения, е еднопосочен. За последните осем години в ОС Стара Загора само три дела са приключили със споразумение по чл. 255–257 НК. Същевременно много висок е процентът на тези дела по чл.354а НК. Данните за 2012г. сочат, че процентът на постъпилите НОХД по чл.354а със споразумение е 100%, за 2013г. – 71% , за 2014г. – 92% и 83% за 2015г. По отношение на свършените дела, данните също са много високи като стойност: 2012г. – 100%, 2013г. – 73%, 2014г. – 87% и 2015г. – 92%. от свършените дела по чл.354а НК са приключили със споразумение.

Висок е процентът на приключилите НОХД по съкратеното съдебно производство /2012г. – 63%, 2013г. – 50%, 2014г. – 54% и 2015г. – 43%/. Установеният процесуален ред представлява отклонение от стандартния модел на наказателния съдебен процес. Въвеждането на диференцираната процедура цели облекчаване на съдебната система и ефективно използване на нейните ресурси чрез спестяване на процесуални усилия, финансови средства и време. То осигурява ускоряване на процеса и приключването му в разумни срокове в съответствие с изискванията на чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКЗПЧОС) и чл.22 НПК. Възприетият законодателен подход кореспондира с насоките, дадени от Комитета на министрите на Съвета на Европа с Препоръка № R(86)12 за преодоляване прекомерната натовареност на съдилищата, водеща до бавно и некачествено правосъдие, както и с практиката на Европейския съд по правата на човека в Страсбург по приложението на чл.6 ЕКЗПОСЧ. Според общоприетия международен стандарт основен показател за създадени гаранции на правото на справедлив процес е отношението на националните органи към превенцията на забавеното правораздаване, изразено в нормативни механизми за ускоряване на производството.

Тази процедура е насочена към обслужване на обществения интерес чрез ускоряване на наказателния процес. Изградена е на базата на разумния компромис между обвинението и защитата. Прилагането ѝ води до предоставяне на процесуалноправни и материалноправни ползи, съответно – възлагане на тежести на основните страни в съдебното производство. **Прокурорът е улеснен** в осъществяването на дейността по доказване на обвинителната теза като постига бързо осъждане и своевременно санкциониране на престъпленията, но е обвързан от закона да приеме по-голяма снизходителност при индивидуализация на наказателната отговорност. **Подсъдимият получава по-леко наказание**, но същевременно се съгласява с известни процесуални ограничения, свързани с възможността да спори по поддържаните от прокурора факти и във връзка с това – да участва непосредствено и лично в събирането и проверката на доказателствените средства, подкрепящи, или оборващи обвинението пред съда.

Статистическите данни сочат още, че делата по чл. 304а НК приключват най – често по съкратеното съдебно производство /68% от свършените НОХД през анализирания четиригодишен период/. Следват делата по чл.199 НК – 64%.

НОХД, свършени по съкратено съдебно производство

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	НОХД свършени по съкратено съдебно производство	% от общ брой свършени НОХД с присъда
2012	153	60	38	63%
2013	110	66	33	50%
2014	122	57	31	54%
2015	95	49	21	43%

По отношение на броя **НОХД, свършени със съдебен акт по същество** данните са относително стабилни: 82% за 2015г., 84% за 2014г. 87% за 2013г., 85% за 2012г. спрямо общия брой свършени НОХД. **По този показател данните на ОС Стара Загора бележат известно отстъпление през последните три години.**

НОХД, свършени със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% от общ брой свършени НОХД
2012	153	130	85%
2013	110	96	87%
2014	122	102	84%

2015	95	78	82%
------	----	----	-----

Причините, водещи до връщане на дела от съда на прокурора за доразследване, не са по– различни от предишните години.

По данни на ВСС за 2013г. от свършените 2973 бр. НОХД, 386 бр. /13%/ са прекратени и върнати за доразследване /ОС Стара Загора – 11%/. За 2014г. от свършените 2811 бр. НОХД, 425 бр. /15%/ са прекратени и върнати за доразследване /ОС Стара Загора – 15%/. За първото полугодие на 2015г. от свършените 1373 бр. НОХД, 193 бр. /14%/ са прекратени и върнати за доразследване /ОС Стара Загора – 16%/. Изводът е, че броят прекратени и върнати за доразследване дела в ОС Стара Загора се движи около и над средния за страната.

Преимуществено делата са били върнати на ОП Стара Загора с разпореждане на съдията–докладчик /13 бр. /, т.е. налага се изводът, че делата се проучват задълбочено, още преди насрочването им. Малко са делата, прекратени за доразследване, в открито съдебно заседание – 2 бр. за 2015г. /13 % от общия брой върнати дела/.

Наред с всичко казано до тук, анализът на прекратените и върнати за доразследване дела сочи, че прекалено формализираният процес е основна обективна причина за връщането на делата за доразследване. За пореден път следва да се посочи, че НПК е прекалено формален по отношение на изготвяне на обвинителния акт. Необходими са законови промени в посока към опростяване на процедурите, относно изготвяне на обвинителния акт, по – конкретно чл. 246 НПК да се промени, така че да се облекчи формата на обвинителния акт, както и да отпадне възможността за връщане на дела, заради технически грешки.

Малък е броят на постановените оправдателни присъди: 2012г. – 1 бр., 2013г. – 2 бр. , 2014г. – 2 бр. и 2015 г. – 1 бр., 0.65% през 2012г., 1.82% през 2013г., 1.64% през 2014г. и 1.05% през 2015г. от общия брой свършени НОХД. От общо свършените през четирите години 480 бр. НОХД, 6 бр. са приключили с оправдателна присъда или 1.25%, като 4 бр. са потвърдени, 1 бр. – отменена с произнасяне на нова присъда, една присъда /тази от 2012г./ не е обжалвана. През 2015г. в ОС Стара Загора се върнаха от обжалване 4 бр. оправдателни присъди, като и четирите са потвърдени.

НОХД, свършили с оправдателна присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. оправдателни присъди	Текст от НК	Резултат от обжалването	% от общ бр.свърш. НОХД
2012	153	1	Чл.255, ал.3, ал.1 НК	Не е обжалвана	0.65%

			/оправдателна относно единия подсъдим/		
2013	110	2	Чл.123, ал.1 НК Чл.282, ал.2, чл. 220, ал.2, чл.143, ал.3 НК /оправдателна относно единия от тримата подсъдими/	Потвърдена Оправдателна присъда по отношение и на тримата подсъдими	1.82%
2014	122	2	Чл.354а Чл.343, ал.1, б.“б”	Потвърдена Потвърдена	1.64%
2015	95	1	Чл.123, ал.1 НК	Потвърдена	1.05%
Общо	480	6			1.25%

През 2015г. е постановена една оправдателна присъда. На подсъдимата е повдигнато обвинение по чл.123, ал.1 НК. Поради липса на допуснати нарушения от подсъдимата в пряка причинна връзка с неблагоприятния изход, които да са могли да бъдат предвидени, и обективната невъзможност да бъде предотвратен този изход, **съдът приема, че подсъдимата обективно не е осъществила престъпния състав на чл.123, ал.1 от НК.** В случая неблагоприятният изход е резултат на случайно стекли се обстоятелства, които не е било възможно да бъдат предвидени и при най-добросъвестно изпълнение на професионалните и задължения.

Причините за постановяване на оправдателни присъди могат да се обобщят: **Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин.** В тези случаи наблюдаващият прокурор е следвало да направи всичко възможно, за да се съберат необходимите доказателства, с оглед доказване по безсъмнен начин на извършеното престъпление и съответно участието на обвинените лица в него. Ако тази убеденост, въпреки изчерпването на всички възможни процесуални способности не е била налице, прокурорът закономерно е трябвало да прекрати делото.

От съдените **90** лица през 2015г. са осъдени **89** /от които 2 непълнолетни/, оправдано е едно лице. Най-масовото наказание е “лишаване от свобода до три години” – 62 лица, от които 47 лица при условията на чл.66 НК /т.н. условно/, след това “над три до десет години лишаване от свобода” – 14 лица, “над десет до тридесет години лишаване от

свобода ” – 4 лица, доживотен затвор без замяна – 1 лице и други наказания – 8 лица.

Съдени и осъдени лица за периода 2012г. – 2015г.

Год.	Съдени	Осъдени	До 3 години		Над 3 до 10	Над 10 до 30	Доживотзатвор	Без замяна	Други
			Общо	В т.ч .усл.					
2012	164	162	117	90	30	5	-	-	10
2013	111	109	87	57	12	3	-	1	6
2014	123	121	90	57	24	2	-	-	5
2015	90	89	62	47	14	4	-	1	8

Най – тежката постановени присъди през 2015г. е:

Присъда от 14 години лишаване от свобода при първоначално строг режим е наложена на подсъдим, обвинен по чл.116, ал.1, т.12, вр. чл.115 НК. На основание чл.25, ал.1, вр.чл.23, ал.1 НК е комулирано така определеното наказание и е определено едно общо наказание “доживотен затвор без замяна” при първоначален специален режим. Присъдата не е обжалвана.

Причините за отлагане на наказателните дела са в две константни категории:

- за събиране на нови доказателства;
- нередовно призоваване на подсъдими, свидетели и вещи лица;

Първата категория причини намира обяснението си в усложняването на делата от фактическа и правна страна. Тук е мястото да се отбележи, че значителен брой от отложените дела са във връзка с назначени експертизи.

Нередовността на призоваването е втора по значимост причина за отлагането на делата. За преодоляването ѝ съдиите в наказателно отделение извършват непрекъснат контрол по връчването на призовки и съобщения. Стриктно се спазват и изискванията на ПАС, като съдебната администрация извършва необходимото по своевременното и точно връчване на съобщенията. Въпреки това има една категория обективни причини, които не могат да се преодолеят, поради липсата на пълна база данни, относно актуалното местоживее на призоваваните лица и съответната гранична статистика. Като цяло няма констатация съдиите да са отлагали делата без наличие на конкретна и основателна към момента на отлагането на делото причина.

В броя на отложените дела се включват и тези, които са били насрочени за предварително изслушване на страните по реда на гл.27 от НПК. При тази процедура е възможно делото да приключи с краен

съдебен акт в едно съдебно заседание – когато е по чл. 371 т.2 от НПК – със самопризнание на подсъдимия и ако са призовани, респективно конституирани страните в процеса. Възможно е обаче подсъдимият да не желае да приключи по този ред, но пък страните да изразят съгласие да не се разпитват свидетели и вещи лица /или част от тях/, като се възползват от възможността на чл. 371 т. I от НПК. Макар това да води винаги до отлагане на делото и да се включва в процента на отложените дела, традиционно – смятано за негативен показател, то като краен резултат значително облекчава процеса откъм време за провеждане на заседанието и не без значение – облекчава процеса във финансов аспект – чрез спестяване на разходи за свидетели и възнаграждения на вещи лица за явяване в съдебно заседание.

Често срещан проблем при обвинителните актове е, че в техните приложения се включват свидетели, които ще установяват едни и същи фактически обстоятелства, или техните показания са напълно ненужни, тъй като се отнасят до обстоятелство, за което има други доказателства, или пък не са свързани с предмета на доказване. Често тези свидетели са от други населени места и трябва да се изплатят пътни разноски, или заседанието е през работното им време и следва да се изплати възнаграждение. Немалък е проблемът с вещите лица, които не рядко са от други градове и следва да се заплатят командировъчни разходи.

Отново трябва да се отбележи необходимостта от допълнителни усилия – освен за проверка на върнатите в цялост призовки по делата и за **навременна реакция**. Така например – връчване на книжа на подсъдим, чрез роднини, близки, месторабота, мобилни телефони и др., обявяване на ОДИ на свидетели с мярка “установяване на местоживееене”, регулярна проверка на делата по връчването на призовките – както от страна на деловодителя, така и на секретаря, а също и на докладчика по делото. Разбира се, това следва да се извършва не само непосредствено преди съдебното заседание, а и значително преди него, за да има достатъчно възможност да се издири и установи лице, за което се знае, че е с променен, но установим адрес. Така, с повече ангажирани усилия – и на съда, и на служителите, ще се стигне до намаляване на броя на отложените дела.

Голям е броят на отложените дела по молба на страната, като най-честа причина за това – ангажимент на защита, или представен болничен лист. Констатациите на съдиите са, че в много от случаите медицинските документи не отговарят на изискванията на Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността. Независимо от това медицинският документ е уважителна причина за отлагане на делото, въпреки неговата неизрядност от формална страна, още повече, че неоформянето му е по вина не на страната, а на длъжностното лице, което го е изготвило. Съдиите са предприемали необходимите мерки за

дисциплиниране страните в процеса, съобразно предвидените в законодателството разпоредби, както и чрез налагане на глоби.

В заключение трябва да се посочи, че макар и броя на отложените дела да не е голям, се наблюдава **тенденция всяка година да се увеличава, като анализът сочи, че до известна степен увеличението се дължи и на обективни причини.** Все повече се увеличава броя на делата, отложени поради нужда от **събиране на нови доказателства**, а последното е наложено от **непопълването на делата с необходимия обем доказателства още от стадия на досъдебното производство.** Показателят отложени дела е несъмнено негативен, но той следва да се преценява на базата на делата, решени в рамките на три месеца от постъпването на делото в съда, до решаването му с краен съдебен акт, който за ОС Стара Загора е относително висок. След като всички останали инструктивни срокове се спазват – тези по образуване и насрочване на делата, както двумесечния срок при последващото отлагане, а също и изготвянето на съдебния акт /респективно мотивите към присъдата/, това води и до разумни срокове в съдебната фаза. **Намаляването на броя на отложените дела не може да бъде са сметка на нарушаване на процесуалните права на страните, или непопълване на делото с необходимите доказателства.**

През 2015г. е увеличен броят на свършените ЧНД първа инстанция. Увеличението е с **30%** спрямо 2014г., с 27% спрямо 2013г. и с 5% спрямо 2012г. Като процентно отношение те са **86%** през 2015г., 78% през 2014г., 80% през 2013г. и 78% през 2012г спрямо общия брой свършени наказателни дела първа инстанция.

Трябва да се отбележи, че през последните години **трудността на два вида ЧНД непрекъснато се повишава.** Конкретно произнасянето по основателността на прекратяването на наказателното производство изисква задълбочено проучване на големи по обем досъдебни производства, решаване на редица правни проблеми в рамките на **много кратки процесуални срокове за постановяване на съдебния акт, което на практика е трудно осъществимо.**

Свършени ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой свършени нак. дела първа инст.	Свършени ЧНД първа инстанция	% от общ брой свършени нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2012 г.
2012	695	541	78%	100%
2013	560	450	80%	83%
2014	562	437	78%	81%
2015	665	570	86%	105%

Анализът на срочността в производствата по чл. 243 от НПК показва, че тези дела в сравнително нисък процент покриват

законовото изискване за произнасяне в 7–дневен срок. Както вече беше казано, това са дела, усложнени от фактическа и правна страна и със значителен обем доказателствен материал, запознаването и проучването на които отнема продължително време. Още повече, че се касае за проверка на прокурорски актове, с които се слага край на наказателното производство и това изисква много внимателно и задълбочено запознаване с доказателствения материал по делото. **Неспазването на срока наред с това се дължи и на обстоятелството**, че след разпределяне на делото на случаен принцип, съдията докладчик в много редки случаи разполага със срок от седем дни, в рамките на който да не участва в открити съдебни заседания по други дела, съобразно графика за съответния месец, включително дежурства, т.е. същият е натоварен с проучване и произнасяне и по други дела, всяко от които обвързано със срок за произнасяне.

Не следва да се пренебрегват и **свършените дела по чл.64 и чл.65 от НПК**. Те също съдържат голям по обем доказателствен материал, който подлежи на щателно проучване и произнасяне в изключително кратки срокове.

Свършените през 2015г. 185 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД са с 10% повече от свършените през 2014г. и съответно с 2% и с 4% по – малко в сравнение с 2013г. и 2012г. /2015г. – 185 бр., 2014г. – 169 бр., 2013г. – 189 бр., 2012г. – 193 бр./.

Свършените частни наказателни дела въззивна инстанция през 2015г. са с 10% по – малко от тези през 2014г. и съответно с 10% и с 28% по – малко спрямо 2013г. и 2012г. /2015г. – 150 бр., 2014г. – 166 бр., 2013г. – 167 бр., 2012г. – 209 бр./

Свършени ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой свършени ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2012г.	Общ брой свършени ВЧНД	% изменение спрямо 2012г.
2012	193	100%	209	100%
2013	189	98%	167	80%
2014	169	88%	166	79%
2015	185	96%	150	72%

Данните показват, че съдиите от наказателно отделение полагат усилия за приключване на въззивните дела в разумни срокове. По дела с фактическа и правна сложност се налага въззивната инстанция да събира и проверява доказателства, да се назначават експертизи. Цифрите дават основание да се направи извод, че въззивните наказателни дела се решават относително бързо, за което допринася и създадената организация за разглеждането им. В тази връзка съдиите–докладчици на атакуваните

съдебни актове трябва да са особено внимателни и стриктно да спазват разпоредбата на чл.323 ал.1 НПК и да връщат жалбите и протеста, когато те не отговарят на законовите изисквания и не е внесена съответна държавна такса /по дела от частен характер/.

Анализираните по – горе резултати, както по отношение на първоинстанционните, така и по отношение на въззивните наказателни дела, говорят за постигнати добри **бързина и ефективност в работата на съда. Проблемът с бързината на процесите е до голяма степен преодолян и усилията следва да се насочат към повишаване на качеството на правораздаване. Задълбоченото проучване на делата откъм доказателствен материал, улеснява съда в хода на съдебното следствие за попълване на делото от необходимите доказателства, а от друга страна позволява своевременно пресичане на опитите за отлагане на делата. Под задълбочена предварителна подготовка обаче следва да се има предвид и усвояване и осъвременяване на специализираните познания, адекватни на съвременната престъпност.**

По отношение **качеството на правораздаването.**

През 2015г. са обжалвани 35 бр. НОХД, или 37% от общия бр. свършени дела. **С резултат от обжалване са се върнали 29 дела:** потвърдени са 15 бр., изменени – 9 бр. и отменени – 5 бр. присъди по НОХД / в т.ч. 1 бр. по обективни причини/.

При ЧНД са обжалвани 20 бр. дела /4%/. С резултат от обжалване са се върнали **21 дела:** потвърдени са 18 бр., изменени – 1 бр., и отменени 2 бр.

При делата като въззивна инстанция са обжалвани 10 бр. /3%/. С резултат от обжалване са се върнали **8 дела:** потвърдени са 3 бр. / в.т.ч. 3 бр. въззивни присъди/ , отменени 2 бр. съдебни акта /в т.ч. 1 бр. въззивна присъда/ и изменени 3 бр. /в.т.ч. 2 бр. въззивни присъди/.

Качество на обжалваните съдебни актове при наказателните дела

Вид дело	Общ бр свърш. Дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
НОХД	95	35	37%	15	9	-	5	1
ЧНД	570	20	4%	18	1	-	2	-
Нак .д. II инст	335	10	3%	3 /в.т.ч.3 бр. прис/	3 /в.т.ч.2 бр. прис/	-	2 /в.т.ч.1 бр. прис/	-
Всичко	1000	66	7%	36	13	-	9	1

И през 2015г. продължи практиката да се прави подробен анализ на всяко едно от делата върнати за ново разглеждане от ПАС и ВКС на общо събрание на съдиите от наказателната колегия. Без да се игнорира инстанционния контрол, се извършва анализ на всеки един от отменените съдебни актове, който се обсъжда на общо събрание на съдиите от наказателното отделение.

През 2015г. в ОС Стара Загора са отменени 6 бр. присъди, в т.ч. 1 бр. по обективни причини /за сравнение през 2014г. – 10 бр. присъди/. Отменени са и две въззивни решения /едното частично/ по реда на възобновяването. Посочените цифри говорят за подобро качество на съдопроизводството.

През 2015г. са свършени 157 бр. ВНОХД и ВНЧХД, обжалвани са 10 бр. /6%/. С резултат от обжалване са се върнали 8 дела: три съдебни акта са потвърдени /в т.ч. 3 бр. въззивни присъди/, три – изменени /в т.ч. 2 бр. въззивна присъда/ и 2 броя отменени / в т.ч. 1 бр. въззивна присъда/.

Наказателни дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
ВНОХД ВНЧХД	157	10	6%	3	3	-	2	-

Резултатите от цялостната дейност сочат, че съдиите в наказателно отделение на ОС Стара Загора притежават добър професионален опит и знания, работят с чувство за отговорност, като добросъвестно изпълняват задълженията си. В болшинството от случаите мотивите към постановените от тях съдебни актове се изготвят в законоустановените срокове. През 2016г. следва да се обърне още внимание върху качеството на постановените съдебни актове, тъй като то е основен показател за ефективната работа на съдилищата. Съдиите от наказателна колегия разполагат с необходимия капацитет за постановяване на законосъобразни и обосновани съдебни актове, без да допускат съществени нарушения на процесуалните правила.

През 2015г. Председателят на ОС Стара Загора е дал 240 бр. разрешения за използване на СРС. Изготвени и получени са 50 бр. ВДС екз. №1. Броят на дадените разрешения, както и броят на лицата, по отношение на които е дадено разрешение за използване на СРС, през отчетната година е намалял, увеличен е броят на изготвените ВДС.

Брой разрешения за СРС

Година	Брой дадени разрешения за използване на СРС	% изменение спрямо 2012г.	Брой изготвени и получени ВДС екз. № 1	% изменение спрямо 2012г.

2012г.	498	100%	127	100%
2013г.	332	67%	44	35%
2014г.	260	52%	33	26%
2015г.	240	48%	50	39%

5. Движение на фирмените дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР постъплението на **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля, като през последните три години е относително постоянно: 2015г. – 63 бр., 2014г. – 63 бр., 2013г. – 73 бр., 2012г. – 74 бр. Аналогични са данните по отношение на свършените фирмени дела.

6. Обобщени изводи за дейността на ОС Стара Загора

Разглеждайки дейността на съда като цяло, могат да се направят следните обобщени изводи:

6.1 Броят на делата, свършени в тримесечен срок и на тези, приключили със съдебен акт по същество запазва относително постоянно за анализирания период. Окръжните съдилища /за разлика от районните и апелативните/ разглеждат дела първа и въззивна инстанция. Многократно вече е коментирана увеличаващата се фактическа и правна сложност на първоинстанционните дела, усложнената процедура по размяна на книгата. Вече коментирах, че не само в наказателното правораздаване се говори за дела със значим обществен интерес, в гражданското и търговско право също има такива дела. **Т.е. съвсем обективно бързината на съдопроизводство /брой дела свършени в тримесечен срок/ в окръжните съдилища е по – ниска в сравнение например с районните и апелативни съдилища. Позитивен е фактът, че показателите на ОС Стара Загора са по – високи от средните за страната. По отношение на делата, свършени със съдебен акт по същество данните на съда са около средните за страната.**

Свършени дела в ОС Стара Загора и Р. България в 3 – месечен срок и със съдебен акт по същество

Година	ОС Стара Загора		Република България	
	% дела в 3 – месечен срок	% дела със съд. акт по същество	% дела в 3 – месечен срок	% дела със съд. акт по същество
2012	83%	84%	80%	86%
2013	79%	86%	78%	86%

2014	79%	85%	76%	86%
I полуг.2015	84%	83%	84%	86%

6.2 Намалява броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период. Анализ на статистическите показатели за ОС Стара Загора и страната показва, че показателите на ОС Стара Загора са много стабилни /2012г. – 30%, 2013г. – 31% , 2014г. – 30% и 2015г. – 26%/ и значително по – ниски /особено през 2015г./ от тези за страната.

**Бр. дела за разглеждане и бр. висящи дела
в ОС Стара Загора и Р. България**

Година	ОС Стара Загора			Република България		
	Бр. дела за разгл.	Бр.висящи дела	% висящи към дела за рагл.	Бр. дела за разгл.	Бр.висящи дела	% висящи към дела за рагл.
I полуг.2012	2084	633	30%	75101	24741	33%
I полуг.2013	2005	624	31%	73074	24900	34%
I полуг.2014	1989	602	30%	72669	26413	36%
I полуг.2015	1931	502	26%	70974	24830	35%

6.3 През 2015г броят на обжалваните дела е на нивото от 2014г. Анализът на статистическите данни показва, че за ОС Стара Загора е налице низходяща тенденция /намалява както броят обжалвани дела, така и процентът обжалвани към общия брой свършени дела/, т.е. и двете страни са били доволни от постановения съдебен акт и не са го обжалвали., както и че стойностите на показателите за съда са значително по – ниски /особено през 2014г. и 2015г./ от тези за страната-14% от свършените дела са обжалвани в ОС Стара Загора през първото полугодие на 2014г.и 2015г. и съответно 22% от свършените дела през първото полугодие на 2014г. и 21% от свършените дела през първото полугодие на 2015г. са обжалвани в страната.

**Бр. обжалвани и протестирани дела
в ОС Стара Загора и Р. България**

Година	ОС Стара Загора			Република България		
	Брой свърш. дела	Брой обжалв. дела	% обжалв. към свърш дела	Брой свърш. дела	Брой обжалв. дела	% обжалв. към свърш дела
I полуг.2012	1451	240	17%	50360	9572	19%
I полуг.2013	1381	223	16%	48174	9920	21%
I полуг.2014	1387	197	14%	46256	10008	22%
I полуг.2015	1429	198	14%	46144	9525	21%

6.4 През 2015г. са върнати от горната инстанция с **отменени решения** **общо 58 броя** /2014г. – 60 бр., 2013г. – 78 бр., 2012г. – 69 бр./ **дела** от всички отделения на съда, **в т.ч. 5 бр.** /2014г. – 3 бр., 2013г. – 4 бр., 2012г. – 1 бр./ **по обективни причини.**

Процентът на **отменените съдебни актове** към **общия брой върнати дела** е **най – нисък** за последните три години: **2015г. – 18.07%**, / 2014г. – 18.40%, 2013г. – 20.80%, 2012г. – 16.16%/.

Същевременно 2015г. е **с най – нисък процент** на **потвърдените съдебни актове** към **общия брой върнати дела** през последните четири години /2015г. – 45.14%, 2014г. – 65.34%, 2013г. – 68.53%, 2012г. – 73.77%/.

Качество на правораздаването в ОС Стара Загора

Год.	Общ брой върнати дела	Общ брой отменени съд. актове	% отменени съд. актове към бр. върнати дела	Общ брой потвърдени съд. актове	% потвърдени съд. актове към бр. върнати дела
2012	427	69	16.16%	315	73.77%
2013	375	78	20.80%	257	68.53%
2014	326	60	18.40%	213	65.34%
2015	321	58	18.07%	144	45.14%

С новите индекси, които въведе ВСС, считано от второто полугодие на 2015г. делата **“недопуснати до касационно обжалване”** вече се **отчитат със самостоятелен индекс, а не като “потвърдени”**. През 2015г. в ОС Стара Загора **65 бр. въззивни граждански и търговски дела, или 20% от върнатите от обжалване дела** /321 бр./ не са допуснати до касационно обжалване.

Не е малък и броят на делата, при които касационната жалба е оставена без разглеждане, като процесуално недопустима. Ще подчертая, че с въвеждането на новите индекси много неясноти при отчитане на качеството на съдопроизводството бяха изчистени, като идеята е получените резултати да са много по – коректни.

С най – добри показатели през 2015г. е наказателно отделение – само 15.52% от върнатите от обжалване дела са отменени /2014г. – 25.00%, 2013г.–21.88%/ **. Бих казал, че резултатите са много добри** – през 2015г. са отменени всичко 9 съдебни акта /включително вдин по обективни причини/, докато през 2014г. – 15 бр., през 2013г. – 14 бр. и през 2012г. – 16 бр.

Расте процентът на потвърдени съдебни актове през 2015г. при наказателните дела в сравнение с предходните години : 2015г. – 64%, 2014г. – 62%, 2013г. – 53%, което също е много добра атестация за качеството на съдопроизводството.

Много близки са показателите на гражданско и търговско отделение. 18.38% при гражданските и 18.90% при търговските дела са отменени.

Няма да правя анализ на процента потвърдени дела. Както вече споменах недопуснатите до касационно обжалване дела вече се отчитат като отделна група, а не като потвърдени, така **че данните за 2015г. са несъизмерими с данните от предходните три години.**

Качество на правораздаване при търговските дела

Год.	Общ бр. свърш. Дела	Общ бр. върнатидела	Потв. съд. Акт	Изм. съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2012	881	129	94	12	-	23	1	2.61	17.83
2013	856	141	98	11	-	32	3	3.74	22.70
2014	944	127	81	21	-	25	3	2.65	19.69
2015	757	127	66	24	-	24	4	3.17	18.90

Качество на правораздаване при гражданските дела

Год.	Общ бр. свърш. Дела	Общ бр. върнатидела	Потв. съд. Акт	Изм. съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2012	721	205	166	9	-	30	-	4.16	14.63
2013	745	170	125	13	-	32	1	4.30	18.82
2014	683	139	95	24	-	20	-	2.93	14.39
2015	820	136	42	17	-	25	-	3.05	18.38

Качество на правораздаване при наказателните дела

Год.	Общ бр. свърш. Дела	Общ бр. върнатидела	Потв. съд. Акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. Акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2012	1097	93	55	22	-	16	-	1.46	17.20
2013	916	64	34	16	-	14	-	1.53	21.88
2014	897	60	37	8	-	15	-	1.67	25.00
2015	1000	58	36	13	-	9	1	0.90	15.52

Анализът на върнатите от въззивна и касационна инстанция дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, станали повод за**

отмяна, или обезсилване на съдебните актове на ОС Стара Загора като първа инстанция.

–**Недостатъчна задълбоченост при проверка редовността на исковата молба и наличието на останалите процесуални предпоставки за допустимостта на предявения иск.** В тази връзка следва да се отбележи, че има констатирани и случаи на допуснато **изменение на иска** под формата на “уточняване на исковата молба” пред въззивната инстанция, което е довело до произнасяне по непредявен иск от ОС Стара Загора като първа инстанция и в резултат – до обезсилване на постановения съдебен акт от въззивната инстанция.

–**Неправилна правна квалификация на спорното материално право** и липса на разпределение на доказателствената тежест в доклада по делото /често и непълнен доклад/.

– **Неправилно тълкуване и прилагане на материалноправните норми при решаването на спора.**

6.5 С оглед изричните изисквания на ВСС, съгласно Протокол №1/11.01.2010г. “**да се даде конкретна оценка за индивидуалната работа на съдиите**” от обобщените данни и показатели се налагат следните изводи:

– **по отношение на гражданските дела**

През годината в гражданско отделение са свършени общо **154** първоинстанционни граждански дела, от които **110 бр. или 71%** в тримесечен срок и **98 бр. /64%/** със съдебен акт по същество. Съдия Пламен Златев е свършил 56 бр. дела, от които 69.64% със съдебен акт по същество и 58.93 % в тримесечен срок. Съдия Трифон Минчев е свършил 59 бр. дела, от които 61.00% със съдебен акт по същество и 74.58% в тримесечен срок. 25 бр. дела е свършил съдия Уруков, 8 бр. съдия Мавродиева, по 1 бр. съдия Тихолова и съдия Танева. През 2015г. са свършени общо **666 въззивни граждански дела, от които 544 бр. /82%/** със съдебен акт по същество и **610 бр. /92%/** в тримесечен срок. Показателите при въззивните дела са много близки при всички съдии, като най – добри те са за: бр. свършени дела – съдия Маргарита Саранеделчева /132 бр./ и съдия Румяна Тихолова /131 бр./, бр. свършени до 3 месеца дела – съдия Марияна Мавродиева /97.32%/ и бр. дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Маргарита Саранеделчева /87.88%/. Без отменени съдебни актове е съдия Румяна Тихолова. С най – малко висящи дела в края на отчетния период /4 бр./ е съдия Маргарита Саранеделчева.

– **по отношение на търговските и фирмени дела**

През годината в Търговско отделение са свършени **820 бр. търговски и фирмени дела, от които 662 /81%/** със съдебен акт по същество и **539 /66%/** в тримесечен срок. С най – добри показатели са:

бр. свършени дела – съдия Румяна Танева /162 бр./. Тя е и с най – много свършени дела през 2015г. не само в търговско отделение, но и в ОС Стара Загора. Брой свършени до 3 месеца дела – съдия Христо Симитчиев /76.47%/ и брой дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Иванела Караджова /83.22%/. С най–малко отменени съдебни актове са съдия Анна Трифонова и Румяна Бончева /2 бр./, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период е съдия Христо Симитчиев /26 бр./.

Анализът на статистическите данни **в края на 2015г. показва забавено изготвяне на актове над три месеца** /от датата на обявяване на делото за решаване/ **по общо 30 бр дела, или 3.66% от общия брой свършени дела** /2014г. – 53 бр дела/, в.т.ч. съдия Румяна Бончева – 12 бр., съдия Анна Трифонова – 7 бр., съдия Румяна Танева – 11 бр. Считам, че процентът на забавените съдебни актове спрямо общия брой свършени такива е малък и след предприетите организационни мерки и разтоварване на търговските съдии в края на следващата отчетна година ще бъде сведен до минимум.

Ще отбележа, че в по – голямата част изготвянето на визираните по – горе съдебни актове надвишава незначително три месеца /от датата на обявяване на делото за решаване/ и закъснението до голяма степен се дължи на обективни причини. **През 2015г. няма търговски дела с изготвен съдебен акт повече от шест месеца след като делото е било обявено за решаване**

– по отношение на наказателните дела

През годината в Наказателно отделение са свършени 1000 бр. наказателни дела, от които 930 бр. /93%/ със съдебен акт по същество и 901 бр. /90%/ в тримесечен срок. С най – добри показатели през 2015г. са: бр. свършени дела – съдия Красимир Рачев /116 бр./ и съдия Тоньо Тонев /113 бр./, брой дела, свършени до 3 месеца – съдия Соня Каменова /96.04%/, брой дела със съдебен акт по същество – съдия Мариана Христатијева /95.19%/. Без отменени съдебни актове са съдия Тоньо Тонев, съдия Мариана Христатијева, съдия Красимира Дончева, с един отменен акт по обективни причини – съдия Спасена Драгоотинова. С най– малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Тоньо Тонев и съдия Соня Каменова /4 бр./.

Анализът на статистическите данни в края на 2015г показва забавено изготвяне на актове над три месеца /от датата на обявяване на делото за решаване, или приключването му с присъда/ **по общо 17 бр., или 1.7%** от общия брой свършени дела. /2014г. – 37 бр./, в.т.ч. съдия Татяна Гьонева - 4 бр., съдия Карсимир Рачев– 1 бр. , съдия Мариана Христакева – 5 бр., съдия Ива Стефанова – 5 бр., съдия Красимир Георгиев – 1 бр. и съдия Анна Трифонова – 1 бр. Ще отбележа, че процентът на забавените съдебни актове спрямо общия брой свършени такива е много малък и след предприетите

организационни мерки в края на следващата отчетната година ще бъде сведен до минимум.

Казаното по – горе за търговските дела в пълна степен важи и за наказателните. В по – голямата част изготвянето на визираните по – горе забавени съдебни актове надвишава незначително три месеца /от датата на обявяване на делото за решаване, или произнасяне на присъдата/ и закъснението до голяма степен се дължи на обективни причини. **За 2015г. само 1 бр. наказателно е с изготвен съдебен повече от шест месеца след като делото е било обявено за решаване ВНОХД 1016/2014 /съдия Гьонева/.**

6.6. В годишния доклад се изнесоха множество данни и се направи подробен анализ за дейността на съда през изминалата 2014г. в сравнение с предходните години. **Затова казаното до тук ще бъде представено от една малко по – различна гледна точка – с включване и на малко демографски данни.**

Съдебният район на Окръжен съд Стара Загора включва 11 общини с общо население 333 265 жители. При 24 съдии и 50 съдебни служители /общо 74 лица, работещи в съдебната система към 30.06.2015г./, **на всеки 13 886 лица има 1 окръжен съдия и на всеки 4504 лица – 1 работещ в съдебната система – стойности, значително над – тези на ОС Пловдив /втори по натовареност в Р. България/. Данните за бр. заети в съдебната система са към 30.06.2015г.**

**“норми на обслужване” за ОС Стара Загора и ОС Пловдив
/сравнителен анализ/**

Съд	Население	Бр. съдии по щат	Бр. заети в съд. с-ма	1 съдия/ жители	1 зает/ жители
ОС Пловдив	678 197	61	157	11 118	4 320
ОС Ст.Загора	333 265	24	74	13 886	4 504

Данните показват, че ОС Стара Загора е с “най – високи норми на обслужване” /брой граждани от един съдия и брой граждани от един зает в съдебната система/ в сравнение с всички окръжни съдилища от Апелативния район.

През последните две – три години съдебната система е изправена пред още един проблем –недостигащите и като цяло намалени бюджетни средства. **Интерес ще представлява съпоставката на натовареността на ОС Стара Загора и постъпилите бюджетни средства, с това “каква е цената на едно свършено дело”.**

Броят свършени дела през 2015г. е с 2% по – голям от този през 2014г. /2015г. – 2640 бр., 2014г. – 2587 бр., 2013г. – 2592 бр., 2012г. – 2771 бр./.

Същевременно отпуснатите бюджетни средства за 2015г. /2 397 597.00 лв./ са с 4.% повече в сравнение с 2014г. /2 307 456.00 лв./ При тези

данни, цената на едно свършено дело в ОС Стара Загора за 2015г. /908.00 лв./ е с 2% по – висока спрямо 2014г. /894.00 лв./.

Поради липса на данни за свършените дела за 2015г. за страната, не може да се направи сравнителен анализ между ОС Стара Загора и други окръжни съдилища, но имайки пред вид визираните вече стойности по отношение на натовареността, аналогични резултати могат да се очакват и по отношение на “цената на едно дело”. Като цяло може да се направи извода, че **колкото по – натоварен е един съд, толкова по – висока “норма на обслужване” има той, а свършените му дела са с по – ниска “себестойност”.**

**Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”
за периода 2012г.– 2015г. в ОС Стара Загора**

Окръжен съд	2012г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2013г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2014г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2015г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело
ОС Стара Загора	2250163	812 лв.	2180962	841 лв.	2313474	894 лв.	2397597	908 лв.
	2771		2592		2587		2640	

Още по – голям интерес представлява съпоставката на отпуснатите бюджетни средства към общия брой заети в съдебната система и оттам респективно каква е месечната издръжка на един съдия/служител на конкретен съд. Ще направя съпоставка първо между трите най – натоварени съдилища в страната /ОС Пловдив, ОС Стара Загора и ОС Варна/ и на второ място между окръжните съдилища в апелативния район.

Месечна издръжка на един съдия/служител 2015г.

Съд	Бюджет 2015г.	Бр. засети в съдебната с-ма към 30.06.2015г.	Месечна издръжка на един съдия/служител
ОС Пловдив	4633444.00 лв	157	2460 лв.
ОС Ст.Загора	2397597.00 лв.	74	2700 лв.
ОС Варна	5592448.00 лв.	176.5	2641 лв.

Данните сочат, че между трите съдилища с най – ниска издръжка е **ОС Пловдив**, като стойностите на ОС Варна и ОС Стара Загора са много близки.

По отношение на окръжните съдилища в апелативния район. **С най – ниска издръжка са ОС Пловдив и ОС Хасково, с най – висока - ОС Стара Загора. Стойностите за петте районни съдилища са близки /разликата между най – ниската и най – висока издръжка е само 240 лв/**

**Месечна издръжка на един съдия/служител 2015г.
в апелативен район Пловдив**

Съд	Бюджет 2015г.	Бр. засети в съдебната с-ма към 30.06.2015г.	Месечна издръжка на един съдия/служител
-----	---------------	--	---

ОС Пловдив	4633444.00 лв.	157	2460 лв.
ОС Ст.Загора	2397597.00 лв.	74	2700 лв.
ОС Пазарджик	1835437.00 лв.	59	2593 лв.
ОС Хасково	1745280.00 лв.	59	2465 лв.
ОС Кърджали	937850.00 лв.	30	2605 лв.

6.7 На 5 ноември 2015г., съгласно чл. 106, ал. 1, т. 6 ЗСВ и Заповед № 135/26.10.2015 год. на Председателя на Пловдивския апелативен съд, проверяваща комисия в състав Вера Иванова, заместник–председател и ръководител на търговско отделение на ПАС, Веселина Симеонова, съдия в наказателното отделение на ПАС и Емилия Брусева, съдия в гражданско отделение на ПАС, извършиха проверка на организацията на дейността на съдиите от ОС Стара Загора.

Предмет на проверката бяха въпросите, посочени в седемте задачи съгласно заповедта.

Комисията констатира следното:

6.7.1 На първо място комисията установи, че дадените през 2014г. препоръки са изпълнени.

6.7.2 По отношение на наказателните дела

Делата в наказателната колегия се образуват в срок. Всички те са разпределени на случаен принцип и в тях се съдържат протоколи за това действие.

Всички съдии докладчици изготвят своевременно разпорежданията по чл.248 НПК и насрочват делата за разглеждане в открито съдебно заседание след запознаване с доказателствените материали.

Чрез системата за случаен подбор се определят и съдебните заседатели, за което се съдържат протоколи по делата с тяхно участие.

Бързо и срочно са предприети действия за изясняване на актуалните адреси за свидетели, изискване на справки и тяхното издирване при напускането пределите на страната.

Повечето от делата са приключили в едно съдебно заседание.

Мотивите към всички проверени дела са изготвени в предвидения законен срок.

Присъдите и споразуменията са изпълнени в срок.

Незабавно са проведени съдебните производства по чл.64 и чл.65 НПК, свързани с мерките за процесуална принуда. Не са допуснати нарушения по образуването, разглеждането и изпълнението на този вид дела.

Протоколите от съдебно заседание по делата изцяло отговарят на изискванията на чл.311 НПК.

При проверка в наказателното деловодство бе установено, че всички изискуеми от Правилника книги са налични.

В наказателното деловодство делата се съхраняват по техния възходящ номер, а тези, за които предстои извършване на определени процесуални действия, са подредени на отделен рафт.

Служителите в наказателното деловодство работят в съответствие с изискванията на ПАС. Притежават необходимите професионални качества и успешно подпомагат работата на съдиите при разглеждането на отделните видове дела.

Извършената проверка по делата и в работата на наказателното деловодство дава основание да се приеме, че в Окръжен съд гр.Стара Загора съществува много добра организация по образуване, разпределение и разглеждане на делата в законен срок. Единствената препоръка на комисията към служителите в наказателното деловодство е свързана с трайното закрепване и подвързване на обемните наказателни дела с оглед запазване на тяхната цялост при работа с тях във всички съдебни инстанции.

6.7.3. По отношение на гражданските дела

Протоколът за разпределение се прилага към всяко конкретно дело.

Работата е добре организирана в гражданско деловодство. Въззивниге и първо инстанционните граждански дела са подредени по състави, съответно – по номера и по години. Отделно са подредени делата, по които е налице разпореждане на оставяне на исковата молба без движение, спрените дела и тези, по които са постъпили жалби. Отбелязано е кога изтича съответния процесуален срок по тях – за да бъдат своевременно докладвани. По спрените дела се извършват ежемесечни запитвания дали е приключило делото, с оглед на което е спряно производството в хипотезата на чл.229 т.4 от ГПК. След получаване на справка се докладва на съдията докладчик за преценка.

Жалбите се прилагат към корицата на делото. При постъпване на отговор по жалбата се докладва на съдията–докладчик. Всяка жалба се извежда поотделно и се изпраща с отделно писмо.

Изискванията на чл.78 ал.8 и чл.79 от ПАС се спазват.

Новообразуваните дела се докладват своевременно на съдиите, като в период от 1 до 7 дни се постановяват дължимите актове по хода на делото. Това се отнася и до постъпилите молби и искания между съдебните заседания. В изключително кратки срокове – обикновено в деня на постъпване на искането съставите се произнасят по постъпилите молби за обезпечения на бъдещи икове. Насрочването на делата се извършва в разумни срокове, обикновено за след около месец. Не се констатира

сериозно забавяне при изготвяне на съдебните решения.

От проверката по предоставените на комисията дела може да се направи извод за своевременно разглеждане на производствата като цяло от съдиите, разглеждащи първоинстанционни граждански дела и от тези във въззивно отделение. Произнасянето на съда е в кратки срокове, своевременно се насрочват делата, бързо се администрират и се изпращат на горната инстанция. Спазват се сроковете за насрочване на бързите производства – чл.310–317 от ГПК.

6.7.4. По отношение на търговските дела

В търговското отделение на съда се образуват дела като въззивни търговски, въпреки че делата на районния съд са граждански. Нарушено е изискването на чл. 76, ал.1, т.8 от Правилника за администрацията в съдилищата въззивните дела да бъдат от същия характер, какъвто е характерът на делото, по което е постановен атакуваният съдебен акт. При подаване на молба за издаване на изпълнителен лист въз основа на невлязло в сила осъдително въззивно решение молбата с делото неправилно се изпращат за произнасяне по нея на съответния районен съд, при което неоснователно се забавя както произнасянето по молбата в срока по чл. 405, ал.6 от ГПК, така и работата по подадена касационна жалба. При делата по чл. 25 от ЗТР се изпраща препис от решението на Агенцията по вписванията и се изчаква изтичане на срок за подаване на жалба и от нея, въпреки че тя не е страна по делото, с което се забавя администрирането на подадена от страната жалба.

От съдебните деловодители се спазва изискването на чл. 83, ал.2 от ПАС. Съдията докладчик постановява съответно разпореждане на датата, на която делото е докладвано, или на следващия работен ден, в някои случаи – и в по-дълъг срок. Това разпореждане се изпълнява на същия (в почти всички случаи) или следващия работен ден от съответния деловодител. Спазва се изискването на чл. 84, ал.1 от ПАС. Съдиите докладчици постановяват в срок съответните разпореждания във връзка с размяната на книгата по чл. 367, 372 и 373 от ГПК, в някои случаи обаче произнасянето с определение по чл. 374 от ГПК е забавено. Изготвят се надлежни определения по чл. 374 от ГПК, но повечето съдии докладчици не изготвят проект за доклад, който да се съобщава на страните преди първото съдебно заседание. Делата се насрочват за съдебни заседания последователно на интервал при отлагане около един месец.

6.7.5. По отношение на безхартиния обмен

От ръководството на съда с създадена отлична организация на работата по безхартиния обмен. Служителите прикачат в програмата

обжалваните актове и жалбите с приложенията към тях. Системният администратор следи за нормалното изпращане и получаване на данните по безхартиения обмен. Възникнали проблеми се решават веднага. Следва да се работи за форматирането на изпращаните файлове с оглед да не се изпраща информация в обем над 5 МВ.

6.7.6. Обобщени изводи от проверката

Ръководството на съда е създадо отлична организация при образуването и движението на постъпващите дела за работа в оптимални срокове и в съответствие с ПАС. Работата на служителите също е съобразена с изискванията на Правилника и е на професионално ниво. В деловодствата делата са надлежно подредени и се работи бързо и съгласно всички изисквания на ПАС.

При разглеждането на наказателните, гражданските, търговските и фирмените дела се спазват стриктно изискванията на процесуалните закони и на ПАС. Съдиите в края на проверявания период след положените усилия спазват законоустановените срокове, извършват своевременно законоустановените процесуални действия. Съдебните служители изпълняват стриктно изискванията на ПАС, своевременно изпълняват разпореденията на съдиите.

6.7.7. Препоръки на комисията

Да се работи на ръководството на съда за допълнително предприемане на организационни мерки **за изравняване на броя на делата, които се разпределят между съдите от Гражданско отделение и Търговско отделение, респективно за изравняване на тяхната натовареност.**

Съдиите докладчици **да продължат да полагат усилия за спазването на сроковете за разглеждане и решаване на делата,** включително като не се допуска многократно оставяне на искова молба без движение, или размяна на книжа извън законоустановената по чл. 131 от ГПК в нарушение на разпоредбата на чл. 140 от ГПК.

Съдиите докладчици **да вложат повече старание при работата си по подготовката на делата за разглеждане** и да не допускат забавяне на приключването на производството по делата с отмяна на определението за приключване на устните състезания.

Да бъде преустановена практиката да се образуват в нарушение на изискването на чл. 76, ал.1, т.8 от Правилника за администрацията в съдилищата – въззивните дела да бъдат от същия характер, какъвто е характерът на делото, по което е постановен атакуваният съдебен акт

Да бъде преустановена практиката при подаване на молба за издаване на изпълнителен лист въз основа на невлязло в сила осъдително

въззивно решение, молбата с делото да се изпращат за произнасяне по нея на съответния районен съд.

От административното ръководство и от съдиите докладчици да се предприемат необходимите мерки за стриктното спазване при произнасянето с определенията по чл. 374 от ГПК

Да се прецени възможността **съдиите докладчици да изготвят и изпращат на страните преди първото съдебно заседание проект за доклад** по гражданските и търговски дела, с оглед постигане на по – голяма бързина при разглеждането на делата.

Да се преустанови практиката при делата по чл. 25 от ЗТР да се изпраща препис от решението на Агенцията по вписванията и да се изчаква изтичане на срок за подаване на жалба и от нея, въпреки че тя не е страна по делото, с което се забавя администрирането на подадена от страната жалба.

При работата по безхартиения обмен следва да се прецени какви мерки могат да бъдат взети за форматирането на изпращаните файлове с оглед да не се изпраща информация в обем над 5 МВ.

Да се следи от съдиите докладчици за постановяване на надлежни разпореждания за обявяване на всички обстоятелства в производствата по несъстоятелност в ТР, респективно тези разпореждания веднага да се предоставят от тях на съдебните служители за съответното им изпълнение съобразно създадената от ръководството на съда организация по изпращането на актовете за обявяване в ТР.

Да се създаде организация делата, по които се провеждат заседания при закрити врати /особено делата за осиновяване/, да се съхраняват отделно от останалите дела, по възможност на обособено място в закрити шкафове.

Да се обърне внимание и да се положат от деловодителите усилия за трайното закрепване на документите в обемните дела с оглед запазване на тяхната цялост при работа с тях във всички съдебни инстанции.

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Сгради, оборудване, проблеми

- **Съдебна палата, гр.Стара Загора**

Извършените ремонти през 2015 г. в сградата на Съдебната палата Стара Загора бяха намалени в сравнение с предшестващите такива. Това се дължеше главно на икономическата среда и кризата в цялата държава, както

и намалелите средства в бюджета на съдебната система и ОС Стара Загора касаещи текущите ремонти и обзавеждания.

През месеци юли и август на 2015г. бе извършен аварийен ремонт на съдебна зала № 8 на II-рия етаж след възникнало застрахователно събитие – наводнение на таван, стени и под. В залата беше изциклен и боядисан с подходящ лак съществуващия паркет, бяха боядисани стените трикратно с латекс и бяха подменени навлажнените и повредени пана на окачен тавания тава тип “Армстронг”. Текущ ремонт не беше осъществяван в тази зала 10 години и след извършването му се осигуриха нови по-добри условия на труд в съдебна зала № 8.

През месец август и септември на 2015г. се извърши текущ ремонт на стени, таван и ремонт на ел.захранване и ел.контакти в стая на I-вия етаж бивш “банков офис”. След извършения ремонт се създадоха условия за преместване на деловодството на гражданско отделение в ОС Стара Загора. С този ремонт се завършиха разместванията на всички деловодства в съда, които отговарят на всички хигиенни и противопожарни норми. През месец септември бе премастена и регистратурата в по-просторна стая на I-вия етаж, като бе осигурена много добра достъпност за всички граждани и адвокати посещаващи ОС Стара Загора, както и по-нормални условия на труд на работещите служители.

През месец септември на 2015г. се достави и монтира предпазна мрежа за птици на покрива на Съдебната палата. По този начин се създадоха по-добри хигиенни условия в северния и южния английски дворове с ограничаване достъпа на птиците до тях.

През месец декември на 2015г. се извърши текущ ремонт на ел.инсталациите, стените, тована и пода на стая “сървър” на III-тия етаж в ОС Стара Загора. Текущ ремонт не беше осъществяван в тази стая повече от 15 години и след извършването му се осигуриха нови по-добри хигиенни условия на труд в стая “сървър”.

През 2015г. в РС Стара Загора се извърши текущ ремонт на няколко съдийски кабинета и канцеларии на стените, таваните и подовете им. С тези ремонти бе завършен ремонта на всички съдебни кабинети на ОС и РС Стара Загора. Така тенденцията да се ремонтират по линията на текущи и аварийни ремонти залите, кабинетите и архивите като се подмениха поетапно вътрешната ел.инсталация в тях и се поставиха нови осветителни тела, се изпълниха предписанията на РС ”ПАБ” гр.Стара Загора за полагане на нови отговарящи на противопожарните и санитарно-хигиенни норми в Република България ел.кабели и осветителни тела. С извършване освежаването на таваните и стените в съдиските кабинети и канцеларии – полагане на нови подови настилки се създадоха много по-добри условия за работа на съдиите и служителите в тези съдилища в Съдебна палата Стара Загора

През 2015г. текущо през различни месеци бяха осигурени средства за извършване на неотложни ремонти на копирни апарати, принтери, компютри и климатизатори за нуждите на деловодства и съдебни секретари в ОС Стара Загора и РС Стара Загора.

През новата 2016 година ще да се кандидатства във ВСС за средства за извършване на проектиране и изграждане на 2 бр. служебни асансьори в северния английски двор. За това инвестиционно намерение предстои възлагане, разработване и съгласуване на работни проекти по всички части и кандидатстване за средства за капиталовите разходи пред ВСС, или пред Министерство на регионалното развитие и благоустройството по европейските фондове като програма “Регионално развитие”.

През 2016 година след изграждането на асансьорите ще да се кандидатства за средства за извършване на основен ремонт на подовите настилки на коридорите, фойетата и стълбищните клетки в Съдебната палата. Необходимо е да бъдат ремонтирани изпочупените стъпала и да се положат нови подови покрития на всички етажи на сградата. За това инвестиционно намерение предстои кандидатстване за средства по Проект “Красива България” по който се изпълняват такива видове СМР и за капиталовите разходи пред ВСС.

През 2016 година ще се кандидатства за средства от бюджета на ВСС за извършване на ремонт на повредени зони и сигнализатори от пожароизвестителната инсталация в сградата на Съдебна палата Стара Загора. С осигуряването на тези средства ще се извърши цялостен ремонт на тази инсталация, която да отговаря на противопожарните норми.

През 2012г. във връзка с усложняващата се обстановка по линия на международния тероризъм и с цел повишаване надежността на Съдебната палата Стара Загора и недопускане внасянето на взривни материали и вещества и във връзка с всички предписани мероприятия от ГД “Охрана” към Министерството на правосъдието се подготвиха и предадоха в МП пълни количествено–стойностни сметки касаещи ремонтни работи свързани с монтираното външно и вътрешно видеонаблюдение в сградата на Съдебната палата – Стара Загора, като и осигуряване на ограничителен пропусквателен режим по етажите. Поради липса на достътно средства в Министерство на правосъдието тези предвидени СМР не бяха извършени и през 2015г. Предстои тяхното извършване на по–късен етап след предоставяне на средства от МП или ВСС.

- **Съдебна палата, гр.Казанлък**

През 2015г. след осигурени средства от ВСС и бе извършен текущ ремонт на ел.инсталациите, стени, тавите и подовете във всички съдебни зали в Съдебна палата Казанлък. По този начин се подобри енергийната ефективност на сградата на палатата и се създадоха много по-добри условия за работа на съдиите и служителите в РС Казанлък.

- **Съдебна палата, гр.Раднево**

През 2015г. след осигурени средства от ВСС и бе извършена подмяна на прозорците и ремонт по стените и таваните на всички помещения в Съдебна палата Раднево. По този начин се подобри енергийната ефективност на сградата на палатата и се създадоха много подобри условия за работа на съдиите и служителите в РС Раднево.

2. Техническо оборудване – компютри, принтери, мрежи, програмни продукти, проблеми.

През 2015г. значителна част от компютърната и периферната техника на съда беше подменена с нова, за което получихме средства от Висш съдебен съвет. Подменени бяха: 25 компютъра /около една трета от работните места в мрежата на съда/, като част от тях бяха в експлоатация от 2003г.; 3 мултифункционални устройства-среден клас. Бяха осигурени средства за звукозаписна техника в пет от съдебните зали на съда; за информационни електронни табла за всички съдебни зали и обединяващо табло. За нуждите на служба Регистратура /на входа на съда/ купихме и инсталирахме високоскоростен скенер. В края на годината беше одобрено и искането ни за средства за мултифункционално устройство- висок клас за нуждите на деловодство-Търговско отделение.

Във всички отделения на съда новопостъпилите дела се разпределят по докладчици с програма за разпределение на дела: до 30 септември 2015г. използвахме LawChoice, разработена от Администрацията на Висшия съдебен съвет, за което са създадени и приведени в изпълнение Вътрешни правила, съобразени с Единна методика по приложението на принципа на случайното разпределение на делата; от 1 октомври 2015г. използваме Централизираната система за разпределение на делата в изпълнение на решение по Протокол№37/29.09.2015г. на Комисия "Професионална квалификация, информационни технологии и статистика" на Висш съдебен съвет, за използването на която бяха осигурени 15 квалифицирани електронни подписа. Проблемите и въпросите във връзка с използване на Централизираната система за разпределение на делата изпратихме до Висш съдебен съвет с писмо изх. №2947/30.06.2015г. и до Апелативен съд-Пловдив с писмо изх.№323/22.01.2016г. Използваме допълнителен модул на програмата LawChoice за избор на съдия- заместник на член за въззивен състав. Със същото приложение /версия 3.3.2/ се разпределят на случаен принцип и съдебните заседатели в съответствие с чл.72, ал.2 от Закона за съдебната власт.

Информационната система за управление на съдебните дела САС "Съдебно деловодство", разработена от "Информационно обслужване" АД-гр.Варна, се използва от месец октомври 2004г. в съда и обхваща напълно дейността на съдии, деловодители и секретари в Гражданско, Наказателно

и Търговско отделения, регистратура и архив на съда. Присъединените постановени съдебни актове са със заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицираната информация. Ежедневно финализиращите съдебни актове се публикуват на сайта на съда и се изпращат и публикуват на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове и се осъществява електронния /безхартиен/ обмен на данни между съдилищата. Стремим се към създаване на пълно електронно досие на делата. През изтеклата година изпратихме писма-предложения до “Информационно обслужване” АД- гр. Варна и Висш съдебен съвет за допълнения в САС “Съдебно деловодство”- включване на мотиви в електронния /безхартиен/ обмен, разширяване текстовото поле за въвеждане на мотиви и диспозитив за отвод/самоотвод и др.

В съда е създаден и работи механизъм за получаване в електронен вид на обвинителните актове и предложенията за споразумение от Окръжна прокуратура-Стара Загора и “прикачването” им в електронната папка на съответното дело през САС “Съдебно деловодство”.

В Окръжен съд-Стара Загора се използва правно-информационната система Апис7- модули Апис-Право, Апис-Практика, Евро-Право, Апис-Финанси, Апис-Време и Апис-Конструкции.

На Internet сайта на Окръжен съд-Стара Загора /<http://www.osstz.com/> е предоставена следната информация: график на насрочените дела за предстоящия месец; ежедневно, в съответствие с изискването за незабавно публикуване на съдебните актове след постановяването им, се актуализира и информацията за постановените съдебни актове в съда; достъпни са Вътрешните правила за публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съда; месечна справка за влезлите в сила съдебни актове; информация за свободните работни места и конкурси в съда; отчетния доклад на Председателя на съда за изтеклата година; обявления за публична продажба на частни и държавни съдебни изпълнители; работно време и телефони за контакт на деловодствата; телефон за сигнали на граждани и др. полезна информация.

Два от аспектите на сигурността /програмен и организационен/ на работа и защита на информацията в съда са осигурени чрез антивирусен софтуер ESET Endpoint Antivirus с лиценз, предоставен от Висш съдебен съвет и актуализиране на “Правила за използване на програмни продукти и Интернет в Окръжен съд-Стара Загора”.

С внедряването през 2015г. уеб-базиран програмен продукт “Каса и банка”, разработен от “Информационно обслужване” АД-клон Пловдив, беше решен дългогодишен проблем, свързан с осчетоводяване дейността на вещите лица.

Наложително е купуването на мрежов сторидж. Причините са: бързо нарастване на базата-данни на САС “Съдебно деловодство” и по-

конкретно електронната папка по делата; излизането от строя поради повреда на дискове на сървъра, който използваме и за backup; зачестилите проблеми със загуба на информация в различни съдилища в страната.

Остава проблемът с локалната компютърна мрежа на Окръжен съд-Стара Загора, изградена през 1999г. т.е. структурното окабеляване е вече на 17 години. Наложително е пълното ѝ обновяване с кабели от по-висока категория, позволяващи пренос на данни с по-висока скорост.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ.

1. Постъпили дела

Данните се основават на статистическите отчети, изпращани от районните съдилища в региона в края на всяка година в МП и ВСС и дават основание за следните изводи:

През отчетната година в районните съдилища от региона са постъпили **18 936 бр. граждански и наказателни дела, които са с 13% повече в сравнение с 2014г., с 8% повече в сравнение с 2013г. и на нивото на делата, постъпили през 2012г.**

Ръст от 22% в постъплението през 2015г. спрямо предходната година бележат гражданските дела. С 2% е намаляло постъплението на наказателни дела, в частност на НОХД – със 6%. Значително е намаляло постъплението на изпълнителни дела – с 37%.

Постъпили дела в районните съдилища

Вид дела	2012	2013	2014	2015	Промяна спр. 2014 %
1.наказателни /общо/ в т.ч.НОХД	6140 1944	6352 1842	6499 1573	6405 1484	-2% -6%
2.граждански /общо/	12850	11249	10306	12531	+22%
3.съдебно-изпълнителни	2073	2807	1645	1039	-37%
Общо: /т.1 + т.2/:	18990	17601	16805	18936	+13%

По отношение на постъпилите дела през 2015г. показателите **“Действителна натовареност” /45.41/ и “Натовареност по щат” /39.45/ бележат ръст спрямо 2014г.. /“действителна натовареност” – 38.15 и “натовареност по щат” – 35.01/. С най – високи стойности по отношение на показателя “натовареност по щат” е РС Казанлък /41.66/, следван непосредствено от РС Стара Загора /41.44/ и РС Гълъбово /41.17/. Стойностите за трите съдилища са много близки. По отношение на “действителната натовареност” с най – високи показатели е РС Раднево**

/53.50/, следван от РС Чирпан /48.88/ и РС Стара Загора /46.62/. През 2015г. и петте районни съдилища са с много висока “действителна натовареност”.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Постъпили дела”

Районен съд	Общ бр. пост. дела	Съдии по щат	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	10443	21	46.62	41.44
Казанлък	4999	10	41.66	41.66
Чирпан	1222	3	48.88	33.94
Раднево	1284	4	53.50	26.75
Гълъбово	988	2	41.17	41.17
Окръг 2015г.	18936	40	45.41	39.45
Окръг 2014г.	16805	40	38.15	35.01

1.1 Постъпили през 2015г. в районните съдилища граждански дела

Постъплението на граждански дела през 2015г. бележи ръст спрямо предходните две години – съответно с 22 %, спрямо 2014г., с 11% спрямо 2013г. Спрямо 2012г. се отчита намаление от 3%. Четири от петте районни съдилища бележат ръст в постъплението на граждански дела, като най – висок е за РС Казанлък /36%/, следван от РС Гълъбово /29%/, РС Стара Загора /26%/ и РС Чирпан /21%/. Единствено РС Раднево е с намалено постъпление от граждански дела - с 27%.

Постъпили граждански дела по районните съдилища

Районен съд	Постъпили граждански дела				Промяна спрямо 2014 г. в %
	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.	
Ст. Загора	7289	6105	5433	6829	+26%
Казанлък	3374	3092	2442	3327	+36%
Чирпан	632	564	627	759	+21%
Раднево	884	838	1262	919	-27%
Гълъбово	671	650	542	697	+29%
Общо:	12850	11249	10306	12531	+22%

Постъплението на граждански дела през последните четири години се повлия от настъпилите законодателни промени. И през 2015г. с най – голямо дялово участие в постъплението са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедните производства/. Най – висок е процентът за РС Раднево /78%/, а най – нисък за РС Чирпан – 66%. Средно 70% от постъпилите граждански дела в региона за 2015г. са “Заповедни производства”. Увеличението в постъплението на гражданските дела през 2015г. води до увеличение на постъпленията и в “Заповените производства” – с 41% спрямо 2014г. Най – голямо е увеличението за РС Казанлък /56%/, следват РС Стара Загора /42%/ и и РС Гълъбово /39%/. С най – малък процент увеличение е РС Раднево /5%/.

Постъпили дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Брой пост. гр. Дела	Бр. пост. дела по чл. 410- 417 ГПК - 2015г.	% от общ бр. пост. гр. Дела	Бр. пост. дела по чл. 410- 417 ГПК - 2014г.	% изменение спрямо 2014г.
Ст. Загора	6829	4639	68%	3271	+42%
Казанлък	3327	2342	70%	1500	+56%
Чирпан	759	502	66%	378	+33%
Раднево	919	715	78%	681	+5%
Гълъбово	697	522	75%	377	+39%
Общо:	12531	8720	70%	6207	+41%

1.2 Постъпили през 2015г. в районните съдилища наказателни дела

Постъплението на наказателни дела през 2015г. бележи леко намаление спрямо 2014г./с 2%/ Спрямо 2013г. и 2012г. е налице ръст, съответно от 1% и 4%. Увеличение на постъпилите наказателни дела през 2015г. спрямо предходната 2014г. се наблюдава при РС Казанлък /с 32%/ и РС Чирпан /с 11%/. Намаление от 26% се отчита в РС Раднево и от 10% в РС Стара Загора. Постъпилите наказателни дела в РС Гълъбово са на нивото от 2014г.

Постъплението на **НОХД** през 2015г. бележи **намаление спрямо предходните три години** – съответно със 6%, спрямо 2014г. , с 19% спрямо 2013г. и с 24% спрямо 2012г. Единствено РС Стара Загора бележи ръст /4%/ в постъпилите НОХД. Най – голямо е намалението при РС Раднево с 28%, следван от РС Казанлък – с 12%, РС Гълъбово– с 11% и РС Чирпан –с 3%.

Постъпили наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2012г.		2013г.		2014г.		2015г.		Пром. спр.2014 %	
	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД	Наказ Общо	в т.ч. НОХД

Ст.Загора	3468	927	3540	830	4025	710	3614	735	-10%	+4%
Казанлък	1457	487	1648	518	1268	433	1672	380	+32%	-12%
Чирпан	506	239	513	206	419	156	463	151	+11%	-3%
Раднево	419	165	370	143	494	151	365	109	-26%	-28%
Гълъбово	290	126	281	145	293	123	291	109	-	-11%
Общо:	6140	1944	6352	1842	6499	1573	6405	1484	-2%	-6%

От постъпилите 1484 бр. **НОХД** в районните съдилища през 2015г. /2014г. – 1573 бр., 2013г. – 1842 бр., 2012г. – 1944 бр./, са **прекратени и върнати за доразследване 85 бр.** /2014гг. – 55 бр., 2013г. – 108 бр., 2012г. – 80 бр./. **Спрямо 2014г. върнатите за доразследване дела са с 55% повече.**

По районни съдилища данните са следните: СРС – 64 бр. дела /2014г. – 32 бр., 2013г. – 52 бр., 2012г. – 41 бр./, КРС – 14 бр. дела /2014г. – 18 бр., 2013г. – 30 бр., 2012г. – 21 бр./, РРС – 1 бр. дела /2014г. – 3 бр., 2013г. – 10 бр., 2012г. – 13 бр./, ЧРС – 2 бр./2014г. – 0 бр., 2013г. – 4 бр., 2012г. – 2 бр./ и РС Гълъбово – 4 бр. /2014г. – 2 бр., 2013г. – 12 бр., 2012г. – 3 бр./

При преценка на основанията за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора /чл. 249, ал. 2 НПК и чл. 288 т. 1 НПК/ съдилищата от окръга са се ръководили от действащите нормативни актове, ТР № 2/2002 година на ОСНК на ВКС на Република България, както и съдебните актове на по–горните инстанции в случаите, когато се отменя присъда на първоинстанционен съд и делото се връща на органите на досъдебното производство /чл. 336, ал. 1 т. 1 НПК/.

След анализ на актовете на съда, отнасящи се до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на РП / разпореждания по чл. 249, ал. 1 във вр. с чл. 248, ал. 2 т. 3 от НПК и определения по чл. 288 т. 1 от НПК/ **могат да се направят изводи в следните насоки :**

Прокурорите от районните прокуратури **се възпозват активно от процесуалната възможност на чл. 249, ал. 3 НПК, както и от тези по чл. 288, ал.2 НПК /ДВ 42/2015г./ да обжалват** пред въззивна инстанция разпорежданията на съдията–докладчик, с които се прекратява съдебното производство и делото се връща на РП. Повечето от атакуваните разпореждания са потвърдени от ОС Стара Загора при въззивния контрол.

Установените отстраними съществени процесуални нарушения по НОХД се свеждат до няколко групи.

Допуснати процесуални нарушения от разследващите органи, обективирани в техните актове /постановления за привличане на обвиняем, постановления за предявяване на разследване/, често се пренасят и като процесуални нарушения в обвинителните актове.

В редица случаи обвинителните актове не отговарят на изискванията на чл. 246 НПК. По този начин от една страна се опорочава обвинителния акт, като акт на наказателния процес, а от друга страна се ограничава и правото на защита, както на обвиняем /подсъдим/, така и на пострададал. Този вид процесуални нарушения се свеждат до следното :

а/ Несъответствие между фактическо обвинение в обстоятелствената част на обвинителния акт и правната квалификация на деянието в заключителната част на обвинителния акт /диспозитив/;

б/ Липса на обстоятелства /факти/ в обстоятелствената част на обвинителния акт, относно всички квалифициращи признаци от състава на престъплението;

в/ Неконкретизация на отделни деяния /по време, място, начин на извършване и т.н./ в обстоятелствената част на обвинителния акт

Посочените до тук процесуални нарушения ограничават правото на защита на обвиняемите, пострадалите и опорочават актовете на наказателното производство и същите са абсолютно основание за отмяна на крайния съдебен акт.

Посочените по-горе статистически данни и анализът на причините, които водят до прекратяване на съдебното производство **дават основание да се направи извод за следните тенденции :**

–През отчетната година се наблюдава увеличение на процента на прекратените съдебните производства, спрямо общият брой образувани НОХД /за сметка на РС Стара Загора, където броят прекратените съдебни производства е увеличен двойно/;

–Причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на районните прокуратури в сравнение с анализа от предходните години са сходни и почти идентични. Те се свеждат до пороци в двата основни акта на наказателния процес на досъдебното производство – постановленията за привличане на обвиняем и обвинителните актове.

2. Свършени дела

През отчетната година в районните съдилища от региона са свършени дела, както следва:

Свършените **наказателни дела** през 2015г. **бележат намаление спрямо предходните две години** – съответно с 4%, спрямо 2014г. и с 1 % спрямо 2013г. и са съизмерими с тези през 2012г.

Свършените **НОХД** през 2015г. **бележат намаление спрямо предходните три години** – съответно с 12%, спрямо 2014г., с 23% спрямо 2013г. и с 27% спрямо 2012г.

През 2015г. при **свършените граждански дела се наблюдава ръст спрямо предходните две години**, съответно с: 24% спрямо 2014г. и с 12%

спрямо 2013г. и са съизмерими с тези през 2012г.. Намаление от 13% бележат свършените изпълнителни дела през 2015г. спрямо 2014г.

Свършени дела в районните съдилища

Вид дела	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.	Промяна спр. 2014г. %
1.наказателни /общо/ в т.ч.НОХД	6148 1964	6420 1856	6632 1628	6351 1433	-4% -12%
2.граждански /общо/	12673	11294	10239	12692	+24%
3.съдебно-изпълнителни	1711	1851	1834	1602	-13%
Общо: /т.1 + т.2/:	18821	17714	16871	19043	+13%

По отношение на свършените дела могат да се направят изводи, аналогични на тези по отношение на постъпилите.

По отношение на свършените дела през 2015г. показателите “Действителна натовареност” /45.67/ и “Натовареност по щат” /39.67/ бележат увеличение спрямо 2014г. /“действителна натовареност” – 38.30 и “натовареност по щат” – 35.15/.

С най – високи стойности по отношение на показателя “натовареност по щат” е РС Казанлък /41.25/, следван непосредствено от РС Гълъбово /41.04/ и РС Стара Загора /40.99/. Стойностите на трите съдилища са много близки. По отношение на “действителната натовареност” с най – високи показатели е РС Раднево /65.29/, следван от РС Чирпан /48.44/ и РС Стара Загора /46.12/. И петте районни съдилища са с много висока “действителна натовареност”.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Свършени дела”

Районен съд	Общ брой свърш дела	Съдии по щат	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	10330	21	46.12	40.99
Казанлък	4950	10	41.25	41.25
Чирпан	1211	3	48.44	33.64
Раднево	1567	4	65.29	32.65
Гълъбово	985	2	41.04	41.04
Окръг 2015г.	19043	40	45.67	39.67
Окръг 2014г.	16871	40	38.30	35.15

2.1 Свършени граждански дела в районните съдилища през 2015г.

През 2015г. при свършените граждански дела се наблюдава увеличение спрямо предходните две години, съответно с: 24% спрямо 2014г. и 12% спрямо 2013г. Свършените през 2015г. дела са на нивото от тези през 2012г.

Свършените граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Свършени граждански дела				
	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.	Промяна спрямо 2014 г. в %
Ст. Загора	7197	6190	5507	6755	+23%
Казанлък	3371	3031	2483	3320	+34%
Чирпан	630	555	619	750	+21%
Раднево	898	793	1092	1167	+7%
Гълъбово	577	725	538	700	+30%
Общо:	12673	11294	10239	12692	+24%

Броят свършени дела във всички районни съдилища бележи ръст. Данните сочат, че най – голямо е увеличението за РС Казанлък /с 34%/, следван от РС Гълъбово /30%/, РС Стара Загора /23%/ и РС Чирпан /21%/. Най – малко е увеличението за РС Раднево /7%/. Следва да се подчертае, че аналогично на постъпилите, сред свършените граждански дела и през 2015г. с най – голямо дялово участие са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедни производства/. Най – висок е процентът за РС Гълъбово /77%/, а най – нисък за РС Раднево /61%/. Средно 69% от свършените граждански дела в регион Стара Загора за 2015г. са “Заповедни производства”. Най – голямо е увеличението в броя свършени “Заповедни производства” спрямо предходната година за РС Казанлък /с 55%/ и РС Гълъбово /с 48%/, а най – малко за РС Раднево /с 5%/. Средно увеличението за окръга в сравнение с 2014г е с 41%.

Свършени дела по чл. 410 и чл. 417 ГПК

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	Бр. свърш. дела по чл. 410- 417 ГПК – 2015г.	% от общ бр. свърш. гр. Дела	Бр. свърш. дела по чл. 410- 417 ГПК – 2014г.	% изменение спрямо 2014г.
Стара Загора	6755	4636	69%	3269	+42 %
Казанлък	3320	2341	71%	1511	+55%
Чирпан	750	505	67%	376	+34%
Раднево	1167	715	61%	681	+5%
Гълъбово	700	536	77%	363	+48%
Общо:	12692	8733	69%	6200	+41%

По– голяма част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 94%/ , като **особено добри са резултатите на РС Гълъбово /97%/ и РС Казанлък /96%/**. Следва да се отбележи, че показателите на другите три районни съдилища са много близки: РС Чирпан /94%/ , РС Раднево /93%/ и РС Стара Загора /92%/.

Свършени граждански дела до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Бр. свърш. гр. Дела	До 3 мес. от образ. им-2015г	% от общ бр. свърш. Дела	До 3 мес. от образ. им-2014г	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	6755	6246	92%	5042	92%
Казанлък	3320	3188	96%	2321	94%
Чирпан	750	708	94%	582	94%
Раднево	1167	1087	93%	856	78%
Гълъбово	700	679	97%	512	95%
Общо:	12692	11908	94%	9313	91%

Като цяло, по този показател стойностите на всички районни съдилища са много високи. За сравнение: **през 2014г. средно 91% от делата са свършени до 3 месеца от образуването им**, като с най – добри показатели са били РС Гълъбово /95%/ , РС Казанлък /94%/ и РС Чирпан //94%/.

По отношение на свършените през 2015г. граждански дела **със съдебен акт по същество**, статистическите данни отчитат най – високи стойности през 2015г. за **РС Раднево /93%/ , РС Гълъбово /91%/ и РС Казанлък /91%/**. Средно 90% от свършените дела през 2015г. са приключили със съдебен акт по същество, като показателите на всички районни съдилища са много добри.

За сравнение през 2014г. също 90% от приключилите дела са със съдебен акт по същество, като с най – добри показатели са били: РС Казанлък /92%/ , РС Раднево /92%/ и РС Гълъбово /92%/.

Свършени граждански дела със съдебен акт по същество

Районен съд	Бр. свърш. гр. Дела	Със съд. акт по с-во 2015г.	% от общ бр. свърш. дела	Със съд. акт по с-во 2014г.	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	6755	5979	89%	4870	88%
Казанлък	3320	3023	91%	2280	92%
Чирпан	750	648	87%	556	90%
Раднево	1167	1082	93%	1002	92%
Гълъбово	700	640	91%	494	92%

Общо:	12692	11372	90%	9202	90%
-------	-------	-------	-----	------	-----

Съвременното ни общество продължава да е особено чувствително към проблемите за домашното насилие, дискриминацията /във всички нейни форми/ и закрилата на детето.

Затова **особен интерес сред гражданските дела** представляват тези по Закона за защита срещу домашното насилие, Закона за защита срещу дискриминацията и Закона за закрила на детето, **на които неизменно правим анализ през последните години.**

През 2015г. се наблюдава ръст спрямо предходната година /6%/ в броя свършени дела по ЗЗДНасилие. Спрямо 2013г. ръстът е от 83%, а спрямо 2012г. – от 29%. Няма постъпили, респективно свършени дела по ЗЗДискриминацията. Ръст от 11% спрямо 2014г. бележат свършените дела по ЗЗДетето. Спрямо 2013г. те са с 14% по – малко, а спрямо 2012г. – с 10%.

Дела по ЗЗДНасилие ЗЗДискриминацията и ЗЗДетето

Районен съд	Закон за защита с/у домашното насилие		Закон за защита с/у дискриминацията		Чл. 26 и чл. 30 от Закон за закрила на детето	
	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела
Ст. Загора	67	61	-	-	152	137
Казанлък	29	27	-	-	130	120
Раднево	1	1	-	-	15	15
Чирпан	17	17	-	-	32	26
Гълъбово	4	4	-	-	7	6
Общо: 2015г.	118	110	-	-	336	304
Общо: 2014г.	115	104	1	1	309	274
Общо: 2013г.	74	60	3	3	383	354
Общо: 2012г.	92	85	3	3	379	337

2.2 Свършени наказателни дела в районните съдилища през 2015г.

През 2015. са приключени 6351 бр. наказателни дела в т.ч. 1433 бр. НОХД /2014г. – 1628 бр., 2013г. – 1856 бр., 2012г. – 1964бр./. Общият брой свършени наказателни дела през 2015г. е с 4% по - малко спрямо 2014г., с 1 % по – малко спрямо 2013г. и с 3% повече спрямо 2012г. Ръст бележи постъпването на наказателни дела в РС Казанлък /28%/ и РС Чирпан /7%/. Намаление от 20% бележи РС Раднево, от 14% – РС Стара Загора и от 4% – РС Гълъбово. Броят на свършените НОХД през 2015г. е с 12% по – малък спрямо 2014г., със 23% по – малък в сравнение с

2013г. и с 47% по – малък в сравнение с 2012г. Най – голямо е намалението в РС Раднево – 23%, РС Казанлък – 18% и РС Гълъбово – 17%.

Свършени наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2012г.		2013г.		2014г.		2015г.		Пром. спр.2014 %	
	Наказ общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД
Ст.Загора	3486	931	3517	825	4132	743	3575	694	-14%	-7%
Казанлък	1503	505	1692	545	1273	443	1630	365	+28%	-18%
Чирпан	545	249	500	200	432	159	461	149	+7%	-6%
Раднево	348	155	418	150	498	154	400	118	-20%	-23%
Гълъбово	266	124	293	136	297	129	285	107	-4%	-17%
Общо:	6148	1964	6420	1856	6632	1628	6351	1433	-4 %	-12%

Голяма част от НОХД са свършени до 3 месеца от образуването им /средно 92%/, като особено добри са показателите на РС Казанлък /94%/ и РС Чирпан /93 %/. В сравнение с 2014г. показателят бележи увеличение – средно 89% от делата през 2014г. са свършени до 3 месеца от образуването им. Със завишени показатели през 2015г. са: РС Стара Загора /2015г. – 91%, 2014г. – 88%/, РС Казанлък /2015г. – 94%, 2014г. – 92%/, РС Чирпан /2015г. – 93%, 2014г. – 92%/ и РС Гълъбово /2015г. – 87%, 2014г. – 81%/.

НОХД свършени до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Бр. свърш. НОХД	До 3 мес. от образ. им-2015г	% от общ бр. свърш. Дела	До 3 мес. от образ. им-2014г	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	694	634	91%	652	88%
Казанлък	365	343	94%	406	92%
Чирпан	149	138	93%	147	92%
Раднево	118	104	88%	138	90%
Гълъбово	107	93	87%	104	81%
Общо:	1433	1312	92%	1447	89%

По отношение на свършените НОХД приключили с присъда /средно 32% от общия брой свършени НОХД/. Данните за районните съдилища в региона са следните: с най–добри показатели са РС Казанлък /с 34%/, следвани непосредствено от РС Чирпан /33%/ и РС Стара Загора /също 33%/. С най – ниски стойности е РС Раднево – едва 26 %. През 2015г. показателят е завишен в две районни съдилища: РС Казанлък /2015г. – 34%, 2014г. – 28%/ и РС Чирпан /2015г. – 33% , 2014г. – 23%/. Спад в показателя

се наблюдава в РС Раднево /2015г. – 26% , 2014г. – 34%/ и в РС Гълъбово /2015г. – 27%, 2014г. – 29%/ . Без промяна е РС Стара Загора.

НОХД приключили с присъда

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Приключили с присъда 2015г.	% спрямо общия брой свършени дела	Приключили с присъда 2014г.	% спрямо общия брой свършени дела
Ст. Загора	694	228	33%	244	33 %
Казанлък	365	123	34%	126	28 %
Чирпан	149	49	33%	37	23 %
Раднево	118	31	26%	53	34 %
Гълъбово	107	29	27%	38	29 %
Общо:	1433	460	32%	498	31 %

През 2015г. и 2014г. е нарушена неблагоприятната тенденция за намаление на броя дела, приключили с присъда /2015г. – 32%, 2014г.–31%, 2013г. – 28%, 2012г. –34%, 2011г. – 36%/.

За свършените НОХД със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/, които за съдебния окръг са 94%, данните са следните: С най – добри показатели през 2015г. са РС Чирпан /97%/ и РС Раднево /97%/ . Следва да се отбележи, че другите три районни съдилища са също с добри показатели. Само РС Раднево отбелязва ръст спрямо 2014г. /2015г. – 97%, 2014г. – 96%/ **Средно за окръга 2015г. показателят бележи намаление от 2% / 2015г. – 94 %, 2014г. – 96%/.**

НОХД приключили със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Със съдебен акт по с-во 2015г.	% спрямо общия брой свършени дела	Със съдебен акт по с-во 2014г.	% спрямо общия брой свършени дела
Ст. Загора	694	641	92%	711	96 %
Казанлък	365	350	96%	423	96 %
Чирпан	149	145	97%	156	98 %
Раднево	118	114	97%	148	96 %
Гълъбово	107	101	94%	126	98 %
Общо:	1433	1351	94%	1564	96 %

През 2015г. е увеличен броят на прекратените и върнати за доразследване дела от районните съдилища. Едновременно с това, показателен е фактът, че през 2015г. /както и през 2014г., 2013г. и 2012г./ **повече от половината НОХД** във всички районни съдилища са приключили със споразумение: **РС Стара Загора – 60%, РС Казанлък 62%, РС Чирпан – 64%, РС Раднево – 70% и РС Гълъбово – 67%. За**

2014 данните са следните: РС Стара Загора – 63%, РС Казанлък 67%, РС Чирпан – 75%, РС Раднево – 62% и РС Гълъбово – 68%. **През 2015г. 891 бр. НОХД, или 62% от общо свършените в районните съдилища 1433 бр. НОХД, са приключили със споразумение.** За сравнение: през 2014г. 1066 бр. НОХД, или 66% от общо свършените в районните съдилища 1628 бр. НОХД, са приключили със споразумение /2013г. – 65%, 2012г. – 62% , 2011г.– 57%, 2010г. – 53%/.

Тенденцията за **големия брой на сключваните споразумения, както на досъдебна, така и в съдебна фаза е особено добре изразена през последните години.** Това води до по-бързо приключване на делото с краен и окончателен съдебен акт, който е по-стабилен, тъй като представлява постигнато съгласие на всички страни, относно виновността на дееца, вида и размера на наказанието, което следва да му бъде наложено, като същевременно и определението, с което е одобрено споразумението, е окончателно и не подлежи на обжалване и протест. Приключването на делата със споразумение е един от добрите варианти за приключване на дела от общ характер, доколкото в този случай всички страни по делото са съгласни с така постигнатото споразумение и с неговите последици, като са приели, че изцяло са постигнати техните цели и са удовлетворени интересите както на правосъдието, така и на пострадалите от престъплението, а същевременно и виновният за престъплението е наказан.

Ето защо и без съмнение, фактът на **големия брой на постигнатите споразумения по дела от общ характер е в полза и интерес на страните в процеса, а така също и на обществото, доколкото освен индивидуална превенция, наказанието има и генерална такава и създава убеждение в обществото, че виновните лица няма да останат ненаказани и ще понесат наказателна отговорност.** Не на последно място е и обстоятелството, че се спестява и време, и финансови ресурси.

По НОХД са **съдени общо 1576 лица** /2014г. – 1895 лица, 2013г. – 2167 лица, 2012г. – 2405 лица/, а са **осъдени – 1542 лица** /2014г. – 1836 лица, 2013г – 2107 лица, 2012г. – 2335 лица /, в т.ч. **непълнолетни – 69 лица** /2014г. – 88 лица, 2013г. – 129 лица, 2012г. – 124 лица/. През 2015г. в районните съдилища **са оправдани общо 18 лица** или 1.17% от съдените лица /2014г. – 30 лица, 2013г. – 36 лица, 2012г. – 39 лица/.

Най-често наложеното наказание е лишаване от свобода **до 3 години – 946 лица** /2014г. – 1170 лица, 2013г. – 1347 лица, 2012г. – 1566 лица/. Следва да се посочи, че районните съдилища от региона са наложили през 2015г. наказание **“над 3г. до 15г. лишаване от свобода” на 31 лица** /2014г. – 26 лица, 2013г. – 31 лица, 2012г. – 61 лица/. **През 2015г. е завишен процентът на “по – тежките” присъди спрямо 2014г. и 2013г.**

Съдени и осъдени лица за периода 2012г. – 2015г.

Год.	Съдени	Осъдени	До 3г.	Над 3 до 15г.
------	--------	---------	--------	---------------

		Всичко	В т.ч . непълнолетни		
2012	2405	2335	124	1566	61
2013	2167	2107	129	1347	31
2014	1895	1836	88	1170	26
2015	1576	1542	69	946	31

3. Качество на правораздаване

3.1 По гражданските дела

Като въззивна инстанция през 2015г. делата за разглеждане в Старозагорския окръжен съд са общо **1125 бр.** /2014г. – 1215 бр., 2013г. – 1168 бр., 2012г. – 1085 бр./, в т.ч. вгрд – **819 бр.** /2014г. – 836 бр., 2013г. – 789 бр., 2012г. – 703 бр./, вчгрд – **306 бр.**/2014г. – 379 бр., 2013г. – 379 бр., 2012г. – 379 бр./.

От тях са свършени общо **1023 бр.** или **91%** от делата за разглеждане /2014г. – 1050 бр. или 86%, 2013г. – 994 бр. или 85 %, 2012г. – 959 бр. или 88%,/, от които вгрд – **729 бр.** /2014г. – 693 бр., 2013г. – 634 бр., 2012г. – 597 бр./, вчгрд – **294 бр.** /2014г. – 357 бр., 2013г. – 360 бр., 2012г. – 359 бр./.
Несвършените въззивни дела в края на отчетния период са общо **102 бр.** /2014г. – 165 бр., 2013 – 174 бр., 2012г. – 126 бр./, в т. ч. вгрд. – **90 бр.** и вчгрд – **12 бр.**

Анализираните данни сочат, че **броят на гражданските дела за разглеждане в ОС Стара Загора като въззивна инстанция запазва относително постоянно ниво през последните години, като през 2015г. е налице намаление със 7% спрямо 2014г.** Висок е % на свършените въззивни граждански дела спрямо общия брой дела за разглеждане: **2015г. – 91%**, 2014г. – 86%, 2013г. – 85%, 2012г. – 88%, респективно **малък броят на останалите висящи в края на отчетния период.**

През 2015г. е увеличен броят на обжалваните решения, респективно свършени въззивни граждански дела, на РС Стара Загора /с 13%/ и РС Казанлък /с 9%/. Броят на обжалваните решения за РС Чирпан е съизмерим с 2014г., а при РС Раднево се наблюдава намаление от 41%, както и при РС Гълъбово – намаление от 31%. **Като цяло за региона през 2015г. са разгледани с 5% повече жалби по граждански дела в сравнение с 2014г.**

Брой свършени въззивни граждански дела за периода 2012г. – 2015г.

Районен съд	Общ брой свършени в.гр.д. 2012г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2013г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2014г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2015г.	% изменение спрямо 2014г

Ст. Загора	363	428	431	488	+13%-
Казанлък	153	137	149	163	+9%
Раднево	39	21	73	43	-41%
Чирпан	28	35	24	24	-
Гълъбово	14	11	16	11	-31%
Хасково	-	2	-	-	-
Общо:	597	634	693	729	+5%

От свършените през 2015г. 729 бр. в.гр.д., при 428 бр. или 59% решението е оставено в сила /2014г. – 451 бр., или 65%, 2013г. – 405 бр. или 64%, 2012г.–310 бр., или 52 %/. **Нарушена е положителна тенденция към постоянно увеличение на процента на потвърдените решения за периода 2012г. – 2014г. През 2015г. процентът им пада.** Запазва се процентът на изцяло отменените/обезсилени/ решения: 2015г. – 14% , 2014г. – 14%, 2013г. – 12%, 2012г. – 15%. Расте обаче процентът на прекратените дела: 2015г. – 17%, 2014г. – 11%, 2013г. – 12%.

Качество на въззивно обжалвани решения по граждански дела за периода 2012г. – 2015г.

Районен съд	Общ бр. свърш. дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр. свърш. дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
2012г.	597	310	52%	93	78	14	102
2013г.	634	405	64%	74	65	13	77
2014г.	693	451	65%	73	82	12	75
2015г.	729	428	59%	73	95	8	125

По съдилища данните изглеждат така: РС Стара Загора – 59% , РС Казанлък – 59%, РС Чирпан – 71%, РС Раднево – 47%, РС Гълъбово – 55%. **С най – добър показател е РС Чирпан. От 24 бр. свършени дела: 17 бр. са потвърдени, 2 бр. изменени, 2 бр. изцяло отменени и 3 бр. прекратени.** Трябва да се има предвид, че броят на обжалваните решения на РС Чирпан и РС Гълъбово е по – малък и дори един брой дело в повече /по – малко/, може да промени съществено процента нагоре /надолу.

Качество на въззивно обжалвани решения по граждански дела през 2015г. по районни съдилища

Районен съд	Общ бр. свърш. дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр.	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
-------------	---------------------	------------------------	--------------	---------------	------------------------	-------------------	---------------

			свърш. дела				
Ст.Загора	488	289	59%	43	57	6	93
Казанлък	163	96	59%	22	24	-	21
Чирпан	24	17	71%	2	2	-	3
Раднево	43	20	47 %	5	11	1	6
Гълъбово	11	6	55%	1	1	1	2
Общо:	729	428	59%	73	95	8	125

През 2015г. в ОС Стара Загора са разгледани **294 бр. частни жалби**, в които се включват и определения и разпореждания по движението на гражданските и търговските дела, а не само съдебни актове по същество /2014г.–357 бр./ Намалял е броят на обжалваните определения и разпореждания, респективно броят на свършените въззивни частни граждански дела в РС Стара Загора /с 14%/ , в РС Казанлък /с 27%/ и РС Раднево /с 42 %/. Констатира се увеличение в РС Чирпан /със 17%/ . Без промяна е РС Гълъбово. **Като цяло броят на разгледаните частни жалби през 2015г. намалява спрямо предходните години /2015г. – 294 бр., 2014г. – 357 бр., 2013г. – 360бр., 2012г. – 359 бр./.**

Брой свършени въззивни частни граждански дела

Районен съд	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2012г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2013г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2014г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2015г.	% изменение спрямо 2014г
Ст. Загора	223	181	189	163	-14%
Казанлък	89	87	83	61	-27%
Раднево	26	43	43	25	-42%
Чирпан	12	18	24	28	+17%
Гълъбово	9	30	17	17	-
Хасково	-	-	1	-	-
Общо:	359	360	357	294	-18%

От свършените 294 бр. в.ч.гр.д. 163 бр. или 55% са потвърдени /2014г. – 202 бр. или 57%, 2013г. – 220 бр. или 61%, 2012г.–219 бр. или 61%/ . Налице е **намаление при броя потвърдени съдебни актове спрямо предходните три години. Броят на **изцяло отменените дела през 2015г. е 27%** /2014г. – 26%, 2013г. – 29%, 2012г. – 26% /, а на **изменените – 5%** /2014г. – 6%, 2013г. – 3%, 2012г. – 3%/ . Увеличен е броят на прекратените дела – **13%** /2014г. – 12%, 2013г. – 6%, 2012г. – 10%/ .**

Качество на въззивно обжалвани определения по гр.дела 2012г. – 2015г.

Година	Общ брой свършени в.ч.гр.д.	Потвърдени	% от общ бр. свършени в.ч.гр.д.	Отменени	Изменени	Прекратени
2012	359	219	61%	94	11	35
2013	360	220	61%	106	12	22
2014	357	202	57%	92	22	41
2015	294	163	55%	80	14	37

3.2 По наказателните дела

През 2015г. в Окръжен съд Стара Загора делата за разглеждане /т.е. останали несвършени дела в края на 2014г. и постъпили през 2015г./ са **374 бр. въззивни дела**. От тях са приключени **335 бр. въззивни дела** /в т.ч. 125 бр. ВНОХД, 32 бр. ВНЧХД, 28 бр. ВАНД и 150 бр. ВЧНД/. Потвърдени са присъди /решения/ по 120 бр. дела, изменени присъди /решения/ – по 30 бр. дела, отменени присъди /решения/ – по 23 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда /решение/ – 4 бр. наказателни дела и прекратени – 8 бр. дела. **За сравнение през 2014г.** са приключени **335 бр. въззивни дела** /в т.ч. 107 бр. ВНОХД, 36 бр. ВНЧХД 26 бр. ВАНД и 166 бр. ВЧНД/. Потвърдени са присъди /решения/ по 101 бр. дела, изменени присъди /решения/ – по 20 бр. дела, отменени присъди /решения/ – по 27 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда /решение/ – 13 бр. наказателни дела и прекратени – 8 бр. дела.

Цитираните данни сочат, че **броят на въззивните дела за разглеждане през 2015г. /374 бр./ бележи намаление спрямо предходните три години /2014г. – 384 бр., 2013г. – 412 бр., 2012 г. – 469 бр./**. Броят на свършените въззивни наказателни дела през 2015г. /335 бр./ е на нивото от 2014г. и по – малък в сравнение с 2013г. и 2012г. /2014г. – 335бр., 2013г. – 356 бр., 2012г. – 402бр./. **С 10% като цяло е увеличен броят на свършените ВНОХД и ВНЧХД в ОС Стара Загора през 2015г.** С 8% са намалели обжалваните присъди, респективно свършените ВНОХД и ВНЧХД, в РС Казанлък, с 31% – в РС Раднево и с 30% в РС Гълъбово. **Налице е увеличение от 30% за РС Стара Загора и от 57% за РС Чирпан.**

Брой свършени ВНОХД и ВНЧХД за периода 2012г. – 2015г.

Районен съд	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2012г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2013г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2014г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2015г.	% промяна спрямо 2014г
Ст. Загора	94	72	74	96	+30%
Казанлък	41	54	37	34	-8%
Раднево	14	12	13	9	-31%
Чирпан	12	14	7	11	+57%

Гълъбово	6	2	10	7	-30%
Елхово	7	5	1	-	-
Сливен	1	-	-	-	-
Пловдив	-	1	-	-	-
Асеновград			1	-	-
Общо:	175	160	143	157	+10%

През 2015г. се наблюдава увеличение в броя на потвърдените присъди спрямо общия брой свършени дела – 64% /2014г. – 61%, 2013г. – 59%, 2012г. – 62%/. Потвърдените през 2015г. присъди са най – много в анализирания четиригодишен период. През 2015г. намалява процентът на изцяло отменените присъди – 15 % /2014г. – 23%, 2013г. – 18%, 2012г. – 18.5%/. Намалението е особено осезателно спрямо 2014г., като процентът е най – нисък за последните четири години. Изменените присъди са 16% от общия брой свършени дела, а прекратените дела – 5%..

Качество на свършени ВНОХД и ВНЧХД за периода 2012г. – 2015г.

Година	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
2012г.	175	109	62%	22	25	7	12
2013г.	160	94	59%	23	25	4	14
2014г.	143	87	61%	16	22	11	7
2015г.	157	100	64%	26	20	3	8

По съдилища данните, визиращи качеството на правораздаване /потвърдени съдебни актове/, са следните: РС Стара Загора: 66%, РС Казанлък: 59%, РС Раднево: 67%, РС Чирпан: 82%, РС Гълъбово: 29%. **С най – добри показатели е РС Чирпан.** От 11 бр. свършени дела, при 9 бр. присъдата е потвърдена, 1 бр. – присъдата е изменена и 1 бр. – присъдата отменена изцяло и делото върнато за ново разглеждане. С много добри покзатели са и РС Раднево – 67% потвърдени и РС Стара Загора – 66% потвърдени.

Качество на свършените ВНОХД и ВНЧХД през 2015г. по районни съдилища

Районен съд	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш. Дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
Ст.Загора	96	63	66%	12	14	2	5

Казанлък	34	20	59%	9	2	-	3
Раднево	9	6	67%	2	1	-	-
Чирпан	11	9	82%	1	1	-	-
Гълъбово	7	2	29%	2	2	1	-
Общо:	157	100	64%	26	20	3	8

През 2015г. 3 бр. ВНОХД са приключили с произнасяне на нова присъда. **Постановени са две оправдателни присъди.** И двете присъди са обжалвани – до настоящия момент едната присъда е потвърдена, а втората – без резултат.

Причините за постановяване на оправдателни присъди – 9 бр. за анализирания четиригодишен период от въззивният съд са идентични с тези при първоинстанционния съд: **Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, недостатъчни доказателства, които да обосновават по несъмнен и безспорен начин обвинението.**

Оправдателни присъди, произнесени на въззивна инстанция

Общ брой произнесени нови присъди	2012г.		2013г.		2014г.		2015г.	
	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД
Бр.нови присъди	4	3	4	-	10	1	3	-
Бр. оправд.прис.	-	2	1	-	3	1	2	-

През 2015г. са свършени 32 бр. ВАНД. **50% от обжалваните решения са потвърдени**, при 25% – решението е отменено с връщане за ново разглеждане, 13% решението е изменено и 12% –делото е прекратено. **2015г. е с най – нисък процент на потвърдени решения в анализирания четиригодишен период.**

Качество на свършените ВАНД за периода 2012г. – 2015г.

Година	Брой свърш. дела	Решениепотвърд.	% от бр. свърш. дела	Решение изменено	Решението отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова решение	
2012г.	18	10	56%	-	5	2	1
2013г.	29	19	66%	1	6	1	2
2014г.	26	14	54%	4	5	2	1
2015г.	32	16	50%	4	8	-	4

През 2015г. в ОС Стара Загора са разгледани **150 бр. частни жалби и протести** – с 10% по – малко спрямо 2014г.. С 55% са намалели обжалваните определения и разпореждания, респективно свършените ВЧНД, на РС Казанлък, с 58 % на РС Раднево, с 38% на РС Чирпан и с 50% на РС Гълъбово. **Ръст се наблюдава в обжалваните определения и разпореждания, респективно свършените ВЧНД, единствено при РС Стара Загора. Увеличението е със 70%.**

Брой свършени ВЧНД за периода 2012г. – 2015г.

Районен съд	Общ брой свършени ВЧНД- 2012г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2013г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2014г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2015г.	% изменение спрямо 2014г
Ст. Загора	143	111	59	101	+70%
Казанлък	39	31	83	37	-55%
Раднево	17	13	12	5	-58%
Чирпан	5	6	8	5	-38%
Гълъбово	3	5	4	2	-50%
Хасково	2	1	-	-	-
Общо:	209	167	166	150	-10%

По отношение на качеството на свършените ВЧНД 2015г. е на нивото на предходната година – **68%** от обжалваните определения и разпореждания са потвърдени /2014г. – **68%**, 2013г. – **65%**, 2012г. – **72%**/. Процентът на изцяло отменените определения и разпореждания за **2015г.** е сравнително висок **26%** /2014г. – 25%, 2013г. – 26%, 2012г. – 21%/. Качеството на съдопроизводство при свършените ВЧНД през 2015г. е на нивото от 2014г., по – добро в сравнение с 2013г., но значително отстъпва на това през 2012г. /72% – потвърдени, 21% – отменени/.

Качество на свършените ВЧНД за периода 2012г. – 2015г.

Година	Общ брой свършени в.ч.гр.д.	Потвърдени	% от общ бр. свършени в.ч.гр.д.	Отменени	Изменени	Прекратени
2012	209	151	72%	43	3	12
2013	167	108	65%	44	5	10
2014	166	113	68%	41	3	9
2015	150	102	68%	39	3	6

В годишния доклад се изнесоха данни и се направи подробен анализ за дейността на районните съдилища през изминалата 2015г. в сравнение с

предходните години. Затова казаното до тук ще бъде представено от друга гледна точка, а именно **съпоставка на натовареността и дейността на районните съдилища в региона през изминалата 2015г. и получените от съответния съд бюджетни средства, а от там и цената на 1 бр. свършено дело. Бюджетните средства за окръг Стара Загора са увеличени през 2015г. спрямо предходната 2014г. с 4%. Цената на 1 бр. свършено дело за първи път намалява за анализирания четиригодишен период. / 2012г.–256лв., 2013г. – 281 лв., 2014г. – 300 лв., 2015г. – 277 лв./.**

**Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”
за периода 2012г. – 2015г. в Старозагорски съдебен район**

Районен съд	2012г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2013г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2014г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1бр свършено дело	2015г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1бр свършено дело
Ст.Загора	2080080	195	2181635	225	2214350	230	2278181	221
	10683		9707		9639		10330	
Казанлък	1238685	254	1278665	271	1284961	342	1440675	291
	4874		4723		3756		4950	
Чирпан	621018	529	606606	575	574704	547	534499	441
	1175		1055		1051		1211	
Раднево	559803	449	607966	502	644109	405	628036	401
	1246		1211		1590		1567	
Гълъбово	318377	378	301244	296	350611	420	383392	389
	843		1018		835		985	
Окръг Ст.Загора	4817963	256	4976116	281	5068735	300	5264783	277
	18821		17714		16871		19043	

През 2015г. най – ниска е “себестойността” на едно дело в РС Стара Загора /221 лв./и РС Казанлък /291 лв/. Във всички районни съдилища през 2015г. “цената на един брой свършено дело” е по – ниска в сранение с 2014г. Средно за окръг Стара Загора намалението в “себестойността” на едно дело е с 8% спрямо предходната година. Като цяло може да се направи извода, че колкото по – натоварен е един съд, толкова свършените му дела са с по – ниска “себестойност”.

И тук интерес представлява съпоставката на отпуснатите бюджетни средства на конкретен районен съд към общия брой заети в съдебната система и оттам **респективно каква е месечната издръжка на един съдия/служител за всеки съд. Съпоставката е между петте районни съдилища в региона.**

С най – висока месечна издръжка е РС Казанлък /2610.00 лв./, а с най – ниска – РС Гълъбово /1997.00 лв./. Издръжката на РС Стара Загора

/2344.00 лв./ като областен център е с близо 300.00 лв. по – ниска от тази на РС Казанлък. Разликата между най – високата и най – ниска издръжка е по – голяма /613 лв./ в сравнение с окръжните съдилища от апелативния район.

Месечна издръжка на един съдия/служител 2015г.

Съд	Бюджет 2015г.	Бр. засети в съдебната с-ма към 30.06.2015г.	Месечна издръжка на един съдия/служител
РС Стара Загора	2278181.00 лв.	81	2344 лв.
РС Казанлък	1440675.00 лв.	46	2610 лв.
РС Раднево	628036.00 лв.	23	2276 лв.
РС Чирпан	534499.00 лв.	20	2227 лв.
РС Гълъбово	383392.00 лв.	16	1997 лв.

Ще се спра на още един въпрос, касаещ реформата на съдебната карта на районните съдилища, поставен и в последния доклад на Комисията до ЕП. Обобщените данни за демографското развитие на населените места от съдебните райони са от значение при определяне на границите на районите на съответните районни съдилища.

Статистическите данни за Старозагорски съдебен район за “нормите на обслужване” показват средна норма за област Стара Загора 8332 души население на един съдия, като РС Казанлък и РС Чирпан “покриват” съотношението 10000 души – един съдия. Статистическите данни обаче показват висока натовареност /голям брой постъпление на дела/ при РС Гълъбово и РС Раднево, които са с по – ниски “норми на обслужване”.

Мнението ми е, че нормата не трябва да е единствения критерий при определяне на броя на съдиите, като трябва да се отчитат и другите специфики на правораздавателния процес. Освен това нормата не трябва да е “закована”, а в пряка зависимост от демографския фактор и спецификата на съответния регион. За пример отново ще посоча РС Раднево с най – ниска “норма на обслужване” в региона. Същевременно действителната му натовареност е над 2 пъти по – висока от средната за страната. Дори “натовареността му по щат” е значително над средната за страната.

“Норми на обслужване” за районните съдилища в Старозагорски съдебен район /сравнителен анализ/

Съд	Население	Бр. съдии по щат	1 р.съдия/ жители
РС Ст. Загора	163 058	21	7765
РС Казанлък	106 420	10	10642
РС Чирпан	30 314	3	10105
РС Гълъбово	13 394	2	6697
РС Раднево	20 079	4	5020
Обл. Ст.Загора	333 265	40	8332

4. Съдебно – изпълнителна служба

Съдебно–изпълнителното производство е с особена значимост, поради обстоятелството, че то се явява частта, с която завършва съдебното производство. Тук интересът почти винаги е голям и всичко това създава голямо напрежение и често конфликтност във взаимоотношенията между съдия–изпълнителите със страните по изпълнителното дело.

Изводи:

а/ **Постъпилите изпълнителни дела през 2015г.** – общо 1039 бр. са с 37% по – малко в сравнение с 2014г. /1645 бр./

б/ **Свършените изпълнителни дела през 2015г.** – общо 1602 бр. са с 13% по– малко в сравнение с 2014г. /1834 бр./

в/ **Намалява броят на останалите несвършени дела** в края на отчетния период. – 9095 бр. /2014г. – 9658 бр./

г/ **Качеството на работата** на съдебно – изпълнителните служби е много добра, тъй като минимален брой от обжалваните действия на съдия–изпълнителя са уважени.

Анализът на предходните отчетни доклади извежда като тенденция проблемът относно връчването на книжката на страните, и **на практика очакваните нови промени в ГПК не разрешиха отново този проблем.** Реформата удължи значително процедурата по връчване на поканата за доброволно изпълнение когато длъжника не е намерен на посочения в изпълнителния титул адрес. Тогава се прилагат разпоредбите на чл.47, ал.3 от ГПК и изпълнителното производство се забавя.

Също така не може бързо да се назначи особен представител на длъжника. Чл.327 от ГПК/отм./ уреждаше тази процедура доста бързо, а процедурата на чл.47, ал.6 от ГПК, приложима и в изпълнителния процес, е доста продължителна, а текста на чл.430 от ГПК се отнася само до длъжник, който няма регистриран постоянен, или настоящ адрес.

Планираното създаване на съвременен софтуер и изграждане на единна база данни все още не е реалност, което е крайно необходимо при сегашната смесена система на съдебното изпълнение за по – добро взаимодействие с частните съдебни изпълнители от съдебният район, и осигуряване на бързина и ефективност при изпълнение на съдебните актове. **Въведен е регистър на длъжниците по дела на частните съдебни изпълнители, който е платен за всички други потребители и затруднява ползването. Би следвало да се въведе единен регистър за всички длъжници.** Все още не е преведена в действие и нормата на чл.450а от ГПК не може да се налага електронен запор върху вземане по сметка в банка. И в заключение следва да се отрази и все още непроменената нормативна

уредба, за да могат държавните съдебни изпълнители да събират държавни вземания.

Постъпили и свършени изпълнителни дела

Година	Съд	Несвършени дела в началото на отчетната година	Постъпили дела през годината	Свършени дела през годината	Останали несвършени дела в края на отчетната година
2012г.	СРС	2766	1137	1024	2879
	КРС	3035	477	96	3416
	РРС	1344	79	298	1125
	ЧРС	1171	280	249	1202
	ГРС	213	100	44	269
ОБЩО:		8529	2073	1711	8891
2013г.	СРС	2879	1521	1073	3327
	КРС	3416	784	341	3859
	РРС	1125	249	261	1113
	ЧРС	1202	149	103	1248
	ГРС	269	104	73	300
ОБЩО:		8891	2807	1851	9847
2014г.	СРС	3327	842	985	3184
	КРС	3859	337	434	3762
	РРС	1113	305	205	1213
	ЧРС	1248	98	155	1191
	ГРС	300	63	55	308
ОБЩО:		9847	1645	1834	9658
2014г.	СРС	3184	583	840	2927
	КРС	3762	247	226	3783
	РРС	1213	113	181	1145
	ЧРС	1191	64	305	950
	ГРС	308	32	50	290
ОБЩО:		9658	1039	1602	9095

Събраните суми по изпълнителни дела през 2015г. – 1 740 535.00 лв. са с 9 % повече от тези през 2014г – 1 590 414.00.00 лв

За СРС – 890 070.00 лв.

За КРС – 504 937.00 лв.

За РРС – 133 684.00 лв.

За ЧРС – 107 248.00 лв.
За ГРС – 104 596.00 лв.
Общо: 1 740 535.00 лв.

5. Служба по вписванията

През 2015г. в службата по вписванията към РС Стара Загора са разгледани и вписани общо **15431 акта** – на нивото на тези от от 2014г. /2014г. – 15418 акта, 2013г. – 14840 акта, 2012г. – 14873 акта/. В службата по вписвания при РС Казанлък през 2015г. са разгледани и вписани **10747 /ръст от 2% спрямо 2014г./ акта**, през 2014г. – 10517 акта, през 2013г. – 10045 акта, през 2012г. – 8607 акта. В РС Чирпан през 2015г. е **налице увеличение от 14% спрямо 2014г.** на вписванията – **5567 бр.** През 2014г. са разгледани и вписани 4902 акта, през 2013г. – 6019 акта, 2012г. – 5419 акта. В РС Раднево през 2015г. са извършени **2615 вписвания - намаление от 21% спрямо 2014г.** /2014г. – 3319 акта, 2013г. – 3250 акта, 2012г. – 2992 акта/. В РС Гълъбово през 2015г. са разгледани и вписани **общо 1407 акта - с 14% повече от тези през 2014г.** /2014г. – 1231 акта, 2013г. – 1461 акта./

Освен с пряката си дейност – вписване на подлежащи на вписване актове – съдиите по вписванията през годината бяха ангажирани и с изготвянето на множество справки за други държавни органи, банки, граждани, справки по граждански и наказателни дела.

В заключение ще отбележа, че през отчетната година се запазва тенденцията за **добра работа на съдиите по вписванията и следва да се даде много добра оценка.**

6. Бюро “Съдимост”

В бюро “Съдимост” към РС Стара Загора през 2015г. са издадени **общо 21042 бр.** броя свидетелства за съдимост /2014г. – 17357 бр., 2013г. – 17938 бр., 2012г. – 21159 бр./, т.е. **налице е увеличение от 21%**. Издадени са още **10326 бр.** /2014г. – 10608 бр., 2013г. – 12287 бр., 2012г. – 13278 бр./ **справки за съдимост.** В РС Гълъбово са издадени **1899 бр.** /2014г. – 1486 бр., 2013г. – 1501 бр., 2012г. – 1833 бр./ свидетелства за съдимост и **502 бр.** /2014г. – 533 бр., 2013г. – 541 бр., 2012г. – 499 бр./ **справки за съдимост**, получени са и са обработени 75 бр. /2014г. – 106 бр., 2013г. – 108 бр., 2012г. – 124 бр./ бюлетини за съдимост, т.е тук като цяло е **налице увеличение в обема работа /с 28% са увеличени издадените свидетелствата за съдимост/.** В РС Чирпан през 2015г. са издадени **общо 4817 бр.** справки за други съдилища, МВР и Прокуратури и свидетелства за съдимост на граждани /2014г. – 4360 бр., 2013г. – 4361 бр., 2012г. – 5360 бр./ Издадените свидетелства за съдимост и служебни справки през 2015г. са с **11% повече от тези през 2014г.** През отчетния период в РС Раднево са издадени **3614 бр.** свидетелства за съдимост и **571 бр.** справки за

съдимост /2014 г. – 2036 бр. свидетелства за съдимост и 760 справки за съдимост 2013 г. – 2116 бр. свидетелства за съдимост и 769 справки за съдимост/. **Налице е значително увеличение в обема работа – със 78% са увеличени издадените свидетелства за съдимост.** В отчетния доклад на РС Казанлък липсват конкретни данни за дейността на бюро съдимост.

Като цяло за 2015г. се наблюдава увеличение на обема работа в бюро “Съдимост” в Старозагорски съдебен район.

През изминалата година не са допуснати никакви забавяния при издаването на свидетелствата и справките за съдимост, а така също и при въвеждането на бюлетините за съдимост, поради което **служителите следва да получат много добра оценка за работата си.**

V. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА МАГИСТРАТИ И СЪДЕБНИ СЛУЖИТЕЛИ

В ОС Стара Загора работят професионално подготвени съдии и съдебни служители. Същевременно не е възможно очакване на подобряване на качеството на съдебните дейности без интензивно и постоянно обучение за поддържане и усъвършенстване на нивото на компетентност и квалификация на кадрите. Това ниво трябва да се доусъвършенства и надгражда, за да отговаря на очакванията на обществото и динамично променящото се национално и общностно законодателство.

Считам, че обученията, организирани от НИП – пряко насочени към материята, представляваща интерес за съдиите от окръжните съдилища, са все още изключително недостатъчни, въпреки безспорната необходимост от организиране на такива в по-голям обем и обхват по материя, с оглед подобряване качеството на работа. Ограниченият брой обучения, съответно броя на участващите в тях, водят практически до невъзможност за пълноценно обучение на магистратите от ОС Стара Загора.

Идентично е положението и за съдебните служители на съда. На служителите трябва да се има доверие, както да се включват в процесите по вземане на решенията, така и да бъдат стимулирани да вземат решения в рамките на своята компетентност. **Добре би било да се организират повече обучения с практическа насоченост,** обучения за служители с ръководни функции, съвместни обучения за съдебните администратори и главните счетоводители, както и обучения за съдебните служители от общата администрация.

VI. ОРГАНИЗАЦИОННИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РЕШЕНИЕ

1. Общи правни и практически проблеми през отчетния период

В края на 2015г. след много тежки политически, парламентарни дебати и публични обсъждани **бяха гласувани промени в Конституцията на Р. България Глава шеста – Съдебна власт. Тези промени бяха публикувани в ДВ Бр. 100/18.12.2015г.**

По – значимите от промените, извършени от Законодателят през 2015г. в НПК са в нормата на чл. 62, където бяха създадени 5 нови алинеи, свързани с изпълнението на мярката за неотклонение “домашен арест”. Любопитно е, че за първи път, а именно в ал. 6 се предвижда спазването на забраната по ал. 1, че може да се контролира и чрез средства за електронно наблюдение по ред, предвиден в закон, т. е тук се говори за така наречените електронни гривни. Всички тези норми бяха предвидени, за да се отговори на засиленото обществено внимание, тъй като има случаи, в които след постановяване на мярка “домашен арест”, съответния обвиняем, или подсъдим напуска пределите на Р. България и срещу него не може да бъде осъществена наказателна репресия. С новите алинеи се конкретизира и отговорността на МВР за спазване на изпълнението на тази мярка.

В нормата на чл. 67 от НПК, освен съществуващите преди изменението мерки за защита на пострадалия, а именно: забрана на обвиняемия да доближава непосредствено пострадалия, Законодателят въвежда още две такива, а именно: първо – забрана на обвиняемия да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, вкл. по телефон, чрез електронна, или обикновена поща и факс и второ – забрана да посещава определени населени места, райони или обекти, в които пострадалия пребивава, или посещава.

В нормата на чл. 68 от НПК са осъществени промени с оглед на широкото обществено недоволство от знакови случаи, в които дори подсъдим с влязла в сила присъда напускат пределите на Р. България, укриват се, като по този начин осуетяват възможността срещу тях да бъде преведено в изпълнение наложеното им наказание. Във връзка с тези промени е и нормата на чл. 68а от НПК, която един вид допълва чл. 67 и чл. 68 от НПК.

С измененията е въведен и нов чл. 73а от НПК, озаглавен “Мерки за обезпечаване на разноси по делото”, който е логичен с оглед възможността за възстановяване на причинените от престъпните деяния вреди.

С промените в ДВ брой 14/2015 г. отпадна възможността от разследване извършвано от органи на Държавна агенция “Национална сигурност” .

Със създаването на нова ал. 2 на чл. 288 от НПК, а именно че прекратяването на съдебно производство и изпращане на делото на съответния прокурор в случаите по ал. 1 подлежи на обжалване и протестиране по реда на Глава двадесет и втора, се цели да се преустанови

практиката на безкрайно и неоснователно връщане на делото на прокуратурата, с оглед увеличаване срочността при разглеждане на НОХД.

Промените в нормата на чл. 309 от НПК отново целят осигуряване възможността за изпълнение на влезли в сила присъди, тъй като в последните години се наблюдава значителен брой случаи, при които след произнасяне от първоинстанционен съд подсъдимите се отклоняват, напускат пределите на РБългария и впоследствие не могат да бъдат открити и по отношение на тях не могат да им бъдат наложени определените им наказания. По този начин и с тези изменения Законодателят се стреми да отговори на очакванията на обществото, не само за налагане на осъдителни присъди, но и за изтърпяване на определените по тях наказания, какъвто е смисълът на наказателноправната ни система.

С ДВ бр. 74/ 2015 г. Законодателният орган на Р. България, а именно Народното събрание изменя чл. 79 от НК, като в ал. 2 въвежда т.2, а именно, че не се изключват по давност наказателното преследване и изпълнението на наказанието по отношение на: тежки престъпления по глава втора, раздел I, раздел II, раздел IV и раздел V; глава трета, раздел I, раздел II и раздел III; глава единадесета, раздел III от особената част на Наказателния кодекс, извършени в периода от 9 септември 1944 г. до 10 ноември 1989г. от членове на ръководни органи на Българската комунистическа партия, както и от трети лица, на които са възложени ръководни длъжностни или партийни функции.

В редица текстове от НК, свързани с престъпления посегателство срещу личността, изрично се въвеждат множество тежко квалифицирани състави, например за блудство, или изнасилване срещу лица занимаващи се с проституция. След внимателен прочит на извършените останали промени в Раздел VIII Разврат от НК, би могло да се направи извода, че законодателя с тях цели по – голяма конкретика на видовете престъпни посегателства и същевременно по – голяма защита на правата на децата ненавършили пълнолетие.

Във връзка с наблюдаващата се бежанска криза и така нареченото “каналджийство” Законодателят реагира с изменения в нормите на чл. 280 и чл. 281 от НК.

В последните години се забелязва стремеж у Законодателя към завишаване размера на предвидените наказания, което обаче след запознаване със статистическите данни не води до намаляване на престъпността, или най – малко до усещането за намаляване на тази престъпност. Преобладаващо е мнението, че не размера на наложеното наказание, а увереността и усещането, както в деца, извършващ престъпни деяния, така и в цялото общество, че всяко едно престъпно деяние ще бъде установено и наказано, ще доведат до намаляване на престъпността като цяло, с уговорката разбира се, че няма държава и

общество във всички времена, която кардинално и завинаги да е решила проблема с престъпността.

2. Законодателни промени в НПК и НК. Предложения за законодателни промени

2.1. Като допълнение към проекта съдиите от наказателно отделение към ОС Стара Загора се обединяват относно следното: Когато обвиняемият е задържан по едно досъдебно производство с мярка за неотклонение “Задържане по стража”, или мярка за неотклонение “Домашен арест”, но същевременно е налице друго незавършило досъдебно производство, по която са налице основанията и се иска вземането на такава мярка за неотклонение, **тя да може да бъде вземана под условие – до приключване на първото във времето досъдебно производство, след което да се трансформира в такава без условие, за да се избегне настъпването на основание за освобождаването му, което да доведе до бягство и невъзможност за приключване на делото.**

2.2. Ако делото е с фактическа и правна сложност следва да се увеличи законовия срок за изготвяне на мотивите с “до 2 месеца” – внасят като предложение за законодателни промени съдиите от РС Стара Загора.

3. Законодателни промени в ГПК

Изменения в Гражданския процесуален кодекс /ГПК/ през 2015г., макар и немногобройни засягат разнообразна процесуална материя - на исковото, заповедното, изпълнителното производство и на екзекватурата на чуждестранни съдебни решения, постановени от съдилища на държавите - членки на Европейския съюз.

Общата идея, която е мотивирала посочените промени е въвеждане на правила, които стимулират процесуалната дисциплина, както и ускоряване на процеса, чрез разширяване кръга на необжалваемите пред Върховния касационен съд (ВКС) актове на долустоящите съдилища.

3.1. Първото изменение, въведено с § 1 ЗИДГПК, се отнася до родовата подсъдност на делата, разглеждани като първа инстанция от окръжните съдилища - чл. 104 ГПК. С него се създава нова т. 6 на чл. 104 ГПК, според която исковете независимо от тяхната цена, съединени в една искова молба с иск, подсъден на окръжен съд, следва да се разгледат от този съд, ако подлежат на разглеждане по реда на същото производство.

3.2. Практиката ще покаже дали променената с § 3 ЗИДГПК редакция на чл. 274, ал. 2, изр. 1, макар и мотивирана от съображения за намаляване натовареността на ВКС, е удачна, или не /каквото е становището на не малко съдии/ и може ли да причини значителна вреда, като ограничи основно конституционно право - това на защита по реда на

касационното обжалване. Новият текст гласи:”Когато определенията по ал. 1 на чл. 274 са постановени от апелативен съд, те подлежат на обжалване с частна жалба пред ВКС, а когато се постановени от окръжен съд като въззивна инстанция - пред съответния апелативен съд“. И в двата случая става въпрос за определения на въззивни съдилища - апелативни и окръжни, действащи като въззивна инстанция, които обаче за пръв път са постановили определения по чл. 274, ал. 1, т. 1 или 2 ГПК. Това е така, защото в следващата ал. 3 на чл. 274 ГПК се визира триинстанционно разглеждане на посочената категория определения и отнасянето им до ВКС по реда на чл. 280, ал. 1 ГПК, при което въззивните съдилища - окръжни и апелативни, са оставили без уважение частни жалби срещу определения, преграждащи развитието на производството, или са се произнесли по определения на първата инстанция по чл. 274, ал. 1, т. 2 ГПК. С промяната родовото понятие „въззивна инстанция“ е заменено с вида въззивен съд - окръжен и апелативен, за да се обоснове различната обжалваемост на постановените от тях определения по чл. 274, ал. 2 във връзка с ал. 1 ГПК - в първия случай пред ВКС, а във втория - пред апелативния съд. **С това е допуснато нарушение на основно правило при обжалваемост на определенията по чл. 274, ал. 1 ГПК, а именно, че горестоящ съд по обжалването им е не този, който се намира по-високо в съдебната йерархия, а този, който е функционално компетентен при обжалване на решенията на въззивните съдилища, а това е ВКС, както за тези на апелативния, така и на окръжния съд. Обратното разбиране би имало за последица ограничаване правото на защита на заинтересованата страна.**

3.3. Съществени са промените в чл. 280, ал. 2 ГПК, въведени с § 4 ЗИДГПК, тъй като с тях се разширява кръгът на необжалваемите пред ВКС въззивни решения. Целта на тези промени е разтоварването му като касационна инстанция, за да се ускори производството по решаването на делата, които са допуснати от него до разглеждане по същество и разширяване на възможността му да изпълнява конституционно възложената му неправосъдна функция по унифициране на съдебната практика. Критериите, въз основа на които е направено изключването от касационен контрол, се основават или на неголемия имуществен интерес при парично оценяемите искове, несложния и типов характер на делата, по които има трайна и установена практика и значението на бързото им приключване, без да се е необходимо да се изчерпва триинстанционният ред за тяхното разглеждане. До голяма степен обхватът на категориите дела, изключени от изменението, възпроизвежда ограниченията за касационно обжалване, които бяха предвидени в чл. 218а ГПК (отм.).

3.4. С § 18 ЗИДГПК се прави промяна в чл. 80, ал. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност (ЗННД), като изречение второ на тази разпоредба се заличава. Според нея ВКС разглежда жалбата срещу

решението на дисциплинарната комисия на Нотариалната камара, подадена от нотариуса, Съвета на нотариусите, или министъра на правосъдието по същество в състав от трима съдии. С промяната решението на тричленния състав на ВКС по жалбата става окончателно, тъй като отпада второто изречение на разпоредбата, което предвиждаше, че това решение подлежи на касационно обжалване пред петчленен състав на съда.

3.5. С § 14 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗИДГПК е разрешен въпросът с подадените преди влизането му в сила касационни жалби, частни жалби по чл. 274, ал. 2, изр. 1 ГПК и жалби срещу решения на ВКС по чл. 80, ал. 3 ЗННД. Те се разглеждат при досегашните условия и ред като меродавен за неговото прилагане е моментът на подаването им преди 07.07.2015 г., когато законът е влязъл в сила.

3.6. Промените в заповедното производство - § 5 и 6 ЗИДГПК са насочени към подобряване на уредбата, но имат повече правно-технически, отколкото съдържателен характер. Съществена е промяната, предвидена с § 5, т. 1, с която ал. 1 на чл. 411 ГПК се изменя, като на районният съд по постоянния адрес или местожителството на длъжника, до който е подадено заявлението за издаване на заповед за изпълнение, се възлага да извърши в тридневен срок служебна проверка за наличието на местната подсъдност.

3.7. С § 5, т. 2 ЗИДГПК е направена само редакционна поправка в текста на чл. 411, ал. 2 ГПК относно тридневния срок за разглеждане на заявлението от съда и издаването на заповед за изпълнение, за да се избегне повторението относно неговата продължителност с препращането към срока, въведен с променения текст на ал. 1 относно служебната проверка от заповедния съд на местната подсъдност.

3.8. С § 6 ЗИДГПК се прави само редакционно подобрене на разпоредбата на чл. 418, ал. 5 ГПК, която визираще връчването от съдебния изпълнител на заповедта за незабавно изпълнение на длъжника с отбелязване на издадения изпълнителен лист. С новия текст, представляващ изр. 2 на чл. 418, ал. 5 ГПК, се предвижда, че съдебният изпълнител незабавно изпраща до съда копие от съобщението, с което е връчена заповедта за изпълнение. Смисълът на новата разпоредба е да има яснота и сигурност относно началото и изтичането на срока за възражение при произнасяне от съда по молбата на длъжника за спиране на изпълнението по чл. 420, ал. 2 ГПК, която може да бъде уважена само ако е подадена в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК.

3.9. Последната коментирана разпоредба е тази на § 7 ЗИДГПК, с която се създава нова ал. 2 на чл. 485 ГПК. Според досегашната редакция на текста съдебният изпълнител определя началната цена, от която ще започне наддаването при публична продажба на недвижим имот със съответно препращане към разпоредбата на чл. 468 ГПК, която се отнася до

определяне на цената на движима вещ. Новата разпоредба на чл. 485, ал. 2 ГПК лимитира това правомощие на съдебния изпълнител, като предвижда, че началната цена при първата публична продан не може да бъде по-ниска от данъчната оценка на имота, когато такава е определена. По този начин при съответните предпоставки наддаването може да започне от една по-висока начална стъпка като основа за наддавателни предложения и съответно при неизвършване на проданта, въпреки намаляване на първоначалната оценка на имота, да се получи по-изгодна цена при осребряване на имуществото, което е в интерес както на възискателя, така и на длъжника по изпълнението.

Положителните резултати в края на 2015г. са добра база за следващата година за утвърждаване образа на ОС Стара Загора като стабилна, отговорна и високо професионална институция, чиито водещи приоритети са утвърждаване върховенството на закона в съчетание със справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес.

В тази връзка бих искал най-сърдечно да благодаря на всички съдии и служители за положените усилия, професионализъм и всеотдайност, с които показаха на обществото и създадоха нагласа в него, че е създаден действащ механизъм за подобряване дейността на съдебната власт, че съдът е справедлив и безпристрастен – гарант за правата на гражданите и обществения интерес.

Убеден съм, че връщането на доверието на обществото към правораздаването у нас може да бъде постигнато единствено чрез постоянен диалог и взаимодействие между всички институции, защото идеалът ни е един – ние и децата ни да живеем в просперираща и демократична страна, в която изконните човешки ценности са гарантирани с авторитета и силата на закона.

Поздравявам всички съдии и съдебни служители от съдебния район на ОС Стара Загора за ползотворната им работа през изминалата година и им пожелавам през 2016г. да реализират още по-добри професионални успехи.

**Административен ръководител
Председател
на Окръжен съд Стара Загора**

/Красимир

Георгиев/